

flacăra

anul xxxiii
11
1500
VINERI
16 MARTIE 1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

23 AUGUST 1944 —

23 AUGUST 1984,

*40 de ani
de revoluție*

Reportaje

despre

libertate

pagina 2

**Pentru
sănătatea
copiilor
noștri**

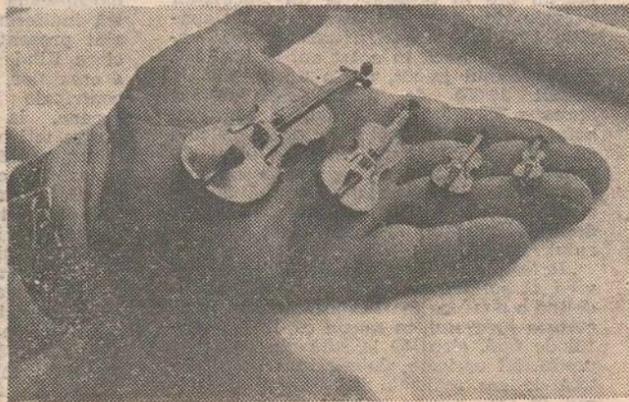
paginile 6-7

**Cluj-Napoca,
zile și nopți
de neuitat—**

*afirmă redactorii revistei în
paginile 9 — 10 — 11 — 14*

Trei zile de veghe și de observație în

PĂDURILE ROMÂNIEI

paginile 4, 5 și 8

Reportaje despre libertate

• Un om se întoarce din delegație • Jumătate din populația județului în case noi • Un spațiu al prieteniei •

Am coborât din tren la Miercurea Ciuc, la câteva ore după apusul soarelui. Și chiar de-acolo, din tren, cu puțin timp înainte de a ajunge, un harghitean get-beget, un om de vreo 48-50 de ani, rumen în obraji din pricina gerului ce se abate mai mereu prin partea locului, a intrat în vorbă cu mine, așa, într-o doară. Venea din delegație, fusese la București și îl simțeam bucuros că se întoarce acasă, unde, după cum spunea, aerul este mai puțin poluat, iar munții mai aproape. După obrazul brăzdat de riduri adânci, după nepriceperea cu care își tot purta servieta dintr-o mină într-alta, îl ghiceam că nu este un intelectual dornic să pezece în discuții sterile, convenționale, ci, pur și simplu, un om îndrăgostit de locurile sale. Fără să-l întreb, mi-a povestit despre bogăția în ape minerale a județului; ba chiar și despre neobișnuitul fapt că, undeva, în mijlocul albiei Oltului, unde apa bolborosea inexplicabil, s-a descoperit un nou izvor de sănătate pentru oameni. Cu un gest reținut și vorbă domoală, mi-a arătat chiar din tren „fabrica de ape minerale” din Sincraieni și mi-a povestit despre ea, cu mindria profesorului care explică elevilor săi despre lucruri nebanuite încă de ei, elevii ascultându-l cu respirația încrămențită. Mi-a mai spus că pe-acolo, în Harghita, există cele mai întinse finețe, iar „cînd se ridică ele mindra spre toamnă, nici parfumul franțuzilor nu se ține la fel de mindru ca mirosul lor”. Și mi-a mai sugerat să merg, dacă pot, chiar dacă mă mai abat ceva din delegație, pe Valea Ghimeșului, pe la Lunca de Jos, la Lunca de Sus, să văd ce locuri frumoase sînt pe-acolo, chiar și iarna, și să văd și animalele pe care finețele acelea minunate le hrănesc. Sincer să fiu, așa mai fi stat la vorbă cu acest om, pe care, din păcate, am uitat măcar să-l întreb cum îl cheamă!

A doua zi, dimineața, la Miercurea Ciuc ninge. Am făcut o plimbare prin oraș. Am admirat, din nou, patinoarul, i-am regăsit, după mai mulți ani de cînd nu am mai fost pe aici, pe puștii cărora, conform tradiției, nu le lipseau patinele și croșele, pe bunii lor părinți care îi înțelegeau și se copilăreau împreună cu ei pe luciul gheții. Am mers ceva mai departe și am constatat că nu mai sînt la curent cu ceea ce s-a mai întimplat pe aici în ultima vreme. De pildă, în fața poștei centrale, edificii noi, aflate aproape în stadiul finalizării, se conturau ferm, armonios, arhitectii lor dovedind, în mod vizibil, preocuparea de a respecta specificul local. Am aflat că aici va fi noul centru politico-administrativ al municipiului, care urmează a fi dat în funcțiune în acest an, în cinstea celei de-a 40-a aniversări a eliberării României. Și de asemenea, că tot în Miercurea Ciuc, în scurt timp, se vor profila noi obiective social-culturale, ca de pildă, un hotel cu 300 de locuri, diverse spații comerciale, o casă de cultură cu mult mai încăpătoare decît cea existentă.

Dar nu numai aici, la Miercurea — cum spun localnicii — se construiește, se fac investiții, ci pretutindeni, în toate localitățile harghiteane. Dacă ar fi să apelăm la statistici, am ajunge la cifre impresionante: celor aproximativ 29 000 de apartamente construite în ultimii 15-16 ani, li se vor adăuga alte 1 700 — aceasta însemnînd că mai mult de jumătate din populația județului locuiește în case noi. Producția industrială a sporit, în aceeași perioadă de timp, de la circa 2 miliarde lei, la 13,6 miliarde, fiind în prezent de peste 6 ori mai mare, iar producția agricolă a ajuns astăzi la peste 14 miliarde lei.

Cifrele acestea vorbesc, în fapt, despre gospodării harnice ai acestor meleaguri, români și maghiari, care au transformat localități altădată modeste în orașe moderne, iar orașele, în puternice cetăți industriale. Pornind de la strădanja de a le alimenta cu apă curentă și a le asigura canalizări centralizate, acești oameni au ajuns în prezent să le imprime un ritm de dezvoltare accelerat. Întreprinderea de oțeluri speciale de la Cristuru Secuiesc, Întreprinderea minieră Bălan, Fabrica de matrițe și piesa din fontă din Odorheiu Secuiesc, Întreprinderea constructoare de tractoare din Miercurea Ciuc, Fabrica de tricotaje și Combinatul de prelucrare a laptelui din Toplița, Întreprinderea de tricotaje și filatură de în și Fabrica de mobilă din Gheorghieni, Întreprinderea de fier din Vlăhița, marile platforme industriale din Miercurea Ciuc sînt câteva dintre probele concrete ale prefacerilor majore ce s-au făcut resimțite, dezvoltarea în ansamblu a industriei județului marcînd importante mutații de ordin calitativ. Totodată, a crescut sensibil ponderea unor produse industriale fabricate în județ, în ansamblul economiei naționale. Astfel, tractoarele produse în Miercurea Ciuc reprezintă 4,6 la sută din producția țării, mașinile și agregatele destinate exploatarea și prelucrării lemnului 4,6 la sută, producția de cupru 21,1 la sută, colinul prelucrat 23,3 la sută etc., etc.

Dacă în 1983, planul de investiții prevedea punerea în funcțiune, pînă la sfîrșitul anului, a 15 obiective mai importante, din care, 11 capacități industriale și 4 agrozootehnice, pentru 1984 se întrevăd sporuri însemnate. Astfel, referitor

la producția fizică în industria mecanicii fine se vor înregistra creșteri de peste 20 la sută, la mașini-unelte de prelucrare a metalelor prin așchiere cu 56 la sută, la utilaje tehnologice pentru industria alimentară cu 11 la sută, la industria mobilei cu 22 la sută, la tricotaje cu 15 la sută, la încălțăminte cu 64 la sută.

De asemenea, la producția netă industrială, creșterile planificate reprezintă peste 1,2 miliarde lei față de anul precedent, ele urmînd a fi realizate îndeosebi pe seama reducerii cheltuielilor la 1 000 lei marfă. În totalitate, programul de dezvoltare economico-socială a județului prevede pentru 1984 o creștere de peste 30 la sută și de aproape 577 milioane lei, față de 1983, în domeniul investițiilor.

Harghita este în prezent — și oricine poate constata aceasta — un județ cu o industrie puternică. Și mai este, datorită condițiilor naturale, primul producător de

și un porc. Astfel și veniturile realizate sînt pe măsura muncii.

Asemenea oameni harnici sînt mulți în județ. Printre ei — Gyorgy Toncu din Lunca de Jos, Vilma Mădăraș din Tulgheș, Nicușor Dandru din Corbu, Ana și Imre Băliga din Lunca de Sus, Emil Barb din Tulgheș, Petru Boronea din Sărmaș, Karoly Konrad din Vlăhița, Istvan Fehér din Ciuc Singeorgiu, acesta din urmă fiind invidiatul deținător al unei vaci aparținînd rasei „bălțața românească”, declarată cîștigătoare, în 1983, a Marelui Premiu acordat la expoziția zootehnică de la Cristuru Secuiesc. Și dacă pe aceștia i-am numit, să nu-i uit nici pe alții, la fel de harnici, pe nenumărații anonimi, care, cu aceeași dăruire și pricepere, muncesc în fermele cooperative agricole de producție. Spunînd aceasta, mă refer și la aceia pe care i-am întîlnit la ferma de creștere și îngrășare a porcinelor din Jigo-

șona că am obținut 2 044 litri lapte producție totală pe cap de vacă furajă reușind să dobîndim, astfel, locul al II-lea pe țară — mă refer la sectorul C.A.P. De asemenea, rezultate bune am avut în domeniul reproducției, unde s-a realizat procent de natalitate, la bovine, de 77,3 sută și am obținut de asemenea locul II-lea, iar pe total sectoare am atins indice de 82 la sută, în felul acesta ocupînd locul întii pe țară.

Harghita, un județ cu o populație de circa 350 000 de locuitori, români și maghiari, ni se înfățișează astăzi mult decît oricînd înfloritor, în drum său ascendent spre lumină, ca o puternică cetate a pămîntului românesc, care oamenii și-au văzut înfăptuite idealurile de dreptate socială și națională.

Integrat organic, armonios, în contextul dezvoltării economico-sociale a țării a cunoscut, ca de altfel toate județele României socialiste, prefaceri fără precedent. În anii construcției socialiste, îndesate după 1965, datorită politicii juste, științifice fundamentată, a partidului nostru a grijii deosebite pe care o acordă conducerea de partid și de stat, personal secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dezvoltării și înfloriturii zonelor țării, și acestor meleaguri locuite de oamenii muncii români și maghiari, li s-au creat posibilități nelimitate pentru progresul multilateral în toate domeniile vieții economice și sociale, asigurîndu-se astfel condiții tot mai bune de muncă și de viață, realizînd în practică adevărată egalitate în drepturi pentru toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate.

Dezvoltarea economico-socială din ultimii ani a județului Harghita poartă în cel mai înalt grad amprenta acestei orientări și gândiri creatoare a secretarului general al partidului nostru, punînd la bază politica națională a partidului crearea condițiilor economico-sociale necesare exercitării libere și egale a drepturilor cetățenești, afirmării depline a personalității umane, ca fiecare om al muncii, fără deosebire de naționalitate, să-și poată pune în valoare întreaga sa capacitate de muncă și creație.

Ca urmare a dezvoltării accentuate a economiei județului, au avut loc schimbări esențiale și în nivelul de trai material și spiritual al oamenilor muncii harghiteni. Acest proces înnoitor poate fi ilustrat în mod elocvent prin faptul că în perioada 1968-1983 veniturile oamenilor muncii au crescut de patru ori, iar retribuția medie lunară de 2,6 ori.

Deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, exercitarea efectivă a libertăților democratice își găsesc ilustrarea în reprezentarea corespunzătoare a naționalităților conlocuitoare în organele de partid și de stat centrale și locale, în conducerea organizațiilor de masă și obștești și ale unităților economico-sociale. Astfel, din totalul de 1 231 de deputați ai consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale 1 027 sînt de naționalitate maghiară, iar dintre cei 58 de primari, 48 sînt maghiari. O situație similară există și în ceea ce privește funcțiile de conducere în toate sectoarele de activitate.

Varietatea mijloace de folosire a limbii materne în viața publică, în activitatea cultural-educativă, promovarea valorilor și moștenirilor culturale naționalităților conlocuitoare, accesul oamenilor muncii de naționalitate maghiară la cuceririle științei și culturii, prin evantaiul larg al publicațiilor și cărților în limba maternă, constituie o realitate incontestabilă, condiții prielnice ca fiecare om al muncii, fără deosebire de naționalitate, să se afirme liber, în egală măsură în toate sferile activității economice, sociale și culturale-științifice.

Festivalul Național „Cîntarea României” a creat și în județul Harghita un climat propice pentru dezvoltarea fără precedent a vieții culturale-artistice, de participare a maselor largi de oameni ai muncii la creația tehnico-științifică și artistică, cu posibilități neîngrădite de afirmare a talentelor, de promovare a tradițiilor și moștenirilor culturale înaintate, de cunoaștere a valorilor culturale naționale și universale. Rezultatele obținute în cadrul ediției precedente a festivalului — aproape 150 de premii numai la interpretare și creație — demonstrează că arta și cultura harghiteană sînt apreciate în țara noastră indiferent de forma și limba în care sînt prezentate, unica măsură de apreciere fiind valoarea și calitatea artistică a creațiilor, mesajul exprimat, ceea ce contribuie la înnobilitarea personalității umane, la întărirea unității și frăției dintre toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate.

Factorul cel mai puternic care acționează în direcția adîncirii unității și frăției dintre toți oamenii muncii, îl constituie munca în comun desfășurată în întreprinderi, unități agricole, șantiere de construcții și instituții pentru crearea bunurilor materiale și spirituale, faptul că oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, au aceeași interese și năzuințe — edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul României.

CONSTANTIN BALACCIU

Un județ la gurile a 2 000 de izvoare

ape minerale din țară, binecunoscute și apreciate pentru calitățile lor și peste hotare. Dar chiar dacă se imbuteliază anual peste 100 milioane de litri la Borsec, 50 de milioane la Sincraieni și 28 milioane la Tușnad, nu se poate spune însă că resursele existente sînt exploatare din plin. Dacă din numai câteva izvoare, e drept, cu debite mari, se obțin asemenea cantități, la ce cifre s-ar putea ajunge acordîndu-se atenția cuvenită celor peste... 2 000 — da, două mii — de izvoare de ape minerale care așteaptă să fie valorificate? Că mai sînt necesare unele investiții, că sînt, într-adevăr, greutăți legate de recuperarea și reintroducere în circuitul comercial a sticlelor goale, e o realitate, dar și rezolvarea tuturor acestor probleme tot de oameni depinde. Sau, cum spunea Andreș Timar, vicepreședintele Consiliului Popular al comunei Lunca de Sus: „Mă întrebă odată cineva dacă ne e ușor să îngrijim finețele, pe care — ați văzut — și cu privirea te cațeri cu greu. I-am răspuns tot printr-o întrebare: crezi dumeata că animalele nu trebuie să mînce, sau că există pe undeva un loc unde să muncești și să nu dai piept din cînd în cînd și cu neceazul? Pe meleagurile acelea sînt numeroși crescători de animale. Numai în Lunca de Sus există în prezent peste 3 300 bovine și mai mult de 2 500 ovine. Pe Imre Karacsony, un gospodar înimos căruia i-am bătut la poartă, l-am găsit trebăuind. A împlinit 53 de ani, e zimbitor, prea robust nu e, dar de cînd se știe crește animale. E drept, nu e chiar ușor să crești animale, dar de la cele 6 vaci pe care le are, anul trecut a obținut 16 987 litri de lapte. În plus, a mai contractat, pentru fondul de stat, un tauras

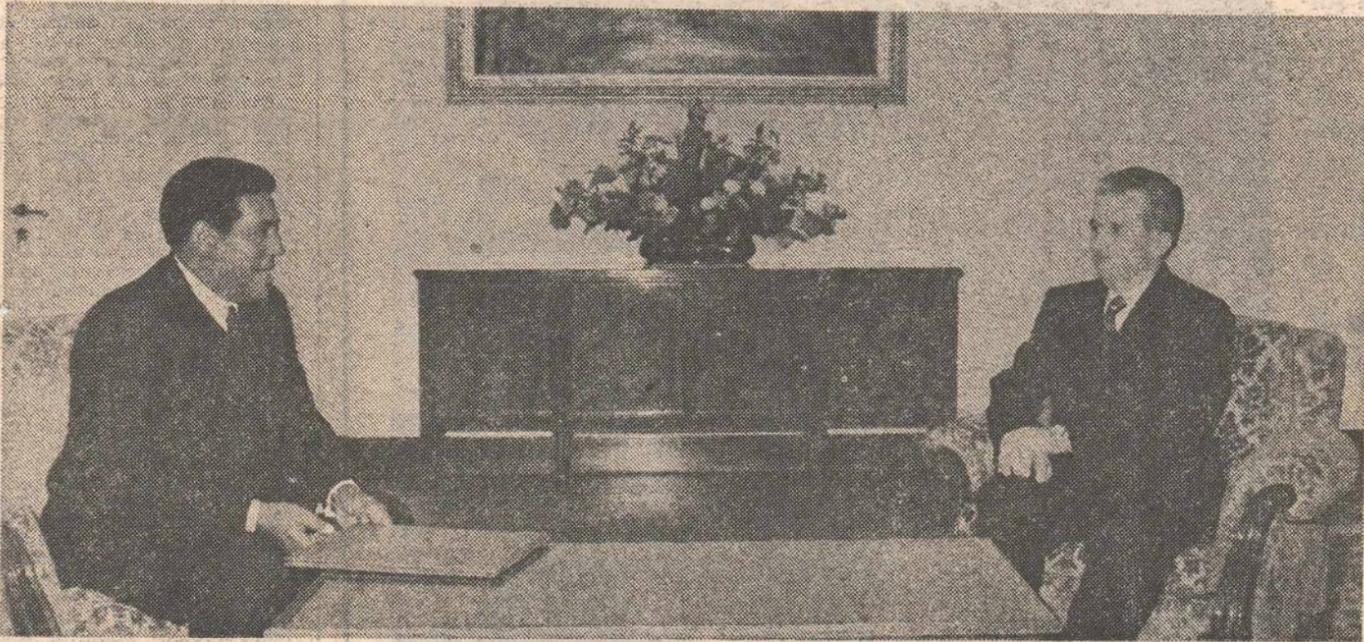
din, o unitate bine organizată, ce va asigura în acest an circa 800 tone de carne. De asemenea, la bunii gospodari din Sîntmartin, care au știut să pună în aplicare și să valorifice o idee, pe cit de simplă, pe atît de generoasă și se pare — cu titlu de unicat. În ce constă ea? În cadrul fermei existau grajduri de circa 80 metri lungime și o lățime de 10 metri, pe o suprafață de 800 metri pătrați, destinate, bineînțeles, animalelor. Iar în podul fiecărui grajd se afla, desigur, finarul. Pentru că, pe de o parte, depozitarea finului în podurile grajdurilor este costisitoare, presupunând un mare volum de muncă, iar pe de altă, mai implică și riscurile unor incendii, oamenii s-au gîndit, s-au sfătuit și au ajuns la concluzia că pot păstra finul în altă parte, iar în podurile rămase goale, să crească păsări. Ferma din Sîntmartin are în prezent și un incubator propriu, de unde, în 1983, și-au făcut apariția 1 064 000 puișori. Numărul lor urmează să crească în acest an, la 1 200 000. Și dacă anul trecut, de la un efectiv de numai 10 000 de găini, s-au obținut aproape 700 000 lei beneficii, la efectivul actual de 25 000 capete, se poate calcula cu ușurință cit poate valora o idee. Cu intenția mărturisită de a afla cit mai multe date, la Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară a județului Harghita, m-am adresat directorului Aurel Csiki:

„Referitor la zootehnia harghiteană, aș vrea să subliniez faptul că acest sector deține o pondere foarte însemnată în agricultura județului, în sensul că, în momentul de față, circa 50 la sută din valoarea producției agricole globale este reprezentată de cea realizată în sectorul zootehnic. În anul care a trecut am avut o serie de rezultate bune, ba chiar aș men-

Ceaușescu — România — Pace

VIAȚA ROMÂNIEI

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

În timpul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Fisseha Desta

de asemenea voința celor două țări de a contribui și în viitor la rezolvarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea, la crearea unui climat de pace, securitate, colaborare și înțelegere în Europa, în Africa și în întreaga lume.

Stadiul actual al raporturilor dintre România și Franța, căile și posibilitățile de extindere a relațiilor economice și de cooperare multilaterală au fost discutate într-o atmosferă cordială cu prilejul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu a secretarului de stat de pe lângă primul ministru al Republicii Franceze, Jean Le Garrec.

La primire a luat parte tovarășul Ștefan Birlea, președintele Comitetului de Stat al Planificării.

A fost de față ambasadorul Franței la București, Michel Rougagnou.

Oaspetele a exprimat vii mulțumiri pentru întrevăderea acordată și a transmis cu acest prilej un mesaj de prietenie și cele mai bune urări de sănătate și succes pentru președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și familia sa, din partea președintelui Republicii Franceze, François Mitterrand, împreună cu reafirmarea sentimentelor tradiționale de prietenie dintre cele două popoare.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rindul său, președintelui Franței un mesaj de prietenie și calde urări de sănătate și succes, precum și cele mai bune urări pentru poporul francez.

Balkanii, posibilitatea și însemnătatea transformării lor într-o zonă a păcii, colaborării, a buneii vecinătăți și înțelegerii au stat în centrul atenției din timpul primirii ministrului secretar de stat, șeful Departamentului Trezoreriei și Comerțului al Republicii Turcia, Ekrem Pakdemirli.

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut prietenesc din partea președintelui Republicii Turcia, Kenan Evren, iar poporul român urări de noi succese pe calea dezvoltării economico-sociale a țării.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să se transmită președintelui Kenan Evren un salut cordial și cele mai bune urări, iar poporul turc prieten urări de progres și bunăstare.

În timpul întrevăderii, care s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, au fost evocate bunele relații de prietenie și colaborare care s-au statornicit și se dezvoltă între România și Turcia în conformitate cu hotărârile și orientările convenite cu prilejul dialogului româno-turc la nivel înalt și a fost exprimată dorința de a extinde și aprofunda aceste relații, în folosul popoarelor român și turc, al cauzei păcii, destinderii, securității internaționale.

Activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în slujba arzătoarelor idealuri ale omenirii, de pace, prietenie, înțelegere și colaborare, așază România Socialistă în zona activă a politicii internaționale. Vibrantele sale îndemnuri, demersuri și inițiative pentru apărarea dreptului suveran al popoarelor la pace, la viață, la existență liberă și demnă, pentru oprirea cursei inarmărilor, pentru retragerea și distrugerea rachetelor de pe continentul european, pentru o Europă unită, lipsită de arme nucleare, se bucură de un larg ecou în lumea de azi. De asemenea, de un larg ecou se bucură aprecierile președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la marile probleme ale contemporaneității, contribuțiile de cea mai mare însemnătate la soluționarea lor.

Ceaușescu — România — Pace sînt cuvintele care sintetizează astăzi peste tot în lume rolul țării noastre, al tovarășului Nicolae Ceaușescu de promotor și strălucit emisar al aspirațiilor eterne ale umanității, de progres, pace și cooperare.

Săptămîna care a trecut pune în evidență cu tăria faptelor unul din aspectele esențiale ale politicii noastre externe, adîncirea și extinderea colaborării în domeniile diverse ale producției materiale și spirituale cu toate popoarele lumii doritoare de pace, progres, cooperare.

Comunicatele Agenției române de presă consemnează:

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, vineri, pe Fisseha Desta, secretar general adjunct al Consiliului Militar Administrativ Provizoriu, membru al Comitetului Executiv al Comisiei pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia (C.O.P.W.E.), care, în fruntea unei delegații de partid etiopiene, a efectuat o vizită în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

La primire a participat tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

A fost de față Assefa Wolde, ambasadorul Etiopiei la București.

Oaspetele a înmănat tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj și i-a transmis un cald salut și cele mai cordiale urări din partea președintelui Consiliului Militar Administrativ Provizoriu și al Comisiei pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia, comandant suprem al Armatei revoluționare a Etiopiei Socialiste, Mengistu Haile Mariam.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru mesaj și a rugat să se transmită președintelui Mengistu Haile Mariam un salut cald și cele mai bune urări, iar poporul etiopian prieten urări de progres și prosperitate.

În timpul întrevăderii, desfășurată în-

tr-o atmosferă cordială, prietenească, s-a subliniat cu satisfacție că relațiile dintre România și Etiopia au cunoscut, în ultimii ani, o evoluție pozitivă, pe multiple planuri, prin îndeplinirea înțelegerilor stabilite cu prilejul întîlnirilor româno-etioپیene la nivel înalt. Convorbirea a relevat dorința comună de a extinde, în continuare, aceste raporturi pe tărîm politic, economic, tehnico-stîntific, cultural și în alte sfere de activitate, de a amplifica și diversifica cooperarea în importante domenii ale producției materiale, în folosul celor două țări și popoare.

Totodată, s-a dat o deosebită apreciere conlucrării rodnice dintre Partidul Comunist Român și Comisia pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia, considerîndu-se că promovarea continuă a legăturilor, contactelor și dialogului dintre cele două partide contribuie la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul etiopian, la dezvoltarea și adîncirea relațiilor multilaterale dintre România și Etiopia.

A fost manifestată — și de această dată — solidaritatea activă a României și Etiopiei cu popoarele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a rasismului și apartheidului, pentru a-și făuri o viață liberă de sine stătătoare, pentru emancipare economică și socială. A fost reafirmată

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, vineri, 9 martie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței, au fost examinate Raportul privind rezultatele recensămîntului animalelor domestice de la 1 februarie 1984, precum și Raportul privind rezultatele controlului efectuat asupra evoluției efectivelor de bovine în perioada 1 februarie 1983—1 februarie 1984. Luînd în discuție o problemă de maximă importanță pentru economia națională, Comitetul Politic Executiv a apreciat că situația efectivului de animale este în general bună, fiind cont că, pe ansamblul agriculturii, numărul animalelor este mai mare la toate speciile, inclusiv la animalele măcă, fiind asigurate astfel condițiile necesare pentru creșterea continuă a efectivului în anii viitori la nivelul prevederilor stabilite în plan și pentru îndeplinirea programului de auto-aprovizionare cu produse agroalimentare. În comparație cu creșterile anuale din perioada 1950—1983, s-au consemnat sporuri importante, cele mai mari, la porcine, ovine și bovine, precum și creșteri însemnate

la iepuri de casă și familii de albine.

În pofida acestor creșteri substanțiale, s-a apreciat că efectivele de animale nu sînt încă la nivelul planului și al programelor speciale din domeniul dezvoltării zootehniei, într-o serie de județe rezultatele fiind, în condiții asemănătoare cu ale altor județe, sub posibilități, numărul gospodăriilor ce cresc animale — îndeosebi bovine și ovine — precum și păsări arătîndu-se încă necorespunzător. Pornind de la această situație, Comitetul Politic Executiv a atras atenția conducerii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, tuturor celor cărora le revin răspunderi, pe linie de partid și de guvern, în domeniul îndrumării și controlării acestei activități, precum și organelor agricole centrale și locale, comitetelor județene de partid și consiliilor populare să ia, fără întîrziere, toate măsurile ce se impun, să acționeze cu fermitate și consecvență pentru realizarea sporului prevăzut în plan, pentru întărirea ordinii și disciplinei în respectarea normelor în vigoare privind înregistrarea, circulația, vânzarea și tăierea animalelor. S-a indicat, totodată, să se acționeze mai hotărît pentru ca întregul efectiv de animale femele să fie

cuprins la reproducție pentru satisfacerea necesarului de reproducători de cea mai bună calitate, asigurîndu-se acestora o hrînire și îngrijire corespunzătoare, sortimentele necesare, cantitativ și calitativ, de furaje, în așa fel încît producțiile animaleiere să fie realizate la nivelul planului, cu consumuri și costuri de producție reduse, iar numărul de animale, atît în unitățile de stat și cooperatiste, cît și în gospodăriile personale, să crească neconținut. În mediul rural, fiecare gospodărie și fiecare familie trebuie să crească un număr corespunzător de vaci și oi, care să-i asigure necesarul propriu de lapte și alte produse animaleiere, cît și cantități tot mai mari pe care să le livreze, pe bază de contract, la fondul de autoaprovizionare și la fondul de stat. Toate aceste probleme, concluziile desprinse din analiza recensămîntului animalelor, programele de măsuri stabilite pe fiecare județ, comună, unitate agricolă urmează a fi pe larg dezbătute cu toți oamenii muncii de la sate, astfel ca ele să fie temeinic cunoscute și însușite, pentru a fi aplicate în practică neîntîrziat și cu maximă eficiență.

În continuare, în cadrul ședinței, Comitetul Politic Executiv a analizat Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatori-

că a partidului la 31 decembrie 1983. S-a cerut ca acest raport să fie substanțial îmbunătățit, ca el să oglindească mai concret toate laturile activității organizatorice și politico-educative desfășurate de organele și organizațiile de partid în decursul anului 1983. De asemenea, a fost discutat și aprobat Raportul privind activitatea desfășurată anul trecut de organele de partid și de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului.

Totodată, în cadrul ședinței a fost discutat Raportul privind activitatea internațională a partidului și statutului nostru în anul 1983 și principalele orientări ale politicii externe în anul 1984. S-a apreciat că și acest raport trebuie îmbunătățit, pentru ca el să reflecte mai cuprinzător ampla activitate desfășurată de partidul și statul nostru pe plan extern, aprecierile și pozițiile constructive adoptate de România în principalele probleme ale vieții politice actuale, contribuția adusă la dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale, la întărirea relațiilor cu partidele comuniste și muncitorești, cu celelalte partide și forțe democratice, progresiste, cu toate popoarele lumii în lupta pentru progres social, securitate și pace.

Comitetul Politic Executiv a hotărît ca toate aceste trei documente — cu îmbunătățirile necesare — să fie supuse dezbaterii și aprobării plenarei C.C. a P.C.R., în ultima decedă a lunii martie.

Trei zile de veghe și de observație în

• Aerul • Oamenii • Lemnul • Braconierii • Flora • Poluarea • Apele •

Banca de probleme

- Numai raportul necesar între animalele domestice și cele sălbatice asigură echilibrul ecologic.
- Lărgirea arbitrară a ariei de pășunat și distrugerea vegetației de arbuști, care asigură sursele de apă de pe versanți, favorizează avalanșele, dislocările de roci, alunecările de teren.
- Curățirea arborilor la orizontala omoară jur-impjur puietul tinăr.
- O soluție pentru creșterea rentabilității pădurii: fabrici mici și linii complexe de industrializare; amindouă aduc valori mari și pe oamenii munților acasă.
- Tragedia vulturului pleșuv.
- Se restringe terenul de vânătoare al lupului cu repercusiuni asupra echilibrului ecologic.
- Un pericol general și o crimă împotriva pădurii: poluarea cu substanțe chimice.
- Un alt pericol în creștere: braconajul, în special cel cu arme artisanale.
- O întrebare fără răspuns, deocamdată: de ce nu mai fructifică stejarul?
- Pădurarul — paznic sau tehnician?

pădure ca pe o carte, de pildă și nu e cu nimic mai puțin efort, mai puțin act creator, puțină știință și artă, mai puțin dragoste. Silviculților nu li ridică statui! Ne roagă, apoi pe impunător, altfel nu se înțelege să stăm de vorbă, să scriem despre pădure cu sinceritate adevărată, să o vedem cu toți ochii, cu care aceasta are nevoie de privită și nu doar dintr-o parte. Nu doar ca furnizoare de materie primă — lemn, frunze, vin, rășini, frunze, fin, plante medicinale... — („prea multă vreme a fost privită numai din jos și a ajuns să fie decimată și pe deasupra a tot și a tot ca furnizoare de viață. De o gen. de purificare a unei atmosfere tot mai stresate de poluare stresând însăși pădurea, ca pe te a echilibrului ecologic al 7 mintului și al Omului. De a necesitatea înțelegerii că apărarea pădurii este o chestiune de tututor oamenilor, indiferent de vîrstă, profesie și responsabilitate socială și că strategia de apărare și dezvoltare a acestui sistem natural înseamnă integritatea tututor resurselor pădurii. Ceea ce și cuprind programele naționale prioritare elaborate conducerea partidului nostru ultimii ani. De la înălțimea acestor comandamente economice sociale și umane, inginerul Crăciun e de părere că la ora actuală trebuie lămurite cîte probleme foarte importante. Un ar fi „fivalitatea de secole de tre silviculță și agricultură. „Am introdus — și optica este de a intensifica fenomenul animalele domestice în pădure. Pe teritoriul ocoalelor noastre din cele peste 230 000 hectare atribuite pentru pășunat — circa 100 000. Asta legal, căci ilegal pătrunde pe 150 000, pe principul că vitele n-au ce să strîngă în pădure, mai ales toamna și iarna. Ceea ce nu este adevărat. Eu nu sînt împotriva ca iarba, chiar frunza (de toamnă) să fie puse la dispoziția zootehniei, desi, uneori, se procedează la abuz și rămîne prea puțin pentru animalele pădurii care au ele nevoie de hrană în timp iernii și îi obligăm pe pădurari să le-o asigure — dar sub o altă formă. Recoltînd-o și nu pășunînd-o. Ar fi o cale mult mai bună pentru viață, integritate și echilibrul pădurii“. O alta: fi „problema gurilor de munte“. „Peste limita de vegetație codrilor există o vegetație abundantă (pin, ienupăr, jnep etc.) care asigură protecția solului, a degradării acestuia. În lipsa acesteia, pot să apară avalanșele, protecția surselor de apă de pe versanți. Agricultură a tăiat-o pe suprafețe imense, considerînd că lărgeste astfel aria de pășunat. Fonduri și eforturi ce se puteau îndrepta spre ameliorarea calitativă a covorului verde existent. Natura a stabilit un echilibru pe care noi îl stricăm, cîc efecte deosebit de grave în timp unele chiar imprevizibile. Avalanșe, dislocări de roci, alunecări de teren, dispariția unor izvoare și pirișia de munte. Apelăm la toți să zăpezi alunecă fără opreliști la vale, cu viteze uriașe

Cînd rătăcind, bătrîne codru, ajung la sînul tău de tată

Deși este un timp și pe aproape, vestințele astronomice, în codri, oamenii sînt încă iarnă, omătul cadru și bășug pînă mai ieri îi fac să arate ca niște nesfîrșiți.

văluind trupuri de piatră. I-am văzut astfel de la hubloul avionului ce ne purta spre inima Transilvaniei, i-am văzut de la fereastra autobuzului ce ne-a dus de la Sibiu la Alba Iulia, și tot astfel i-am văzut de aproape, prin munții Sebeșului, străbatîndu-i caie de zeci de kilometri, ca și peste coanele Apusenilor... Alba este unul dintre județele cele mai fericite de natură, posedînd păduri pe 27 la sută din suprafața sa, cu două ba trei mări și importante, hotărnicite de riurile Arles, Sebeș și Cugir (în vorbirea locală și mai adevărată Cujir, de la falnicii codri de fagi de altădată ce lăsuu pretutindeni covoaie de iir).

Dar viața codrilor de azi, cum

ne spune inginerul Gheorghe Crăciun, inspectorul șef al Inspectoratului silvic județean Alba — omul al cărui destin se împletește de 29 de ani cu al acestora și care știe să-i iubească împătimit și totodată lucid —, este într-un echilibru precar. S-a tăiat zeci și zeci de ani, chiar sute de ani, fără discernămint, jefuitor aproape, fără grija de a se pune la loc pentru generațiile viitoare, incit, mai mult de jumătate, 60 la sută, a ajuns să le reprezinte arboretele tinere, cele din primele clase de vîrstă, clase ce se numără din 20 în 20 ani. (Arboretele refăcute în cea mai mare parte prin strategia ultimilor 30 de ani.) Or, se știe, o pădure numai după un

secol ajunge să reintre în ciclul de producție pentru lemn. (Unitatea de timp în silviculță este veacul și de aceea poate cei mai altruști, mai generosi profesioniști de pe lume, care nu apucă într-o viață de om să-și vadă pe deplin rezultatul muncii, sînt pădurarul și silviculțorul). Regenerarea naturală dirijată ca și prin plantări de zeci și sute de hectare de copaci din toate esențele și speciile, umplînd golurile lăsate de alții, a fost și este profesia de credință a inginerului Gheorghe Crăciun expresia iubirii sale nestrămutate și citeodată dureroase pentru pădure este ceea ce lasă, anonim după sine, fără orgoliu. Un nume nu se poate lăsa pe o

Cu Robert calul, înotînd prin zăpezi

Cam 38 la sută din teritoriul Vrancei e al pădurilor. E împărăția lui Robert calul. E iarnă grea în pădurile Vrancei, a nins abundent, furtuni cu pulber și spic de ger în virf înăouiese zăpezile, le clădesc în jurul copacilor pînă sus, la coroană. Robert calul are mult de furcă. Celelalte vietăți s-au tras în birloguri și vizuini, doar lupii ce mai ies în haite înfometate, hărțuindu-i pe împădurii rămași

pe-afară, căutîndu-l pe Robert calul. În rest e tăcere, incremenire, moarte. Pădurea e acum un coșmar galactic în care arbori, oameni, jivine somnolează între zăpezi terțiate, sub cerul verde ca un

ocean îngelat. Numai Robert calul are de furcă.

E un animal încă tinăr, n-are decît vreo șapte-opt ani. E un animal frumos, vințos, ceva mai răsărit la trup decît obișnuții cai huțuli ai Vrancei, mărungi și păroși ca niște capre. Dar mica lui voinicie e mult prea mică față de grelele treburi ce-i stau pe greabăn. Robert calul trebuie să scoată din pădure lemn din culturile pentru celuloză. Stăpînul lui, pădurarul Costică Grosu din ocolul silvic al Lepșei, e împovărat cu un plan la producție de 30 de steri dintr-un astfel de lemn. Dimnețile, cînd stăpînul îi pune hamul, Robert stă în loc tremurînd, cu botul în pămînt, cu limba scoasă, răsufliînd greu, inghitîndu-și balele. Noaptea de somn nu l-a odihnit, ziua de dinainte i-a doborîit. Zilnic trebuie să ia în piept zăpezile, ca să scoată lemnul poruncit de stăpîn. Întră în năboae pînă la piept, căutînd disperat cu copitele pămîntul tare, care să-i dea zbor. Nu-l găsește. Zăpada e prea înaltă, pămîntul e prea afund. Atunci începe să inoate prin neantul alb, care îl soarbe ca o sugativă. Picioarele i se prefac în vîșle; uneori se scufundă, nu i se mai vede din marea de alb decît botul, iar cînd revine la suprafață, expulzat de măruntăiele pădurii, are

pieptul și burta insingerate de rămurișuri.

Pădurea Vrancei e plină de rămurișuri tinere și puternice. Imensele goliști provocate cîndva de topoare nesăbuite, zeci de mii de hectare rase din rădăcini, s-au ascuns sub țesătura miliardelor de arbori proaspeți. Rănille de demult s-au cicatrizat. Pe suprafețe imense (35 la sută din actualul fond de păduri al județului) s-a făcut transplant de epidermă tinăra, perili acesteia au crescut viguroși, împîșlînd din nou coaste repezi și rîpi, restaurînd verdele tonic al vieții, redîndu-i muntelui respirația. Într-un bazin cum e cel al Tîșitei, dărîmat cîndva cu topoarele pe nu mai puțin de 4 000 de hectare, zici că pădurea e aici de cînd e lumea. S-au plantat și se plantează mai ales rășinoase, brazi, molizi, pini și zade (circa 65—70 la sută din codrii vrînceni sînt astăzi codri de rășinoase), bătrînele făgete innobilîndu-se astfel cu arbori scumpi, ce astern peste muntii tinutului o boltă pururea verde, neficioasă la vreme, neschimbătoare, necăzătoare. Numai zada, care aici e numită „larice“ (de la numele-i latinesc, „larix decidua“), își leapădă iarna frunza. Dar zada are în schimb niște însușiri ale ei, dacă nu estetice, suprem economice. E rezistentă la vînt, n-o doboară furtunile, e rezistentă și la foc, se împotrivesc incendiului mai mult decît bradul, și, mai ales, consolidează terenul, stăvilește alunecările și eroziunile. Într-un tînut în care, din pricina hăcîrii pădurii-

lor, torenții montani și-au făcut de cap spălînd versanții pînă la os (viiturile locului, mi se povestește, smulgeau și cărau la vale cîte 50 de tone de pămînt dintr-un hectar!), o astfel de împădurire cu „larice“ își aduce din plin dobanda. S-a de-clanșat, în ultimii ani, și campania pentru alți arbori scumpi, pentru paltin, ci-reș și frasin, atît de căutați pentru furnire. S-a făcut, altfel spus, o lucrare de împădurire și regenerare a pădurii de o vastă anvergură, pe care n-o poți aprecia decît topometric, de sus. Și, nu întîmplător Inspectoratul silvic al Vrancei a fost mereu apreciat „de sus“, a fost mereu dăruit cu recunoașteri răsunătoare în competiții națională a branșei.

Cîndva, și aici, la Lepșa, muntele, cu toată clădirea lui arborosă, a fost luat cu asalt de la poale, începînd cu contrafortii masivi de stejar, și dărîmat perete cu perete, grindă cu grindă, pînă la bolta verde a brazilor. Acum, dacă faci cîțiva pași prin pădure, te pierzi prin țesătura de arbori, care se închide în juru-ți și se închide deasupra-ți. Am făcut, prin zăpada înaltă, acești cîțiva pași și am trăit senzația de a mă putea acoperi cu pădurea, proiectînd-o deasupra-mi și desfășurînd-o ca pe un baldachin. M-am uitat în sus sau în jos, nu mai știu, încercînd să găsesc o poiană, o spîrtură prin care să pot vedea măcar cerul. Noapte albă în toate părțile, țesătură compactă, numai și numai pădure. Am ghicit cu greu, pînă la

PĂDURILE ROMÂNIEI

MARTOR OCULAR

• Birocrația • Pericolele • Fauna • Echilibrul ecologic • Viitorul pădurii •

se, cărind cu ele și așa puținul sol existent, distrugând cu vremea înseși pășunile care, chiar în condiții normale se refac greu, dată fiind perioada atât de scurtă de vegetație, de 3-4 luni pe an. Dacă se strică gurile alpine vom avea necazuri foarte mari și de mina omului e greu, dacă nu imposibil, să fie regenerată.

O altă ar fi „drumurile forestiere”. Reteaua actuală de circa 6 km la 100 de hectare nu asigură valorificarea resurselor fără să aducă pagube. Dacă lemnul ar putea fi preluat de la locul unde e doborât sau cit mai de aproape, ar putea fi asigurată protecția întregii vegetații. Vegetație care mai ridică și acuta, chiar foarte acuta problemă a mecanizării, atât a lucrărilor de exploatare a lemnului cit și a celor silvice propriu-zise. Sint sectoarele poate cele mai neglijate sub acest raport. Copacul doborât se curăță la orizontala de crengi, manual, rămân, uneori omorând alte plante și arbuști din jur, puietul se cară pe versanți și se plantează manual iar cu forța de muncă nu stă nici silviculura strălucit.

Gîndurile unui profesionist al pădurii, „gîndul sintelor păduri”, cum spune un mare poet român se cade a fi grabnic luate în seamă.

Propuneri concrete pentru prețul fragilor sălbatici

A fost o vreme cînd erau socotite produse secundare și, în consecință, li se acorda o atenție secundară. Din fericire, lucrurile nu mai stau așa, fructele de pădure ocupînd locul doi, după lemn, în categoria resurselor valorificabile ale acesteia. Anul trecut, județul Alba a recoltat 1.000 tone fructe — afine negre și roșii, zmeură, fragi, mure, măceșe, coarne... Și alte mii de tone de ciuperci. Numai din pădurile de pe Valea Sebeșului s-a scos un vagon. (Ar putea fi și mai multe, deocăndată problema culesului și a culegătorilor rămîne deschisă și comportă îmbunătățiri. Culesul este manual, munca este dificilă, culegătorii sînt puțin, transportorii nu au...) Rezerve inestimabile de vitamine, de substanțe nutritive alimentare, de principii active medicamentoase fără egal. Și aici este nemulțumirea justificată a silvicilor — că „vîndem grîul pe fălînă”, în loc să vîndem fălînă; vorba înțeleptului proverb românesc. Căci nu putine din fructele și plantele pădurilor noastre plecate la export ni se întorc acasă sub formă de coloranți, arome, cosmetice, medicamente... la prețuri de zece și de douăzeci de ori mai mari față de ceea ce am vîndut inițial. Urmînd indicațiile conducerii partidului, revista noastră a ridicat această proble-

mă, deoarece pe lîngă aspectele pur economice de prim-plan, fructele de pădure, prelucrarea lor în bazinele care le furnizează ar ridica starea multor comune și sate de munte, ar crea locuri de muncă pentru numeroși locuitori ai muntelui și i-am lega, s-ar statornici, de locurile natale. Resursele muntelui să fie prelucrate, măcar în parte, de oamenii muntelui, a fost una din ideile de permanență ale serialului nostru „Carpați 2.000”. „Bucuroși să vîndem, dar nu oricum”, spune cu o undă de regret inginerul Ioan Moga, șeful Ocolului silvic Sebeș. Se gîndește — și inspectoratul silvic județean a propus de nenumărate ori la București — ca în cele două centre de fructe de pădure ale Albei, Sebeș și Cîmpeni (dar s-ar putea și la Abrud și la Șugag ori Căpîlna, cit mai aproape de materia primă) să funcționeze nu doar dispecerate, ci unități mici dar complexe pentru industrializarea fructelor de pădure, pentru conserve și extracții din aceste valori uriașe dar pe care nu le prețuim încă la justa lor valoare, deși le cunoaștem prețul lor adevărat. Gemuri, dulceațe, paste, peltele, compoturi, sucuri, siropuri, concentrate pentru băuturi răcoritoare, coloranți alimentari, arome, esențe, uleiuri eterice bomboane, macerate și substanțe pentru cosmetice și medicamente... O gamă imensă de produse, sinteze fine cu prețuri mai aproape de cit merită fragii sălbatici. Inginerul sebeșean ne povestește cum un partener s-a învoit la un moment dat să cumpere ciupercele integral, așa cum erau aduse din pădure, fapt fără precedent pînă atunci, se cereau, de regulă, sortate, curățate de impurități și doar pălăria. Printr-o intimplare descoperă secretul. Lăsînd într-o încăpere, la rece și la întuneric, citeva lădițe cu ciuperci așa cum fuseseră culese, în citeva zile se înmulțiseră impresionant. Deci, asta era. Pe parcursul transportului, regînd temperatura conținutelor, comerciantul ajungea acasă cu de 3-4 ori cantitatea cumpărată, plătită. (Fapt din care ar trebui să tragem concluziile de rigoare).

Nu știm să industrializăm fructele și plantele alimentare și medicinale de pădure, cînd știm, avem tradiții și fabrici importante de conserve din fructe și plante de cultură? Desigur, nu e vorba de așa ceva! Dezbătem de cițiva alți problema securilor și băuturilor răcoritoare din fructe și plante indigene și știm că la institutele de cercetări de profil există puse la punct cercetări și tehnologii privind extracția de coloranți naturali, de esențe și arome chiar și din fructe de pădure. Am scris despre rezultatele și realizările Facultății de chimie alimentară din Galați în acest sens, dar pe care nu le-a solicitat încă nimeni din industrie! Lîngă Sebeș se află Orăștie, unde, la o unitate „Plafar”, farmacistul Tiborl are o experiență deosebită privind extracția de uleiuri eterice din plante medicinale. Chiar în Sebeș e-

xistă unul dintre cei mai buni cunoscători ai fructelor și plantelor din pădurile de pe Valea Frumoasei, farmacistul Horia Bucur, care a pus la punct extracția și identificarea a numeroase componente active pentru medicamente și industria cosmetică... E timpul să valorificăm mai bine, mai cu folos, mai înalt aceste resurse extraordinare; avem și inteligențele și oamenii de bine capabili s-o facă. E, în fond, doar o problemă organizatorică și de colaborare între citeva ministere — al Silviculurii (ca furnizor de materii prime), Departamentul industriei alimentare, al Chimiei, al Sănătății. Eforturile și gîndirea se pot conjuga.

CICI IORDACHE ADAM

Pădurarul — ultimul vagon al silviculurii

Auzeam trunchiurile cum fluieră pe jgheab ca niște proiectile de tun și ațuitul prelung al celor de sus, semn că l-au scăpat, și tipetele speriate ale celor de jos, aflați întimplător pe aproape, și zgomotul devenea și mai puternic, aveai impresia că trunchiul copacului crește pe măsură ce se apropie, că fluieratul acela anunță un fel de despicare a lumii, că e un scheunat prelung înaintea sfîrșitului și după ce te făcea din ce în ce mai mic, auzeai un zgomot infundat, o icniră a pietrei și apoi cîntecul copacului, trîntit lîngă ceilalți. După copac mai veneau citeva strigăte și panla era cuprinsă iarăși de liniște, deși nu trecea multă vreme pînă auzeam nechezatul unui cal, lovit la o gleznă sau zgîrîiat de o creangă și coborînd pe fundul jgheabului, vir, vir, cu copitele proptite în colțurile pietrei, cu lemnul legat cu lanțul și amenințînd de fiecare dată să-i frîngă gleznele, și la fiecare lovitură, nechezînd cite puțin, aproape scîncînd și continuîndu-și drumul de unul singur spre capătul piriului, acolo unde-l așteptau muncitorii și-l dezlegau și-l trimiteau înapoi, singur, spre vir, la lemnele împrăștiate — cadavrul pădurii — și duminica îi vedeam pe fundul văii cum ies mai puțin pentru iarba de printre pietre și mai mult pentru a-și simți rînila mîngiate de vîntul ușor, și așa mici și pri-căjiți, se bucurau de puținul soare care ajungea pînă la ei, pe care-l priveau pe sub smocul de păr din frunte, zburlit ca la un punkist candid. Și de o parte și de alta a văii coastele din ce în ce mai goale ale muntelui, ca o spinare de animal costeliv, ca o butucii galbeni risipiți prin zmeuriș. Și pe undeva prin niște barăci, muncitorii forestieri, cei mai mulți veniți de prin Vlcea și Dolj, așezați în jurul ceanului în care fierbeau tot felul de alimente aduse de simbăta, singura zi cînd coborau pînă la punctul alimentar. Viața

pădurii e una și cea de muncitor forestier e alta. Cel mai adesea este un infern, un infern în care se stinge și viața copacilor și-a oamenilor, dar încet, pe nesimțite, ca un lemn pe care abia tirziu descoperi că se usucă. Pe Valea Grădiștei trebuie să mergi, să tot mergi pînă dai de o pădure adevărată. Pe versanți vezi numai puleți, arbori tineri și din loc în loc cite un copac bătrîn. Peste tot se întinde o pădure tină, gorunete și stejerișuri, crînguri și pîlcuiri de rășinoase și jos, pe fundul văii, nu se vede decît o linie îngustă, cu podețe peste care nu mai trece nimic. Apa a răscuit linia ferată cu traverse cu tot, a mîncat terasamentul și a tăiat legătura, preluînd într-o nesfîrșită captivitate vagoanele găsite în diferite locuri și lăsate acum ierbi și buruienilor. Această linie ferată a fost traseul pe care mai tot lemnul de pe Valea Grădiștei a luat drumul orașului. Ani la rînd, poate chiar 30 de ani, o pădure virgină s-a stins încet-încet, tăiată fără mîllă numai pentru că era ceva mai aproape de linia trenului forestier. Silviculurii au cerut mereu alte drumuri de acces spre alte păduri, deoarece pe Valea Grădiștei se risca, se tăia peste posibilitățile pădurii, adică mai mult decît crește, chiar mult mai mult, și cu asta rămîneau, tăierile s-au făcut tot acolo pînă cînd valea a rămas tînsă și rasă și cu puține suprafețe exploatabile. Și atunci s-a pus pe ploi și din două ploi torențiale s-a prăvălit atîta apă pe vale că praful s-a ales din linia ferată, ca un prim semn de avertisment pentru tăierile exagerate. Acum Valea Grădiștei, chiar dacă undeva sus, în munte, în virtutea drumului, tot se mai taie, probabil în ideea că echilibrul și așa a fost stricat, se află într-o perioadă de refacere. Ce taie cei de la exploatarea trebuie să planteze și să repare cei de la ocolul silvic. Ocolul silvic din Orăștie are păduri cite p-au multe alte județe de cîmpie și unele dintre ele se află la 35-40 de kilometri de oraș. De 25 de ani inginerul Dumitru Suluțiu conduce inteligent micul pluton de „soldați” care apără pădurea. Plantează mereu. O jumătate de milion de puleți într-un an, un milion în altul, plantează mereu și reimpăduresc această vale afectată de tăieri exagerate. Ca să poată produce mai mulți puleți inginerul Suluțiu a încercat cu solarile. A făcut primele solarile din țară și-a ajuns să obțină 2.400 de fire pe un metru pătrat și tot nu-i ajuns, pădurea are nevoie de puleți și pe măsură ce muncitorii forestieri taie, pădurarii vin cu săpouli și cu puleții în brațe și plantează și pentru plantat aduc oameni din alte județe, muncitorii care trăiesc mai tot anul prin cabane izolate, care sînt atît de sătui de copaci și de puleți că sînt în stare să-i arunce și să spună că i-au plantat. Singurii oameni care știu pădurea ca pe un buzunar sau ca pe un buletin de identitate sînt

pădurarii, o generație de țărani care prin 1948-1950 au fost convinși să renunțe la pămînt și să se califice în silviculură și oamenii s-au scolit în pripă și au devenit pădurari în practică, tot în practică rămînd și țărani. Și cu ei a plantat toate suprafețele exploatate în ultimii 30 de ani, cu ei a făcut toate lucrările de îngrijire a pădurilor tinere. Un pădurar e un om simplu. E încadrat și plătit ca paznic. Adică el păzește pădurea. Și ce face un „paznic” în costum de pădurar? Are circa 100 de sarcini de serviciu și cînd le citești îți dai seama că un pădurar este un inginer, că pe el cade totul, de la statistica vinutului, pînă la vinutul propriu-zis, care nu-i tot una cu vinătoarea sportivă, de la plantat, descopleșit, plivit și pînă la marcat înaintea exploatarei. El se ocupă de fructele de pădure și de rărituri și tot el e socotit un om fericit, și pus în scripta în rîndul paznicilor, fiind prin excelență un muncitor cu o înaltă calificare, cel mai adesea invidiat pentru că-și poate pune o floare la pîlărie și se poate pierde fluierînd printre copaci. În capul lui se sparg toate oalele, de la adunatul fructelor de pădure pînă la planul de celuloză, planul de coarne de cerb, planul de tăurași, încît adesea numai de pădure nu mai are timp. Cam la 35 de kilometri de oraș, spre virul acestui văi din care s-au scos milioane de metri cubi de lemn, se află o casă mică de lemn și una imensă, ca o cetate. Sînt ale pădurarilor Bodea. Cu 100 de ani înainte era locuită tot de un pădurar. Și fiul lui a devenit pădurar. Și fiul său, tot pădurar, și acum are 64 de ani. Adam Bodea a plantat și-a vegheat de pădurea unui munte. Și fiul său a devenit tot pădurar. Ce slujbă poți găsi în virul unui munte? Pînă la oraș nu e nici autobuz, nici tren. Pînă la casa lui nu e nici drum. E o potecă îngustă care șerpuește pe coasta muntelui. Și cei doi Bodea, pădurarii cel bătrîn și cu fiul său, Vasălie Bodea, și cu nepotul lor, tot pădurar, a cincea generație, și-au făcut singuri cărămida, au ars-o, au cărat nisip cu desăgii pe spinările cailor și au mai ridicat o casă, un fel de cetate în fața cetăților dacice de la Fetele albe din Munții Orăștiei. Au descoperit o străveche fințină, un izvor tras prin tuburi cu două mii de ani în urmă și l-au adus în casă și oamenii aceștia fac de toate, cioplesc, cosesc, zidesc, plantează, au grijă de animalele lor (cărora nu le mai pot da făină de mîlai și din nefericire nu le pot îngrășa spre a le preda la contract, cum predau de peste 20 de ani, asta fiind singura lor modalitate de a face comerț cu lumea) și au grijă de pădure, care e o meserie ceva mai complicată decît cea de mecanic. Și în capul lor se sparg toate oalele, pădurarul fiind ca ultimul vagon al unui tren care schimbă mereu viteza, frîncează

(Continuare în pagina 8)

CORNEL NISTORESCU

urmă, un șleau prin zăpezi, pe sub ploaia de crengi, m-am prins de el și am ieșit la zi. Ca să-l descopăr iarăși pe Robert calul.

E acum lîngă cantonul stăpînului, cu traista de fin agățată de gît. E în pauza de prînz. Nînge, fulgi mari îl sărează pieptul înșingurat de crengi. Cu o cîrpă curată și cu gesturi alinătoare, nevasta lui Costică Grosu îl șterge spinarea și pieptul. Calul pădurii vîrscine trudește amar, dar e ocrotit cu iubire de omul pădurii. Calul acesta este ca un centaur despărțit de alcătuirea lui primă, dar păstrîndu-l, grație omului, amintirea. Ii e de folos pădurarul de cînd e tînăr de tot, de cînd devine libovnic de minze, deci are zmagă în el, poate să tragă buștenii cei grei, și pînă moare. Ii e de folos și mort, căci atunci e împănăat cu otravă și, părăsit în pădure, slujește ca nadă pentru vulpi și lupi. Pînă nu prea demult, otrava era stricnina injectată în hoit, ceea ce a dus și la accidente tragice. Prin 1953, lîngă un astfel de hoit otrăvit s-au găsit patru cadavre de vulturi pleșuvi, acești bătrîni și supberbi cavaleri ai văzduhului Vrancei, monumente ale naturii aproape la fel de faimoase ca și vulturii zăgani, fala Carpaților de miazăzi. (Cel puțin zăgani dispăruseră mai demult, cînd încă nu se auzeau de protecția faunei noastre rare. Ultimul zăgan a fost împușcat lîngă Turnu Roșu, în septembrie 1927, cu alice de iepuri. Pentru a se mai putea întîlni cu asemenea exemplare rarissime, celebrul

ornitolog și fotograf suedez Bengt Berg a fost silit să urce, doi ani la rînd, pe culmile Himalaiei.) Cel patru pleșuvi erau ultimii mohicani ai speciei, căci la festinurile cu stîrvuri stricinizate, organizate ulterior pe platourile alpine din Vrancea, nu s-a mai prezentat nici unul. Acum otrăvirea hoiturilor-nadă se face cu fiole de letolină, pe care numai colțul fiarei, nu și ciocul păsării, le poate sparge. Dar e prea tirziu, vulturi pleșuvi nu mai sînt.

Un ceas mai tirziu, la cabana de vinătoare Lepșuleț, încep o discuție despre viața vinutului din pădurile Vrancei. Interlocutorii mei sînt Costică Grosu, Gheorghită Oancea, șeful ocolului silvic Lepșa, și Aurel Diaconu, inspectorul șef adjunct al silviculurii vîrscine. Inspectorul șef, pe care-l cheamă tot Diaconu, Mîrcea Diaconu, nu ne-a putut însoți, a fost reținut la Focșani. E totuși prezent printre noi, căci pe un porele al cabanei e finuit un splendid trofeu de cerb, de 235 de puncte, doborît de pușca domniei-sale. Și-aici, ca pretutindeni în pădurea românească, unele specii s-au împușcat, altele au proliferat. Nu numai vulturii pleșuvi, dar și alte păsări răpitoare, cum sînt acvilele, ulii de stîncă sau șorecarii, și-au micșorat alarmant efectivele. Acum sînt ocrotite de lege, cum sînt ocrotite și alte vietuțtoare cu pene și ghiare, precum ierunca sau cocoșul de munte, dar goul ivit în mijlocul lor rămîne gol. Brațul

care a înălțat pușca spre cer, ca să răstignească în crucea cătării zborul planat al vulturilor și acvilelor, a fost comandat de necunoașterea ecologiei, a rolului acestor

tor păsări, socotite de tot dăunătoare; deci comandat de ignoranța care i-a decimat și pe incași sau maiși. La un examen și adevărat științific, survenit ca mai totdeauna în ceasul al treisprezecelea, s-a constatat că acești vulturi, departe de a concura apetitul cinegetic al omului, erau de fapt niște destul de rezonabili

olinpieni. Pădurea a rămas astfel mai mult cu păsările mici, cu pleușuca văzduhului, atunci cînd n-au pierit și acestea. La Lepșa, în vara anului 1967, s-a întîmplat un fenomen pe care memoria locului îl păstrează și azi cu înfiorare. Vreme de citeva zile și nopți aerul pădurii a devenit greu de mișcare, tumultuos, material, umplîndu-se de filiierea zburătoarelor care se căutau pe cărări suprapuse, strîgîndu-se, țîpînd, chemîndu-se pe toate tonurile disperării. Păsările și cîntecul lor au fugit din pădure, lăsînd-o goală și mută ca pe un templu cu arcadele sonore frînte. Prafulie otrăvitoare împrăștiată peste codri pentru stîrpirea insectelor xilofage au provocat, odată cu moartea acestora, emigrarea păsărilor insectivore, care n-au mai revenit decît după multă vreme. O consecință: în anul acela, plantele entomofile n-au mai fructificat la Lepșa. Încă o consecință: ploaia a spălat insecticidele, deversîndu-le în apele Putnei, unde milioane de pești au murit otrăviți. Fenomenul a fost descris de profesorul Carol Nagler, vechiul director al Muzeului de științele naturii din Focșani, unul dintre specialiștii care, în timp, au avertizat mereu asupra acțiunilor pripite în universul marelui complex de viață care este pădurea. Și e bine că azi,

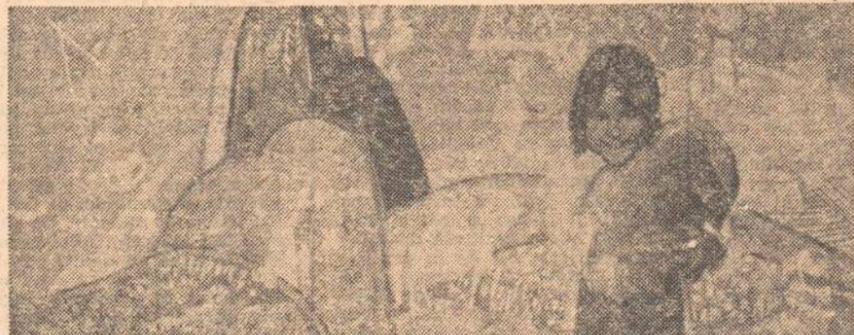
(Continuare în pagina 8)

ILIE PURCARU

● Buletinul de sănătate a unei generații ● Concluziile unei caravane medicale ●

Banca de probleme

- O problemă deschisă : alimentația la sin a sugarului reclamă un surplus de înțelegere din partea conducerii întreprinderilor și... respectarea legii.
- Sate cu o generație lipsă — fiii — dar cu mulți nepoți.
- Naveta amenință însăși sănătatea urmașilor.
- O nevoie manifestă : asistentul de igienă, inclusiv cel de igienă școlară.
- Pediatri aflați oriunde, în afara locului unde ar trebui să fie.
- Efectele unei eventuale fișe genetice și sociale pe individ.
- Prejudecăți în nutriție și efectele lor secundare.
- Avem tot ce ne trebuie pentru a ne face „meseria” de pediatru !
- Mortalitatea infantilă în continuă scădere, dar „morți la domiciliu” care ar fi putut fi evitate.
- Important : un program de profilaxie al fiecărei direcții sanitare.
- Prevenirea nașterilor înainte de termen.
- O educație sanitară reală, de fond.
- În atenția cercetătorilor : calitățile nutritive ale laptelui praf ; și în atenția producătorilor : cantitatea.
- Importanța asistenței la domiciliu.

**Algebra pediatriei:
cum [nu]
funcționează
binomul
mamă — medic**

Aici în secția de pediatrie a dispensarului comasat Războieni—4 din „mărginimea” Piteștiului, discutând cu experimentatele doctorele Ileana Moisescu și Elena Popa — cu practică îndelungă și notabilă stabilitate la locul de muncă — și aflând de la mame că ele văd în pediatru nu numai un distribuitor de sfaturi profesionale și rețete cu parafă, ci un om apropiat, iar la ananghie chiar un confident, înțelegem mai bine cit de numeroase sînt interferențele acestei ramuri a medicinei cu sfera socialului.

Și în dispensarul Războieni se oglindesc grija manifestată față de copil pe un plan mai larg; bunăoară nu lipsește nici un medicament, nici măcar cele de import, iar doctorele Moisescu, un om cu răspundere, pe care nimeni nu o suspectează că ar risipi bani statului, ne declară că în ultimul an nu a „reusit” să-și epuizeze cota de medicamente, în sensul firesc că, deși nu s-a luat cu nimeni la întrecere în prescrierea de medicamente gratuite, a avut, — cu excepția unor perioade trecătoare — toate condițiile materiale pentru a-și exercita nobila ei profesie. Cît privește laptele praf, atît cît este, se vinde în tot județul la Alimentare doar pe bază de rețetă, asigurându-se astfel o repartiție echitabilă a cantităților disponibile.

Apare edificatoare, în Războieni, și răsfoirea arhivei dispensarului. Între noianul de acte recente ale secției de pediatrie, în afara celor strict medicale, găsești pînă și o singulară adresă semnata de comandantul miliției locale la 15 decembrie 1983: „Către dispensarul nr. 4, pediatrie, tovarășe doctor Ileana Moisescu. La adresa dv. privind pe... vă comunicăm. Cu ocazia verificărilor efectuate, am stabilit că cele sesizate de dv.

se confirmă : în ziua... soții... au avut un conflict în familie, soldindu-se cu lovituri. Pentru faptele săvîrșite, soțul a fost sancționat încă în ziua provocării scandalului.” Insolita adresă își găsește explicația în faptul că în ziua cu pricina mama a alergat cu oful ei la... medicul pediatru, care a socotit că, purtînd o răspundere pentru sănătatea copilului în cauză, nu se poate sustrage nici de la asemenea aspecte neplăcute, aparent negate de pediatrie. Și tot grație intervențiilor ei a obținut de la consiliul popular locuințe mai igienice pentru unele familii cu copii. La ce i-ar fi folosit antibioticele acelei fetițe mereu bolnave care locuia într-o cameră igrasioasă în Războieni, dacă familia nu ar fi primit apartament la bloc, în Prundu?

Să revenim la aspectele pur medicale. Pediatru dr. Gheorghe Vasilescu și Neuluc Becescu, medicul-șef al Dispensarului policlinic județean nr. 2, ne spun :

— În coordonarea noastră se află 11 dispensare teritoriale din municipiul Pitești încadrate cu medici pediatri și nouă dispensare rurale, care au și pediatru. Mortalitatea infantilă la oraș, în zona noastră, este foarte redusă (din păcate, nu aceasta este și situația pe ansamblul județului, după cum se va vedea, n.r.); la fel, întîlnim foarte puțini copii distrofici (dar la nivel de județ, în anul care a trecut, numărul lor era de circa 9%, n.r.). O singură problemă mare nereșolvată, după părerea noastră: insuficienta profilaxie prin alimentația naturală, la sin, care ar elimina, în bună măsură, malnutriția proteic-calorică.

Peste cîteva luni, rețeaua argeșeană de pediatrie se va îmbogăți cu un ultramodern spital de copii, cu 500 paturi — printre cele mai mari din țară și cu nimic mai prejos decît cel din București — Berceni. El va fi dublat de o policlinică infantilă înzestrată cu absolut toate serviciile de specialitate. Adăugîndu-se la cele 634 paturi pentru copii existente în spitalele din județ, noua construcție va completa baza de pediatrie care, se apreciază va putea face față în întregime nevoilor județului. Faptul că în Argeș mortalitatea infantilă (pînă la un an) a scăzut continuu, ajungînd, de pildă, în 1980 la 24,15 la mie, pentru ca, urmînd aceeași curbă descendentă, să se situeze la 20,8 la mie în 1983 vădește și în microcosmosul argeșean justetea sublinierii făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta sesiune a Consiliului Sanitar Superior: „Avem un sistem modern de ocrotire a mamei și copilului.”

Și totuși, și în acest județ în plină expansiune economică există încă importante probleme deschise în domeniul asistenței pediatrie.

— Mortalitatea infantilă pînă la un an, deși în scădere, rămîne prea ridicată, cu „virfuri” la etatea de o lună și între 3 și 5 luni — ne arată directorul Direcției sanitare județene, medicul primar pediatru Constantin Capătă. De ce? În mare măsură ca urmare a așa-numitelor „morți la domiciliu”, al căror procent se menține în județ la 23%. Cu alte cuvinte, anual, 23% din copiii pînă la un an care mor, decedează acasă, iar 79% la spital. Or, se presupune că o parte din cei dinții ar fi fost salvați dacă s-ar fi internat în spital. Vina ne aparține în primul rînd nouă, medicilor pediatri, care fie nu am știut să depistăm boala la timp, fie nu i-am apreciat cum se cuvine gravitatea, pentru a îndruma copilul spre spital. Deși nu o pun pe același plan, nu trebuie ignorată nici responsabilitatea familiei, în primul rînd a mamei, care trebuie să știe, să „simtă” ea cea dintîi starea de sănătate a copilului: este o chestiune de elementară cultură sanitară, poate de cultură pur și simplu. Practic pediatria de vreo trei decenii și în multe cazuri, m-am convins de existența la mamă a unui simț suplimentar cînd este în joc copilul. Dar iată, apar și fisuri și din cauza lipsei de cultură sanitară și, foarte tristăzător, ele se pot solda — e drept, în cazuri rare — cu un sfîrșit fatal.

— Aceasta nu înseamnă în nici un fel — subliniază interlocutorul nostru — că, mamele ar trebui să administreze singure medicație copilului bolnav, invocînd acest al șaselea simț. Se cuvine suficiente cazuri cînd familii așa-zis grijulii „bombardează” pe micul bolnav cu antibiotice, fără cea mai mică nevoie, ba chiar dăunîndu-i. Așadar, nu automedicație, ci informare la timp a medicului !

— Dealtfel — continuă doctorul Capătă — chiar și carentele de cultură sanitară ale mamei pot fi parțial atribuite medicilor. Ce am făcut eu, medic pediatru, ca să transmit mamei cunoștințele necesare? Ne stau la dispoziție atîtea mijloace! Nu mă gîndesc, în primul rînd, la tradiționalele conferințe, la căminul cultural să spunem, timpul mamelor, mai ales al celor cu mulți copii, fiind prea drămuț pentru a ne baza pe participarea ei la conferințe într-un cămin cultural care, în treacăt fie zis, uneori este și neîncălzit. Mă refer, însă, la „examelele” de puericultură, la discuțiile pe care cadre pregătite le pot purta chiar în sălile de așteptare de la dispensare, unde oricum mamele își petrec parte din timp, sau la spitale unde se internează cu copilul. Există și alte căi, unele prevăzute în regulamente, altele nu. Fără a mai vorbi de radio-televiziune, care rămîne datoare la acest capitol.

Deschidem o paranteză : un medic pediatru din Pitești ne făcea următoarea observație. „V-ați gîndit la puterea de pe-

netrație a sfatului medicului la radio? Nu trebuie să bați drumul la conferință, vine conferința la tine, în „pilule”, grație simplei întoarceri a butonului. Or, am constat că enorma majoritate a sfaturilor vizează pe bolnavul matur și vîrstnic, se vorbește mereu de diabet, hipertensiune, cardiopatie, ulcer (firește, nimeni nu obiectează împotriva abordării și a acestor subiecte), dar proporțional se acordă un spațiu foarte redus mamei și copilului. Și la televiziune situația se prezintă cam la fel. Mama mea a umplut un caiet cu rețete culese pe calea undelor, la emisiunea „Căminul” (este numai un exemplu, și nu cel mai semnificativ), dar cît se vorbește de sănătatea copilului?”

Doctorul Capătă :

— Dacă pentru început morțile la domiciliu ale copiilor sub un an ar scădea în Argeș la 8—10% să spunem (după cum atestă experiența mondială, un anumit procent este inevitabil), mortalitatea infantilă pînă la un an ar coborî, doar pe această cale, sub 18 la mie în județ.

O altă problemă deschisă, pe care am mai menționat-o, este aceea a revenirii la alimentația naturală a sugarului. Ea se pune pe plan mondial, dar în Argeș capătă o rezonanță deosebită, fiindcă tocmai aici, în colaborare cu Organizația Mondială a Sănătății și cu Institutul de ocrotire a mamei și copilului din București, a fost inițiat în 1983 un cuprinzător studiu privind alimentația la sin, metodele, factorii de intervenție, rezultatele. Deoarece el va continua pînă în 1985 și cuprinde, printre altele, chestionare foarte amănunțite pe care mamele le vor completa, este prematur a trage concluzii. Fără a le aștepta însă, de pe acum toți interlocutorii noștri au insistat asupra necesității de a se intensifica activitatea de educație a mamelor, în sensul că nici o alimentație din lume, nici un fel de vitaminizări și de produse alimentare rafinate nu pot suplini factorii naturali de rezistență și dezvoltare pe care sugarul pînă la 4—5 luni le obține doar din laptele de mamă. Desigur, nici o descoperire în această afirmație veche de cînd există mamă și copil pe pămînt, și totuși actualitatea și însemnătatea problemei o îndemnează însuși studiul promovat de Organizația Mondială a sănătății.

Medicii pediatri cu care am discutat consideră că în întreprinderi conducerea ar trebui să faciliteze mai mult mamelor muncitoare alimentația la sin, ceea ce implică unele ajustări de program, în spiritul prevederilor legale, care însă nu totdeauna se aplică. Problema nu este simplă, trebuie avute în vedere și dificultățile de transport, specificul muncii la banda de montaj etc. Iată de ce nu se pot da rețete generale, ci preconiza discutarea cu seriozitate și găsirea soluțiilor adecvate în

copiilor noștri

CU SIMȚUL DATORIEI
FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Moașe și asistente medicale în focul continuu al vieții • Propuneri •

funcție de situațiile concrete și de înțelegerea factorilor de decizie la fața locului, în contextul larg și generos — trasat de secretarul general al partidului la ultima ședință a Consiliului Sanitar Superior — al măsurilor care se vor lua și în continuare de către Comitetul Central al partidului și de guvern „în vederea îmbunătățirii permanente a bunăstării generale a poporului nostru”, și în acest cadru, al atenției deosebite ce se va acorda, ca și până acum „condițiilor de viață ale mamei și copilului”.

LIONEL NIȚESCU ■

Confratele mai mic de la țară

Oamenii călătoresc mai mult cu camioanele forestiere. Dacă se îmbolnăvesc unul din copii, îl suie pe cal și-l coboară până la Orăștioara de Sus. Ocolo e medic. Nu-l caută după un program anume. Îl caută când ajung. Oricând e bine. Ar fi absurd să le ceară cineva să respecte oraarul. Când ajung e bine. Medicul Cornel Fulga îl consultă. Dacă nu e grav, scrie o rețetă gratuită și o dă celui care a venit cu copilul. Pentru medicamente trebuie bătut drumul până la Orăștie. Dar la Orăștie nu merge nici un autobuz. Or tot cu calul, or tot cu mașinile forestiere. Se duc la farmacie. Acolo constată cu stupeoare că unul din medicamente lipsește. „Singura mare problemă care o au copiii aici sunt medicamentele. Prescrii unul, părinții merg la farmacie, li se spune că nu este, fac iar drumul înapoi, le scriu altă rețetă, se duc iar la Orăștie și pe urmă încă 30-40 de kilometri până acasă. Peste 3 zile trebuie să vină iar. Nu am voie să prescriu medicamente gratuite pentru mai mult de trei zile. Dar peste trei zile s-ar putea să fie anumite medicamente, dar să fi dispărut exact cel necesar”. (Cornel Fulga). Doctorul Fulga este tânăr, e la începutul carierei și are toată bunăvoința. E plin de zel, atent, gata să facă mulți kilometri pentru a da o mână de ajutor, toate acestea doar pentru a-și ocupa un loc de cinste în sufletul oamenilor. Cu copiii nu prea are necazuri. La 3000 de locuitori are abia 35 de copii sub un an și nu a avut probleme de mortalitate, deși circumscripția sa se întinde pe suprafața de opt sate. Copiii sunt puțini. Numărul copiilor născuți într-un an este egal cu numărul decedaților. Sporul de natalitate este deci zero. Și în ciuda distanțelor enorme (până la un cătun îi trebuie o zi lumină ca să meargă și să se întoarcă) doctorul Fulga ajunge la fiecare copil și, când este bolnav, cu ce poate și cu ce are, îl tratează. Adevărul este că toți copiii de la munte sunt sănătoși, de multe ori chiar și fără doctor. În case e cald pentru că pădurea e aproape și pădurea și livada țin loc și de biscuții, și de ciocolată, și de calciu efervescent, și de bomboane și, când se îmbolnăvesc, copiii mocanilor nu sunt duși fuga-fuga la doctor. Ei sînt mai căliți și de mici devin mai puternici.

Când părinții fac navetă, și ei și copiii sînt mai crispați. Se sperie ceva mai tare de boli. Când părinții lucrează la pământ și până la medic sînt 20 de kilometri, atunci viața merge de la sine. Nimeni nu se sperie și nu trăiește angoase. Asistența medicală pentru copii e în cel mai rău caz un subiect simpatic. O problemă — niciodată. O femeie, Lena Andreșoi din Ludești Deal, e la a șaptea naștere. De la medicul de circă până la ea acasă începe un București și ceva. Și cu toate acestea, la 24 de ani, femeia are 7 copii. Chiar fără aspirină, fără penicilină, fără supozitoare. E drept că dacă ar fi, ar fi cu mult mai bine. Teribil de bine, adică normal. Dar nu-s și norocul unui medic de țară este în cele din urmă nu tratamentul și asistența medicală pe care o asigură, ci chiar copilul care crește de la sine și se căleşte, fiind cu totul străin de necazurile confratelui său mai mic de la oraș.

CORNEL NISTORESCU ■

Pediatrii din linia întâi

De veghe la sănătatea copiilor stau și la Blaj, ca pretutindeni în țară, în linia întâi, medicii pediatri. În spitalul orașesc și mai ales dincolo de spital, știut fiind că important este să nu ajungă aici. În iarna aceasta, o veritabilă caravană medicală pe roți a cutreierat orașul, apartament cu apartament și casă cu casă, precum și cele 9 circumscripții rurale pe care le arondează unitatea sani-

tară, toți pediatrii acesteia în scopul efectuării unui control complex de sănătate a tuturor copiilor de la zero la 19 ani, precum și un inventar al tuturor problemelor acestora — mediu familial (și de aici stabilirea unei fișe genetice și sociale a fiecăruia, punct de plecare al unor posibile cărți de sănătate de cea mai înaltă ținută științifică, buletinul identității biologice al fiecărui individ), modul în care au fost și sînt hrăniți, maladiile de care au suferit ori suferă, dacă sînt expuși sau predispuși la anumite îmbolnăviri etc., etc. Au fost astfel investigați 14 655 de copii — 5 928 din oraș și 8 734 din comune și sate. O muncă, bănuți, nu ușoară, de înalt profesionalism și de responsabilitate, de migală, de timp, cu atât mai mult cu cît același colectiv, deloc numeros, a trebuit să asigure totodată îngrijirea bolnavilor din spital, din cele 70 de paturi ale secției de nou-născuți și de pediatrie la fel ca întodeauna — prompt, urgent, calificat, eficient —, cu răspundere pentru fiecare diagnostic pus și pentru fiecare medicament dat. Un copil este o viață fragilă, o viață irepetabilă. (Deși spitalul din Blaj este unul de clasa a doua, după numărul de locuitori, asistența medicală nu poate fi, și nu este de clasa a doua; din Blaj nu pleacă spre spitalul județean ori spre clinicile universitare decât cazurile absolut limitate ori care, prin limita de dotare a unității, nu se pot rezolva de către specialiștii săi). Directorul spitalului, dr. Ionel Moldovan, deși nu este pediatru, dar este, cum spune medic, și, are, se înțelege, în sine deviza cum că „un adult sănătos provine dintr-un copil sănătos”, precum și tată a 3 copii, este inițiatorul acestei acțiuni demne de reținut și de urmat de către toate unitățile și forurile medicale din țară. Efectele sînt extraordinare. Să deții un asemenea bagaj de informații despre o întreagă categorie de vîrstă a copilăriei, să ai o asemenea bancă de date, ce se poate actualiza din timp în timp, privind starea de sănătate și potențialul biologic al unei generații este un fapt deosebit pentru conducerea oricărei strategii demografice și de sănătate a populației. Este un fapt de ținută pentru orice școală medicală, pentru orice țară. Se pot efectua astfel cu mai multă ușurință, prognoze privind evoluția unor boli, privind apariția ori

eradicarea altora, cronică sau contagioasă..., se pot orienta diferențiat, de la o zonă la alta, specialiștii pentru copii dar și pentru adulți și cîte altele.

Concret, medicilor pediatri din Blaj, sondajul efectuat, le-a reliefat faptul că cele mai frecvente afecțiuni ale copiilor din zonă sînt cele respiratorii — bronșite, bronșite astmatice, laringite, rinite..., din cauza condițiilor meteorologice specifice. Astfel au stabilit și un program de profilaxie, tratament, îngrijiri. Sînt încă, surprinzător, deși nivelul de viață al părinților este ridicat, mulți sugari distrofici. Distrofii datorate, în cea mai mare parte, nașterilor premature, precum și unei alimentații incorecte în primele luni de viață. De aici, împreună cu alte secții ale spitalului, s-a stabilit efectuarea unui studiu privind cauzele și prevenirea nașterilor înainte de termen, precum și in-

tensificarea educației sanitare a mamelor privind alimentația sugarului și a copilului mic. Se constată „că patologia digestivă este preponderentă, cum spune dr. Gabriela Dumitru, șefa secției de pediatrie, fie prin tare genetice, fie prin hrană irațională în primii ani de viață”.

Pornind de la o asemenea oglindă, de la o asemenea radiografie de masă și individuală a copilăriei, iată, lucrurile merg în profunzime, evidențiază numeroase aspecte ce impun soluții. O educație sanitară reală, de calitate, de fond și nu de formă, cu continuitate, o urmărire a evoluției sănătății fiecărui copil în parte pe durata întregii vîrste, până la maturitate nu se poate face decît cu și de către pediatrii, de către medicii anume pregătiți în facultățile anume create. Deși pe hirtie îl avem — bănuim că așa se stabilesc și planurile de școlarizare pentru fiecare an — nu-l avem pe toți, conform normativelor în vigoare, acolo unde se nasc, cresc și trăiesc copiii țării. Lipsesc din orașele mici dar mai ales de la dispensarele comunale. (Problemă dezbătută de către revista noastră în citeva rânduri.) La Blaj, din 8 posturi — 5 în rural și 3 în urban — de medici de medicină generală cu profil de pediatrie doar 5 sînt ocupate cu pediatrii, restul — fără. Unele dispensare nu au medici deloc. În comuna Jidvei, de pildă, renumita localitate prin podgoriile sale de faimă, viitor centru urban industrial-agrar, care se situează și pe locul întâi ca populație infantilă sînt normați 3 medici, dar nu există nici unul. (Funcționează doi detașați, dintre care un pediatru stagiar în anul III. O măsură a conducerii spitalului pentru a asigura, totuși, asistența medicală a populației.) La Cetatea de Baltă, cu o populație de 3 734 locuitori, și 70 de nou-născuți, sub vîrsta de 1 an, în schemă sînt doi — un generalist și un pediatru —, în cabinete — nici unul. La Șona, de asemenea, iar Șona este pe locul doi ca număr de copii în teritoriul arondat de Spitalul din Blaj. Într-o situație și mai precară se află deficitul de cadre medii — lipsesc, față de normativ, circa 32. Surorile medicale care, prin tradiție, învățau tineretele mame cum să alăpteze, cum să hrănească și să îngrijească un sugar, cum să-l îmbăieze, cum să-i pregătească laptele, tot alfabetul puericulturii. O consecință a lipsei de cunoștințe de puericultură a femeilor este, neîndoios, și faptul că tot mai multe nu-și mai alăptează pruncii la sin și încă din primele săptămîni trec pe hrană artificială, de unde și numeroase greșeli de nutriție, apariția subponderalilor, a „fainoșilor”, creșterii cu fainos cu lapte, ce duc la scăderea zestrei naturale imune a multor sugari și apariția a diferitelor boli ori tulburări de creștere, de afectivitate, de dezvoltare normală fizică și psihică. Nu putem ignora, desigur, că unele mame în mod real nu pot alăpta și atunci trebuie să recurgă la preparate dietetice, laptele industrial. „Cerința de «Humana» a crescut enorm, ceea ce ne face să ne întrebăm oare cercetătorii noștri nu s-au preocupat, ori nu au reușit să pună la punct un lapte maternizat pentru a nu mai apela la importuri și a asigura întreaga cantitate de asemenea produse dietetice pentru sugari?”, ridică o altă chestiune de fond doctorița Gabriela Dumitru.

Pentru pediatrie nu există lucru secundar, un fapt mărunț poate să strice cea mai desăvîrșită conduită medicală. Iată, spitalul din Blaj nu reușește, cu toate insistențele, să-și procure, pentru copiii internați, deci bolnavi, care implică atenții speciale în hrănire, pur și simplu un lapte praf igienic, ambalat în cutii. I se livrează „în vrac”, în saci mari în care se strecoară tot felul de impurități. Subscriem la idee și la propunerea medicilor blăjeni, cum că un asemenea preparat industrial nu poate, prin natura destinației sale, să fie manipulat în vrac, ca de altfel toate produsele alimentare pentru copii, ce trebuie să se bucure de condiții speciale de preparare și ambalare. Dar, despre asemenea lucruri vom mai discuta.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Secretul mersului în căruță...

Pe doctorița Florentina Popescu am cunoscut-o în trenul personal ce pleacă în jurul orei șase dimineața din Iași cu direcția Ceplenița. Era în prima duminică a lunii martie, o zi de iarnă în care ningeau cu fulgi mari, ce păreau mărtisoare date pămîntului. Din Iași până la Ceplenița trenul parcurge aproximativ 70 de kilometri în aproape două ore, trecînd discret prin Podul Iloaiei și prin alte cătune și sate care, acum în iarnă, îți fac impresia că sînt decupate din poveștile lui Sadoveanu...

Și, cum se cade la moldoveni, pe docto-

rița Florentina Popescu în acea duminică dimineața, la haltă o aștepta o căruță cu un cal, cu un vizitiu de vîrsta bunicii noastre. Și așa, ca un mare respect față de doctorița care s-a întors la muncă, bunicul, despre care vorbeam, i-a dat binele și a ajutat-o să urce lîngă dînsul în căruță. Desigur că drumul de la Halta Ceplenița și pînă la dispensarul comunal se poate face și pe jos — dar, acum, cînd iarna stă să plece, noroaiile ajung de foarte multe ori pînă mai sus de glezne... La dispensar este cald și bine. Este curăț și nu știu de ce aveam impresia că miroase a var proaspăt și a primăvară. Doctorița Florentina Popescu nu a întîrziat de la program. Dar, aici, mult mai devreme decît ea, au venit să facă curăț și căldură și să pregătească totul, cele două cadre sanitare Elena Uglea și Amanți Maria. Sînt de prin partea locului și locuiesc mai spre inima comunei. Ceplenița numără cam cinci mii de locuitori și este formată din patru sate. Cel care poartă numele comunei, Poiana Mărului, Zlodia — iar peste apa Bahluiului, cam peste drum de celebrul Cotnari, se află satul Buhalnița. Aici, la Buhalnița se mai află un punct sanitar în care, să spunem așa, lucrează permanent moașa Elena Dorohoi. Pe lîngă acestea, la dispensarul din Ceplenița mai funcționează și doctorița Gabriela Irimia și încă o soră medicală, Maria Urdea. Dispensarul din comună aparține de spitalul orașesc din Hir-lău, situat la numai 7 kilometri de Ceplenița...

Chiar dacă este o zi de duminică, lumea vine și la dispensar. Cu tot felul de probleme de sănătate — iar cadrele medicale de aici, în ciuda faptului că sînt puține, caută să satisfacă doleanțele fiecăruia. O singură tristețe au cei de aici: în Ceplenița, în ciuda faptului că sînt, statistic vorbind, peste cinci mii de locuitori — în anul care a trecut s-au născut doar 65 de copii. Atîta tot. Motivul? Ni-l spune așa, cu sîmălă și cu lacrimi în ochi Elena Uglea: tinerii au cam plecat de pe aici. S-au simțit atrași de asfalt și de oraș. Au rămas bătrînii. Dar, se observă — o spune tot Elena Uglea — mai ales în Buhalnița un mare număr de adolescenți. „Sînt o parte din nepoții celor care au rămas și o parte din copiii celor plecați. Peste cîțiva ani, sperăm, lucrurile se vor prezenta altfel...”

În anul care a trecut, în Ceplenița s-au născut 65 de copii. Pînă în momentul de față toți sînt bine și sănătoși. Acesta-i un fapt de laudă și de mîndrie pentru cei din Ceplenița. Vaccinările s-au făcut la timp și, conform scriptelor, nici un copil n-a scăpat de la controalele periodice. Și ca să fie toată lumea mulțumită — de citeva ori pe săptămînă, cele două tinere doctorițe, însoțite de surorile medicale, merg pe la casele noilor-născuți și, se înțelege, pe la viitoarele mame. Distanțele sînt destul de mari și drumul se face cu o căruță. (Șareta dispensarului este strictă.) Știi care este secretul mersului în căruță? mă întreabă, fiind ferm convinsă că nu știu, doctorița Florentina Popescu. Asta am învățat-o aici. La orice direcție pe care o ia căruța, în funcție de teren, trebuie să-ți menții poziția verticală. Cînd merg în căruță și prin sate, drumul durează de cele mai multe ori zile întregi. Rămîn peste noapte pe la casele gospodarilor. Am, fără nici un fel de exagerare, sentimentul că fac o deplasare prin țară. Rămîn pe la oameni și dorm acolo fiindcă îmi place să-l cunosc din toate punctele de vedere. Sînt și eu mamă — povestește, mai mult ca pentru sine, doctorița. Am, cum v-am mai spus, un băiețel de patru ani. Sotul meu este inginer constructor. Acum, la citeva zile, trebuie să mă mai duc pe la Iași. Este iarnă și este foarte greu să-l aduc aici. Dar, cum va da colțul ierbei, am vorbit și cu sotul meu, am să aduc băiețelul la Ceplenița ca să pot sta mai mult lîngă oameni și să nu mai fac așa de des drumul pînă la Iași...

De la începutul anului, în Ceplenița s-au născut 10 copii. Și, după ani de zile, unul singur a avut o complicație la naștere. Pe un viscol, de n-ai fi dat pe nimeni afară, cadrele medicale de aici au transportat mama și copilul pînă la Hir-lău și de acolo mai departe, la Iași. Acum, amîndoi sînt sănătoși și sînt așteptați, ca în citeva zile, să se întoarcă acasă. Celor din Ceplenița, o dată pe lună, le vin în ajutor, să spunem așa, două doctorițe de la Hir-lău. Pentru copii, doctorița pediatră Elena Baciu și pentru viitoarele mame, doctorița Ana Dodun. de o foarte bună calitate. Nu pot încheia aceste rânduri fără a spune ceea ce ne-a relatat Virgil Pintilie, secretarul adjunct cu problemele de propagandă și cultură al comitetului comunal de partid: Un cuvînt bun trebuie spus despre asistentele medicale care sînt din părțile locului și care locuiesc chiar în comună. Casele lor sînt, pentru noi, adevăratele salvări. Le știe toată lumea și ele cunosc toată suflarea. Ușa caselor lor nu este închisă niciodată...

Aș mai fi stat, în acea duminică, la Ceplenița. Dar, cineva a anunțat că peste apa Bahluiului o femeie are nevoie de asistență medicală. Și, în acea noapte de duminică spre luni, în Ceplenița s-a născut al 11-lea copil al anului 1984...

SORIN POSTOLACHE ■

Trei zile de veghe și de observație în PĂDURILE ROMÂNIEI

(Urmare din pagina 5)

și e aruncat la curbe. Și cînd, peste decenii, va lua cineva un amenajament silvic, un fel de documentație complexă, să vadă cine a răspuns de cutare parcelă și de cutare munte va afla că el, ultimul vagon al silviculturii a mers bine sau nu. Pe Valea Grădiștei se lichidează o pădure seculară. Ar trebui luate în seamă repetatele propuneri ale silviculturilor de a se construi mai multe drumuri forestiere, spre a se putea exploata proporțional, din locuri diferite, și pe măsura posibilităților de creștere a pădurilor. Se lichidează un codru milenar și se retrage o generație de pădurari (Adam Lunčan, Săcui Coman, Ilie Stoica, Vasile Vulcan), o generație de țărani care a slujit Măria-Sa copacul și-a dormit sute de nopți la hotel Clorofila și acum trece în rezervă, lăsînd munții împădurii, ca să nu se prăvale peste ea, peste nepoții ei și în cele din urmă, de ce nu, și peste noi, cei care ne gîndim la pădure cel mai adesea ca la un loc pentru o duminică la iarbă verde.

Pe Argeș în sus, spre casa apelor din munte

Pun degetul pe harta forestieră a județului Argeș, undeva la întimplare: „Ați putea spune ce fel de pădure este aici?” Inginerul Tudor Șerb, șeful Inspectoratului silvic, îmi răspunde că, bineînțeles, știe și poate spune și e rîndul inspectorului șef adjunct, inginerul Ion Enescu, să aducă dovezi. Acesta îl convoacă pe tehnicianul Florin Marinescu, care se înfățișează la apel aducînd sub braț niște registre voluminoase. Aflu de la ei că suprafața forestieră a județului e împărțită în niște subdiviziuni cărora ei, silvicultorii, le spun „unități de producție” iar locul pe care-l arătasem aparține unității nr. VII Bădeanca, din ocolul Rucărului. Inginerul Ion Enescu întinde harta mare cit biroul său a acestei unități și deschide alături un registru numit „amenajament”, în care stau înscrise tot felul de cifre și rubrici. Cum harta unității e împărțită și ea în mai multe parcele, vreo 203 la număr, alegem tot la întimplare pe cea cu numărul 198. Cei doi caută prin coloanele registrului și spun: pădure de molid și fag, predomină molidul; suprafața 16 hectare, vîrstă 23 de ani, înălțimea medie 10 metri, diametrul mediu 12 centimetri, densitatea 0,9 (adică umbra arborilor acoperă în proporție de 90 la sută suprafața parcelei); parcela a-

ceasta poate aduce, de pe acum, 120 metri cubi de lemn la hectar. În afara acestor detalii care dau de înțeles că silvicultorii cunosc pădurea ca pe buzunarul lor, mai rămîne de adăugat esențialul: situația parcelei 198, ca și a unității din care face parte, nu este într-un totul normală.

Unitatea VII Bădeanca are o întindere de 4 400 de hectare iar arborii din perimetrul ei țin, în proporții variabile, de șapte clase de vîrstă. Fiecare clasă de vîrstă se întinde pe o durată de 20 de ani. Unii arbori ajung, așadar, pînă la aproape un secol și jumătate, însă cum vîrsta exploatabilității tehnice a molidului, ca și a fagului de altfel, aparțin clasei a cincea, adică ei sînt tocmai buni de tăiat cînd ajung la 100 de ani, se înțelege că a-i păstra mai mult în pădure nu se justifică sub raport economic. Astfel văzînd lucrurile, situația unității VII Bădeanca ar intra în normal atunci cînd din fiecare clasă de vîrstă am avea molizi sau fagi pe aproape 900 de hectare. Or, astăzi, ca urmare fie a unor accidente precum doborîturile de vînt care au culcat la pămînt păduri întregi, fie a unor tăieri necontrolate, există o anume disproporție. În timp ce clasele 5, 6 și 7 totalizează 1 400 de hectare, clasa a 4-a 300, a 3-a doar 200, clasele 1 și 2 de vîrstă se întind pe 2 500 de hectare. Cum spune inginerul Ion Enescu: „Sînt niște incurcături care se reglează foarte greu”. Dintr-o clasă sînt prea mulți arbori, din alta prea puțini. Cînd suprafețele acestea se vor echilibra, pădurea va intra într-un adevărat circuit: ceea ce se va tăia va fi înlocuit de noile plantații. Acest principiu este limpede exprimat în Programul național privind dezvoltarea și conservarea fondului forestier. Inginerul Ion Enescu adaugă: „Nu e voie de tăiat mai mult decît crește într-un an. Asta se numește, între oameni de meserie, posibilitatea pădurii. Și adevărul este că în pădurile noastre s-au tăiat, de-a lungul vremii, și două și trei posibilități”.

Bătrîni ai aplicat sistemul „ras” de tăiere a pădurii; pe unde treceau, goleau locul. Pe urmă au început să taie „in benzi”, dar de obicei radeau și atunci pădurea, de-a lungul fișiei pe care și-o aleseseră, și asta înseamnă că, din moment ce nu treceau de citeva ori, în cîteva ani, de-a lungul acelei fișii, împiedicau fructificația și regenerarea pădurii. Asta s-a întimplat mai ales în zona colinară și de cîmpie a județului. Bazinele forestiere de sub munte au fost deschise, prin construirea unor rețele de drumuri, mai ales după al doilea război mondial. Primele locuri în care s-a tăiat mai mult, zice Ion Enescu, au fost în bazinul Dimboviței, unde plutele puteau să coboare, vreo 50 de kilometri, dinspre obirșiile riu-

lui pînă la Rucăr. Ca urmare a tăierilor de-atunci, în ocoalele Rucăr și Cimpulung clasele mici de vîrstă sînt excedentare iar „posibilitatea pădurii” s-a redus aici la jumătate. Pe Rîul Doamnei, în ocolul Domnești, această posibilitate era în urmă cu vreo 20 de ani de 120 000 de metri cubi și ea nu trece acum de 60 000. Clasele mici de vîrstă sînt excedentare aproape în tot fondul forestier al județului. Întimplarea face că la Pitești se află unul dintre cele mai mari I.F.E.T.-uri din țară și nu de puține ori s-a apelat la oamenii harnici ai acestei întreprinderi pentru a compensa prin unele „suplimentări” de plan lipsurile ivite de pe urma nerealizării planurilor de către întreprinderile forestiere ale altor județe. Uneori, acest lucru s-a putut înfăptui numai prin aducerea în circuitul economic a unor arbori doborîți de vînt. În 1963, în bazinul Păcuraru din unitatea de producție I Retevoiești, aparținătoare de ocolul Domnești, au fost strînși astfel 180 000 metri cubi de lemn. S-a plantat în loc molid și Douglas, un fel de brad adus din Oregon. Alteori, înțelegem, „suplimentările” de plan n-au putut fi îndeplinite doar prin stringerea unor arbori doborîți de vînt și așa se face că în unitatea II Valeni din Ocolul Șuici, pe valea Schitului (un afluent al Topologului) au fost tăiate chiar și două „posibilități”. Urmarea fiind că suprafața cu arbori din prima clasă de vîrstă o depășește pe-a tuturor celorlalte clase de vîrstă la un loc. Dacă nu se tăiau două posibilități, spune Ion Enescu, pădurea de fag se putea regenera, fără îndoială, și cel mai bun argument în această privință ar fi că în unele parcele regenerarea chiar s-a produs, acolo unde muncitorii forestieri nu au trecut, cum s-ar zice, o dată și bine, după sistemele „raderii” pădurii, ci cu mai multă răbdare, adică revenind pe-acolo de citeva ori, la răs-timpuri în care pădurea a avut răgazul să fructifice și să se refacă. Acolo unde ea nu s-a mai putut reface a fost plantat molid iar partea proastă, cum spune tot Ion Enescu, e că pădurile astea sînt de molid pur. Dacă ele ar fi avut și fagi era mult mai bine, întrucît molidul se lasă foarte ușor doborît de vînt iar fagul poate să-l apere. În sfîrșit, molidul plantat aici în urma tăierilor de-acum vreo 20 de ani se află în fara arealului lui de dezvoltare și exemple de acest fel se pot găsi nu numai în județul Argeș ci și în alte părți ale țării, cauza fiind, e adevărat, o fructificație mai slabă, de la o vreme încoace, a stejarului și fagului, dar și un curent de gîndire, cum zice Ion Enescu, potrivit căruia s-a tot căutat extinderea așa-numitelor „rășinoase”. Referitor la acest fapt, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea, de altfel, la ședința de lucru pe probleme de

agricultură de la Brașov, la 9 ianuarie 1981: „Vom revedeți într-o oarecare măsură programul de împăduriri, pornind de la necesitatea păstrării speciilor de arbori care s-au acclimatizat și s-au dovedit valoroase. Vom diminua în mod substanțial ponderea rășinoaselor, pentru că s-a trecut în mod abuziv la reducerea fagului, a foioșelor în general. Acolo unde de veacuri a crescut fagul, am introdus rășinoase cu rezultate benzi”, dar de obicei radeau și atunci pădurea, de-a lungul fișiei pe care și-o aleseseră, și asta înseamnă că, din moment ce nu treceau de citeva ori, în cîteva ani, de-a lungul acelei fișii, împiedicau fructificația și regenerarea pădurii. Asta s-a întimplat mai ales în zona colinară și de cîmpie a județului. Bazinele forestiere de sub munte au fost deschise, prin construirea unor rețele de drumuri, mai ales după al doilea război mondial. Primele locuri în care s-a tăiat mai mult, zice Ion Enescu, au fost în bazinul Dimboviței, unde plutele puteau să coboare, vreo 50 de kilometri, dinspre obirșiile riu-rilor din județ sînt de interes hidroenergetic și trebuie oprit procesul de colmatare a lacurilor de acumulare. Numai lacul de la Vidraru nu e colmatat iar asta nu se datorează decît întimplării ci pe versanții care dau spre lac pădurea nu a fost tăiată și aici se află bazinul forestier cel mai bine conservat din județ. În urmă cu citeva vreme, ne spune inginerul Nicolae Pavelescu, șeful ocolului Vidraru, cînd în timpul unor lucrări lacul a fost golit complet de apă, el a putut merge pe vechea cale ferată care suia înainte pînă la Cumpăna, mai sus pe firul Argeșului, și a văzut că depunerile erau negliabile. Rolul de protecție al pădurii nu mai trebuia dovedit, dar a fost dovedit iarăși. Ar mai rămîne să spunem, acum, că ea însăși pădurea, se cuvine a fi protejată.

În urmă cu vreo cinci ani, cineva, un fel de șef, a urcat pînă în locul numit Colții lui Andrei, la obirșiile Dimboviței, și acolo a crezut că poate să tranșeze de partea sa, prin țîpete, o dis-

cuție pe care o avusese cu inginerul Anton Mica de la Inspectoratul silvic. Inginerul nu era de acord cu defrișarea jneapăului din locul acela aflat cu vreo 60 de kilometri mai la nord de Rucăr și desigur că știa el de ce. Dar „acțiunea” s-a pornit, cu 60 de maramureșeni, și în trei zile au fost defrișate 12 hectare. Bine că au mai rămas pe-acolo încă vreo 22 de hectare întregi, fiindcă pe unde jneapăului a fost tăiat n-a mai rămas, ni se spune, decît stîncă goală. Consiliul popular județean a fost înștiințat și-a interzis imediat să se mai taie jneapăului pe seama căruia se urmărea extinderea pășunilor. Unul dintre aceia care au adus la cunoștință conducerea județului cele petrecute este prof. dr. Radu Stancu, biolog, directorul Muzeului de istorie din Pitești și vicepreședinte al Comisiei județene pentru protecția mediului inconjurător.

Jneapăul este „instrumentul cel mai eficient pe care muntele din zona temperată l-a inventat pentru a se apăra și pentru a-și păstra nestîrbită integritatea”, după cum spunea un specialist. În umilința destinului lui de plantă tîrtoare el vine către noi tocmai din vremea glaciațiunilor și nu vine, așadar, degeaba. El crește între pădurile cele mai înalte și pășunile alpine. De aceea, în afară de faptul că în locurile unde a fost defrișat sau incendiat limita superioară a pădurilor a coborît cu citeva sute de metri, pădurile nemaifiind aparate de acest copil vitreg al lor, s-a mai întimplat că pășunile s-au întins, e adevărat, dar numai o vreme, pentru că ele s-au restringit apoi și s-au făcut micșinate chiar decît fusese înainte ori s-au fie de-a dreptul compromise. Explicația constă în faptul că jneapăul reglează în bună măsură regimul hidrologic al muntelui.

Prin pierderea lui, spune prof. Radu Stancu, se distruge cam jumătate din rezerva de apă dulce păstrată în munți. Un alt specialist a zis, de altfel, că jneapăul este „casa apelor” din munte. Împreună cu mușchiul gros de aproape o jumătate de metru pe care crește și care se îmbibă de apă ca un burete, jneapăul reține aproximativ 60 la sută din precipitații și alimentează dreptat, în tot cursul anului, piraiele și riurile din zona hidrologică a muntelui respectiv. Și dacă în condiții normale doar aproximativ 5 la sută din precipitații se infiltrază pînă la așa-numita rocă-mamă, după defrișarea jneapăului apa infiltrată ajunge pînă la 60 la sută, mult peste capacitatea de reținere pe care o are pămîntul subțire al muntelui. Ea curge atunci în torenți care erodează stratul subțire de pămînt și produce inundații și colmatarea lacurilor de acumulare.

DUMITRU ELIADE

Cu Robert calul, înotînd prin zăpezi

(Urmare din pag. 5)

luîndu-se act, în sfîrșit, de asemenea avertismente, se procedează în consecință, prin măsuri ce se întrevăd radicale.

S-au înmulțit în schimb animalele răpitoare. Nu toate. Risul, de pildă, e tot mai rar, a fost luat mereu în cătarea puștii, ca și jderul, a cărui blană scumpă a stîrnit poftele tuturor. Sînt mai numeroși ca ori-cînd ursii, mistreții și lupii. Mai ales lupii. Teritoriul de vînațoare al unui lup n-are voie să depășească 100 de hectare, dar la Lepșa, ca pretutîndeni în Vrancea, pe un asemenea teritoriu hălăduiesc cite zece fiare, dacă nu mai multe. Pirjolul pe care-l fac în vînat și în sălășele oilor e excesiv, deci operația stîrpirii lor se justifică. Întrebarea e însă cit de dirijată este distrugerea lupului, după ce cea a risului se apropie de punctul final. Căci și aici exagerările se răzbuună. Selecția naturală operată de ris și de lup în rîndul cervetelor a făcut ca acestea să fie, pînă nu prea demult, frumoase, robuste, chiar dacă mai puțin numerice. Acum, de cînd risul dispăre iar lupul e hăituit de mulțimi de pușcași, căprioarele s-au înmulțit, dar rasa lor mîndră se stinge. Numărul exemplarelor debile, rău conformate, crește vădit. Cerbii și-au sleit și ei acel fond biologic țearf și ofensiv, trofeele de

performanță încep să devină o raritate. (Iar Vrancea a deținut, pînă nu demult, recordul mondial la cerb, păstrat vreme de 15 ani!) Sporirea numărului de căprioare se răsfîrte nefast și asupra locurilor cu plantații tinere, ai căror muguri sînt decimați de animalele amatoare de trufandale. Nu știm cum se poate soluționa chestiunea. O supunem atenției celor în drept.

Cînd plecăm de la cabană oprim la păstrăvăria Lepșei. E singura păstrăvărie din Vrancea, are un fond bogat (la ceasul de față, 303 000 de păstrăvi) și un păstrăvar priceput, pe numele lui Vasile Gh. Neagu. Bătăliile lui sînt cu vidrele (a prins pînă azi vreo zece, dar aceste fiare cu singe cald și blană de preț tot apar, vîslind lacome printre pești), cu năboaiile de zăpădă (acum o lună, un asemenea năboi a fost gata-gata să sufocă păstrăvăria), cu poluarea apelor Putnei (prin reziduurile de sodă caustică dejectate de sondele de foraj de la punctul numit Golul Lepșei) și, nu în ultimul rînd, cu brăconierii. Are de lucru Vasile Gh. Neagu!

Un ceas mai tîrziu, la Tulnici, comuna de la 15 kilometri, sîntem poftiți într-o casă frumoasă și caldă, în care duide un foc din lemn bun, cu miros de smîrnă. Gazda e Nicolae Fusaru, pensionar al silviculturii (are 62 de ani) și vestit vînațor

cu pușca. În palmăresul său intră, de pildă, nu mai puțini de 1 500 (da, o mie cinci sute!) de mistreți, pe lingă sute și sute de jderi, riși, lupi, vulpi, urși, căprioari, dihori. El crede că lucrurile, cel puțin față de trecut, stau bine, există în primul rînd niște legi care protejează fauna rară, deci miezul cel scump al vînatului românesc. Dar ceva, adaugă, ar mai trebui făcut. Ar trebui refăcut, desigur într-un chip care să poarte semnul vremii de azi, un mod de relație cu pădurea și cu viețuitoarele ei pe care noi, oamenii de acum, l-am uitat, dacă nu cumva l-am desființat cu bună-știință, detronîndu-l din drepturile lui arhaice. Cîndva noi simțeam, mai presus de orice, datoria nu de a hăitui, ci de a ocroti aceste viețuitoare ale pădurii, de a le veghea, de a nu le stîngheri în epocile de dragoste, de a le păzi taina. Ea ne și încorporaseră, de aceea, ca specie, printre speciile lor. Veverițele, urmărite de mițe (sau de pisicile sălbatice din pădure), culgeau nuci de pe crengile de lingă streșini, stîncile și coțofanele ciuguleau prin bătătură alături de orătânii. Ne mai supărau uneori dihori, vulpile, lupii, urșii, mistreții, ulii. Dar își lua ucit le trebuia, de la noi sau din tîrimul lor de vînațoare. Pe cele mai apucătoare dintre fiare le pedepseam, dar asta numai cînd gluma se îngroșea. Lăsăm ursului zmeura care-i era de nevoie și el nu ataca decît vita bolnavă ori răzlețită de turmă. Cerbul hăituit de lupi și se oprea, abia răsufînd,

la poartă. Lărgăi poarta cu toporul, ca să-i încapă rîmuriișul coarnelor, și el se învăța cu finul și sarea casei, ba citeodată se plimba slobod și mîndru pe uliță, ca o apariție domnească. Cînd eram mai tînr, continuă Nicolae Fusaru, am crescut pui de urs, am crescut și iezi de căprioară, alătîndu-i cu biberonul, am crescut și bufnițe, le dădeam să mîncească șoareci și șerpi tocați. Era și pe-atunci brăconieri, dar parcă nu ca acum. Acum, prin părțile Adjudului și Mărășestilor detună și arme articulare, care fac nu vînațoare, ci masacrul. Odată eram cit pe-acum să dobor un om, venise la vînațoare de capre negre cu o armă bună s-o pui pe foc. Arma pentru capre negre trebuie să aibă traiectoria razantă și izbitură mortală, care cruță vînatul de chinuri. Caprele negre au reapărut în Vrancea de curînd.

Au fost aduse din țărcurile Retezatului și slobozite la păscut pe-aici, pe-aproape, prin partea Tișței. Sînt zece exemplare mature, 7 femele și 3 țapi. S-au împăcat cu locurile, au poftă de viață, dovadă cei 4 iezi care-au fost văzuți astă primăvară pe culmile pierdute în fum de noui. Toți oamenii din pădure au grija lor, a hranei lor, a pazei lor.

Omul pădurii, incheie Nicolae Fusaru, trebuie să fie un om cărui cerbul domestic să nu șovăie să-i calce pragul. Un om pe care viețuitoarele din pădure să-l iubească și să-l urmeze.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

ALEXANDRU CĂPRARIU:

„O cultură națională
nu e formată din bucăți”

— Alexandru Căprariu, era un anotimp
solnic poeziei cel în care ați început să
publicați versuri prin '49-'50?

— Da de unde! Cum erau un pic mai
pectuoase, mai pline de sensibilitate,
poeziile erau socotite feministe, intimiste.
Asta în epocă o adevărată manie de a
scrie poeme lungi, cu vitejisme. Chiar și
menii de mare talent cu care am venit
în contact! Miron Radu Paraschiv-
escu, A. E. Baconsky au făcut concesii.
Crau capitulări față de rostul real al
poeziei.

— Dar cum se explică astfel de capi-
tulări din partea unor oameni care știu
și siguranță ce e adevărata poezie?

— N-aș putea să explic. Știu însă că
atorită lor și a altora ca ei poezia și-a
regăsit identitatea. De la ei se putea în-
văța foarte mult. Ei ne-au deschis ochii
supra poeziei lui Valéry, Rimbaud... Tot
ne îndemnau mereu pe noi, cei mai
neri, să-i citim pe Arghezi, Blaga, Ba-
bovia, Ion Barbu. Da, climatul literar avea
de dublare. Inșă cine nimerea pe lângă
în om ca Baconsky sau M.R.P. se dumi-
ea rapid cum stau lucrurile de fapt în
literatură.

— Din câte știu, ați fost dat afară de
Școala de literatură...

— Imi făcuse un pustiu de bine Geo
Dimitrescu și mă trimisese acolo. Am
fost dat afară împreună cu Fănuș Neagu
pentru că-mi plăcea Arghezi. Dar expe-
riența mi-a prins bine. Mi-am dat seama
că nu poți să faci literatură auzind niște
versuri. Așa se pare, cel puțin. Ea neex-
cludând, bineînțeles, cultura.

— I-ați frecventat pe Blaga și Arghezi.

— Mergeam la ei ca la niște prieteni.
Nu erau deloc ursuzi, cum mai zic unii.
— Cu toate acestea, și dumneavoastră
ați „comis” versuri de care azi cred că
nu vă mai face plăcere să vă amintiți.

— Asta-i adevărat. Se cam abuză de
hestia cu comanda socială. N-am per-
everat. Cred că a fost o eroare de
reșter.

— Recunoașteți că versurile dumnea-
voastră poartă o amprentă livrescă?

— Nu știu dacă e chiar așa. Poate.
Nu-mi dau seama. În orice caz, cele din
ultima vreme nu mi se par livresci. Mie
ni-a plăcut viața întotdeauna. După su-
nare experiențe am simțit necesitatea să
e concretizez în versuri care ar fi cenușă
e rămâne de fiecare dată după un incen-
diu. Toate versurile pe care le-am scris
sunt autobiografice. Asta nu pentru că
i-ar fi și altceva mai bun de scris. Poezia
rebuie să fie o confesiune cit mai com-
pletă. Am călătorit mult. De aici cred că
și provine aerul contemplativ al poeziilor
mele. Dacă te uii cu atenție la lume, nu
se poate să nu-ți dai seama că e vorba
de un spectacol frumos.

— Dar nu vă ispitește să și interveniți
în desfășurarea lui?

— Nu-i păcat să-l stricăm? Se ocupă cu
asta destui. Intervenția mea în social e
de altă natură; am contribuit la bunul

mers al unei reviste — Tribuna, conduc
acum o editură — Dacia. Nu e destul?
Deși, dacă stau și mă gândesc bine, ul-
timul volum, în curs de apariție —
Ierbarul cu amintiri — mă prezintă mai
puțin preocupat de frământările proprii.
De fapt, miracolul poeziei constă și în
faptul că o experiență nu poate fi în

CRISTIAN MANDEAL:

„Dirijorul cîntă pe orchestră
ca pianistul pe claviatură”

— Sinteți un dirijor la modă, Cristian
Măndea!

— Nu cred.

— Sinteți un dirijor la modă, puteți fi
sigur de asta.

— Nu cred că există modă în artă.

— Ba există. E drept, nu întotdeauna
e și de calitate. Nu e cazul dumneavoaș-

— Cu multă răbdare. Cu multe lucruri
care cer efort și la un moment dat se
îmbina. Mai e nevoie și de-o metodică
riguroasă. E o falsitate să afirmi că te
nași dirijor. Îți trebuie un pedagog de
mare valoare. Trebuie să existe o școală,
fiindcă nu te poți forma de unul singur.
Dacă nu există o pepinieră din care să
se facă o selecție riguroasă, totul e sortit
întimplării și apariția unui dirijor de an-
vergură devine o chestiune de hazard.
La noi, Constantin Bugeanu a înfruntat
deciziile destinate tuturor celor care l-au
avut ca profesor. Și nu în rău.

— Școala noastră de dirijat e recu-
noșută în lume?

— E cu desăvîrșire necunoscută. Ea însă
există, sint convins că e competitivă pe
plan mondial.

— Ce înseamnă un dirijor bun pentru
o orchestră?

— Înseamnă jumătate din treabă făcută.
Sint două elemente la fel de importante.
Unii de la alții au de învățat și se desă-
virșesc în acest act împreună. Niciodată
n-am pus dirijorul mai sus decît pe po-
diu. Dar dirijorul și orchestra pot fi
egali. O orchestră te poate ridica sau
cobori.

— Și dirijorul poate cobori o orchestră.

— Pentru că dirijorul cîntă pe orches-
tră ca pianistul pe claviatură. În funcție
de felul în care cîntă îi răspunde și in-
strumentul.

— Cum vă apropiați dumneavoastră
de o orchestră?

— La asta nu vreau să răspund. De
fapt, nu e nici un secret. Dar e greu de
explicat. Nu am o metodă specială. Merg
pe instinct. Dar, în cazul meu, e neapă-
rat nevoie să se facă în primele cinci
minute.

— Cînd dirijați, păreți uneori transpor-
tat în altă lume. Recunoașteți?

— Poate. Nu sint decît cum e muzica.
Nu-mi reușește însă întotdeauna. Pot
număra pe degetele unei mîini concertele
mele bune. În general, încerc să mă in-
teleg în actul muzical. În funcție de
obiectivul pe care mi-l propun mă intro-
duc într-o anumită stare de spirit. Am
dirijat deseori o muzică tumultuoasă, sen-
zorială. Dar nu sint neapărat chiar așa.

— Cînd dirijați, vă gândiți că sinteți
privit de public? Mai exact spus, vă pla-
ce să-l impresionați printr-o gesticulație
spectaculoasă?

— Nu dirijez pentru public niciodată.
El trebuie eliminat de la început din
atenția ta. Dirijatul poate deveni spec-
taculos, fiindcă el cuprinde o doză de
spectaculos. E inerent ca gestul tău să
devină vizual captivant.

— Cum vi se pare învățămîntul nostru
muzical?

— E la o înălțime teribilă. Nici cînd

(Continuare în pag. 15)

Interviuri de GEORGE ARION ■

Am ales Cluj-Napoca. De ce? Pentru că orașul acesta legat atît de strîns
de istorie, respirînd istorie, a fost dintotdeauna un centru iradiant de cultură și
artă. Clujul este orașul a două teatre, dintre care unul Național, a două opere
dintre care una în limba maghiară, și a unei orchestre simfonice de
nivel planetar. Clujul este orașul a două universități, a nenumărate instituții de
învățămînt superior, renumite prin școlile lor medicale, matematice, de biologie,
geografie, filologie și filozofie, orașul a nenumărate publicații literare și de
cultură în limbile română și maghiară, orașul unor institute de cercetări racordate
la cele mai sensibile exigențe mondiale. Clujul este orașul unei vieți universitare
unice, orașul studenților, profesorilor, academicienilor și artiștilor, al fîcîrîtorilor
de bunuri materiale și spirituale. De aceea, astăzi, patru redactori ai revistei și-au
propus să scrie despre oamenii care produc cultură și care se bucură de cultură
și artă la Cluj-Napoca. Cerem scuze cititorilor dacă în cele cîteva pagini nu vom
reuși să cuprîndem complexul afiș de manifestări spirituale ale orașului. Sintem
conștienți că ar fi trebuit să-i dedicăm un întreg volum.

exclusivitate numai a mea. Sint atitea
canale fine de comunicare între noi, oa-
menii, încît o poezie care ar tinde să fie
doar o confesiune poate interesa și pe
alții. De altfel și Malraux spunea: am
făcut atita literatură cită viață am trăit.
Flaubert nu striga că el e doamna
Bovary? I-am citat numai ca exemple, ei

(Continuare în pag. 15)

tră. Inșă e destul ca să se vadă numele
dumneavoastră pe un afiș ca publicul să
asalteze casa de bilete. Aveți succesul
asigurat.

— Nu știu. Poate pentru că am apărut
mai mult la București. În general, e o
sete permanentă de noutate.

— Avem aceeași vîrstă, ne-am născut
în aceeași lună. Eu pun întrebări, dum-
neavoastră răspundeți. Răspundeți, deci:
cum se formează un dirijor?

A doua carte cu prieteni

Lupul pe ialeză

Ninge. Și într-un tel, protecat ca
o încălire mediocră de liane fumuri-
rii pe zidul galben al clădirii spre
care bate, cu boabe de magnolie și
coarde de glicină, fereastra odăii
mele, cîntă un porumbel sălbatic,
chemînd din vraștea iernii tîrziu o
pîrtie spre luciul primăverii. Cheamă
desenul soarelui, al pajiștii, al
arborilor inverzînd, dar, prins între
zăpezi subțiri și persistente el rea-
lizează armonia prin resemnare,
cum spune Bujor Nedelcovici, cel
cuprins de bucurii posesivă a scri-
sului. Născut la Birlad, crescut la
Ploiești (colea la Liceul „Petru și
Pavel” cu I. Grigorescu, V. Răpeanu,
Nichita Stănescu, Eugen Simion
— ca să vezi ce școală de
mereu demnești, în care fierb scînteii
mitologice!) Bujor a debutat cu o
poveste uimită de sine (Ultimii) în

dedesubtul căreia norocul validează
surisul și tristețea ca un defect al
vieții. De altfel, înalt, tîbăcit kakk,
cu o barbă neagră și uscată, pe
care și-o rotunjește, probabil, cu o
filă de manuscris aprinsă la o lu-
minare roșie, rămasă de la o cină
din veacul trecut, purtînd, cel mai
adesea, un costum de soldat din-
tr-un comandou trimis să găsească
surse de apă în inima desertului
(Kalahari, să zicem), el impune
ideea că a fost chiar în lumea ha-
lucinantă a nisipurilor incendiate
de soare, unde n-a găsit oaze as-
cunse în basmele pictate de moarte
pe cer — luna, delirul, vraja lumii-
lor orfice —, dar s-a întors de

(Continuare în pag. 14)

FĂNUȘ NEAGU ■

Iubirea de frumos

Clujul

Aici mi-am plîns cu amar cele dintii lacrimi de dor după mama și satul
natal, acolo, pe Dealul Feleaului, urcam noaptea sub cerul instelat să aud
carele lui Avram Iancu și clopotele lui Ștefan cel Mare, dar mai ales la focuri
mari de toamnă pînă în zori recitînd din Blaga și Eminescu, aici, în acest
oraș, am aflat într-o zi cu spaimă și bucurie că sint poet pînă în măduva
oaselor.

Veneam la geamurile Dumitale, domnule Lucian Blaga. Era lumină sus, în
biblioteca unde lucrai, și cireșul acela pe care l-ai cîntat era în floare și se
auzeau privighetorile. Mă așezam pe iarbă sub cireșul înflorit ca într-un fel
de rugăciune; înfiorat de o neștiută povară, îndrăgostit de tot ce există,
crezînd că-i cu puțință dreptatea și Adevărul în lume, dar mai ales că dru-
murile vieții nu pot sfîrși decît în eternitate.

Aici, în Cluj, D. D. Roșca mai ținea prelegeri despre gînditorii presocratici.
Pe drumuri, la piață, în fața unei Biserici, puteai oricînd să-l vezi descoape-
rîndu-se pe Agîrbiceanu, iar la Biblioteca orașului Blaga era acolo, cu noi, tînar
și tăcut ca o lebădă, zi de zi.

Din Cluj am știut că drumul poeziei trebuia să treacă prin Helderlin și
Acropole pînă la porțile Ierusalimului.

Iubiții mei prieteni ai adolescenței care sunteți încă acolo, îngăduiți-mi să
vă sărut obrazul frățesc cu lacrima recunoștinței de departe.

IOAN ALEXANDRU ■

Grădina lui Akademos

Pe la mijlocul deceniului al șaselea, când decepțiile culturale se succedau după tehnica avalanșei, Clujul reușise să strângă o mină de poeți mai puțin dispuși să ridice în slăvi poezia proletcultistă, reportajul în versuri și lozincile euforice. După ce, o vreme, chiar aceștia făcuseră curte dogmatismului în paginile **Almanahului literar**, o dată cu schimbarea titlaturii revistei începură să se orienteze către revizuirea mai sănătoasă. Din aprilie 1954, **Almanahul** avea să se numească **Steaua**, fără să-și schimbe numele și colectivul de redacție. Treptat însă, micul grup de poeți adunați în jurul publicației începe să întoarcă spatele versurilor de circumstanță, anacronice și subdezvoltate și să atragă atenția asupra adevăratei meniri a poeziei, ce ar consta în modernizarea expresiei prin sincronizarea cu lirica argeșiană și bacoviană, cu cea a imagiștilor americani, cu a lui Maiakovski, Garcia Lorca, ori Apollinaire. Animați de mentorul lor, A. E. Baconsky, aceștia nu prea numeroși poeți porniră o adevărată rebeliune împotriva poemelor sălătorețe și găunoase, propunând în locul lor un alt fel de realism poetic, prin care înțelegeau confesiune, notație, simplitate a imaginii, în genere eliberare de prejudecări și de metaforă, împotriva acesteia din urmă declanșând chiar o campanie sistematică. Poezia cultivată la **Steaua** avea să fie numită, după o sugestie lozinciană, poezie de notație și în această manieră de a scrie steliștii vedeau un semn al emancipării. Așadar, sosise vremea ca felului oficial de a scrie să i se opună o experiență validă, mai demnă și mai conformă cu spiritul veacului.

Clujenii începură să fie susținuți și prin intervenții critice ori teoretice. George Munteanu, criticul revistei, începu să afirme necesitatea modernității poetice în unele articole programatice iar A. E. Baconsky se făcu chiar reprezentantul confrăților la Congresul scriitorilor din 1956. Spiritul novator ajunsese să spargă inerția și platitudinea. Dacă poezia contemporană nu reușise să trăiască încă o experiență radicală, ea izbucni totuși să deschidă ochii spre contemporanitate și acest lucru însemna foarte mult într-o epocă prea puțin dispusă să acorde credit literaturii adevărate. Eforturile celor de la **Steaua** n-au fost

deloc primate cu ochi buni și revistele de la centru nu s-au sfii să-i acuze pe poeții clujeni de evazionism, de abdicare de la interesele majore ale artei, de intimism și, în general, de lipsă de angajare. Evident că nu acestea erau carențele demersului clujean, ci altele, provenite dintr-o înțelegere restrictivă a rolului metaforei și a realismului poetic (acestea au fost analizate cu desăvârșită competență de Eugen Simion, de curind, în **Scriitori români de azi, III**). Mai mult, revista reușise și performanța de a-și face colaboratori din cei mai reprezentativi scriitori ai momentului, precum Ion Marin Sadoveanu și George Călinescu, prin eforturile lui Petre Stoica, ferventul colaborator de peste munți, adept al spiritului poetic promovat de **Steaua**, purtătorul de cuvânt al revistei clujene la București. Pe fondul poeziei în uniformă, apăruseră deja însemnele modernismului, desigur într-o formă destul de timidă însă îmbucurătoare. Alături de alte încercări izolate din țară, experiența clujeană reprezenta un reviriment necesar și așteptat.

Ceea ce-a unit la început poezia lui A.E. Baconsky, Aurel Rău, Victor Felea, Al. Căprariu, Aurel Gurghianu și Petre Stoica a fost melancolia. Poeții înșiși cultivau în viața cotidiană un soi de melancolie discretă, rafinată, eleganța comportamentului, distincția civilă. Cine i-a cunoscut pe acești poeți nu poate trece cu vederea peste afectivitatea gesturilor, peste discreția comunicării, peste aerul aristocrat al finetei. În versurile tuturor se pot ghici o desăvârșită delicatețe a discursului și o blândă perspectivă care e un fel de a vedea lumea prin ocean. Totul e îmbrăcat în veșminte melancolice, ca în această poemă de Aurel Gurghianu :

„Ninge peste grădina de mult scuturată
Și toate se umplu de pace, liniștit, în amurg.
Vintul a stat. Nici un ram nu mai frînge.
Rânile pomilor s-au învelit cu zăpezi.
De-atîta alb grădina se rotește cu mine
Și parcă cineva m-a strigat.
Dar nimeni nu trece și toate stau mute.
Poate-a fost vocea auzită prin soan,
Vocea iubitei — cînd pomii-n neștire

Se bucurau de zăpezi și plîngeau“.

Experiența steliștilor, importantă în epocă pentru recursul la estetic, a însemnat însă și o tradiție pentru poezia clujeană. Prima promoție lirică absolvise astfel „școala“ abia înființată. O altă încercare avea să vină la rînd și aceasta avea să fie cea echinoxistă. După o bună perioadă de cenaclu, după plimbări poeticești prin grădina lui Akademos, un grup de poeți, majoritatea filologi, avu privilegiul de a întemeia o revistă care timp de aproape cincisprezece ani a constituit mîndria studențimii clujene: **Echinox**. N-a fost aceasta singura revistă a tinerilor din acei ani. Literatura intrase într-o nouă emulație, toate orașele studențești bucurindu-se de privilegiul cultural. Junii de atunci, unii sui, alții hoinari, cititori asidui ai lui Blaga, Bacovia, Arghezi dar și ai lui Gide, Papini, Valéry, Heidegger, cum se poate deduce din însemnările lor de lectură din paginile revistei, făcuseră din poezie un mod natural de manifestare, o a doua lor natură. Cînd a apărut primul număr al revistei, la sfîrșitul anului 1968, articolele și poeziile echinoxistilor păreau produsul unei elaborări prealabile. Fiecare poet se arăta și un remarcabil comentator de poezie, însușire care avea să caracterizeze fiecare promoție. Cenaclul își arăta roadele iar frenezia manifestării, căci a fost atunci o adevărată jubilație, se dovedea a fi un semn de vitalitate și de mare elan cultural. În camera boltită de pe strada Universității, nr. 7, cu pereții căptușiți cu afișe dar mai ales cu versuri, cea dintîi promoție a **Echinoxului** se regăsea într-o atmosferă îmbietoare, intimă, fascinantă. În chilia echinoxistă confreria poezilor se simțea la ea acasă. Prin geamul în formă de ogivă, se putea zări **Arizona**, un fel de cabaret **Voltaire**, unde scriitorii clujeni se strîngeau într-o sinceră frățietate pentru a discuta literatură. Drumul cenaclului se încrucișa acum cu cel al revistei, șuetele de la **Mongolul** cu cele de la **Arizona**. Pe străzile intime ale burgului, poeții trebuie să fi părut tuturor niște arlecchini dedați farsei și glumei, inspirînd o încredere generală în mirajul artei. Fiind prea tînăr ca să fi mai prins acei ani de euforie culturală, n-aș putea reconstitui atmosfera decît ajutîndu-mă de poezie. Biata intuiție se află la grea încercare. Singură memoria culturală poate sugera ceva din vremea acelor răsfațuri poeticești. Adrian Popescu ar

fi spus memorabil și paradoxal : „Dovad n-am dar îmi aduc aminte“.

Trebuie să fi fost oricum o plăcere întrevederile cu tinerii poeți de atunci acum autori în toată puterea cuvintului cărora Clujul le păstrează o amintire plăcută. Astăzi încă se mai pot auzi relații despre delicatețea ironică a lui Adrian Popescu, despre pasiunea enciclopedică a hirsutului Aurel Șorobetea, de spre reveriile lui Ion Mircea, despre eleganța, distincția și ținuta à la française a lui Ion Pop, despre rafinamentul monden al lui Dinu Flămând ori despre discreția vecină cu pudoarea a lui Nicolae Diaconu. Lor le-au urmat alte câteva promoții de poeți, de asemenea autori de cărți, scriitori consacrați adică : Mariana Bojan, Dan Damaschin, Virgil Mihai, Ioan Moldovan, Ion Cristofor, Augustin Pop, Aurel Pantea, Mircea Petean, Viorel Mureșan, Ion Mureșan, Marta Petre, Octavian Soviany, Dumitru Chioaru, Andrei Zanca și desigur alții pe care-i voi fi uitat. Aproape toți poeții echinoxisti s-au dovedit în egală măsură comentatori și traducători, fiind mereu stimulați de animatorul lor, Ion Pop, dar și de seriozitatea ardelenescă, să-și hrănească talentul cu veritabila cultură. Mitul creatorului frust, necultivat n-a prins rădăcini la **Echinox**. Poate și din această pricină, atunci cînd se vorbește de poezia clujeană se remarcă substratul cultural, livrescul, referințele literare. Pentru clujeni, Blaga a exercitat multă vreme o presiune discretă și o fascinație tocmai datorită fundamentului cultural al liricii sale. Conștiința scrișului, a artei în general, a reprezentat o emblemă pentru poezia clujeană.

Nici un poet format aici n-a fost instruit și inițiat în poezie după rigorile scolastice. N-a existat nici vreo școală clandestină de retorică unde autorii să învețe subtilitățile liricii. Dacă se poate vorbi totuși de o școală de poezie, aceasta n-are nimic cu pedagogia violentă. Aproape toți au învățat să scrie pe propriile speze, bătînd singuri cărările. Un singur lucru li s-a interzis cu brutalitate : impostura. Tentațiile vor fi existat desigur dar privirea aspră a unui magistru nevăzut i-a alungat din cetate; probabil că vor fi bătînd acum la porțile altor școli mai modeste. La școala poeziei clujene n-a existat decît o intrare principală.

RADU G. ȚEPOSU

Acea zi de vineri, 24 februarie, cînd am urcat cîteva zeci de trepte, pentru a ajunge la atelierul maestrului Aurel Ciupe, a fost, la Cluj-Napoca, o uimitoare și orîtoare zi de primăvară. Din înaltul cerului soarele ardea, pur și simplu, și topea troienele de zăpadă aflate pe marginea străzilor.

În așteptarea noastră (ne-a însoțit, amabil și delicat, poetul Negoită Irimie, unul din comentarii de suflet ai picturii clujene), maestrul a pus ultimele tușe de alb pe un mic peisaj de iarnă. Lîngă peisajul încă ud, un autoportret la fel de proaspăt, mai exact spus o compoziție cu autoportret.

Maestrul, înalt și masiv, ca un bătrîn stejar, se scuza că, din păcate, la cei aproape 81 de ani ai săi (și va împlini în luna mai), nu prea mai aude bine, drept pentru care sîntem invitați să vorbim ceva mai tare. Dar, ca mai toți oamenii care nu prea mai aud, temîndu-se că întrebările și spusele noastre l-ar putea obosi, el vorbește în șoaptă, și l-ar putea pune, eventual, în incurcătură, prela inițiativa de la bun început și, pentru că l-am spus că n-avem de gînd să punem nici o întrebare, încep să vorbesc. „Obosesc foarte repede. Dar dacă mă odihnesc două-trei minute, îmi revin. Apoi iar obosesc și iar îmi revin. În fiecare an mă duc la tabăra de la Lăzarea. Am acolo o cameră a mea. Ies din cameră, fac numai cîteva pași și sînt în mijlocul naturii, al pădurii, în mijlocul poeziei, la poartele dealurilor, pe malul râului. Mie, ca să pictez, nu-mi trebuie altceva, decît natura și gîndurile mele. Gîndurile mele nu prea au nici o legătură cu prezentul. Nici cu viitorul. Eu nu mă gîndesc decît la trecut. Pînă și autoportretul ăsta, uitați-vă, l-am făcut privindu-mă în oglinda aceea de lîngă șevalet. Lîngă oglindă, vedeți, este o fotografie, o fotografie în care eu aveam trei ani. O fotografie făcută la Lugoj, în anul 1903. De-o parte și alta, părintii mei. (E cazul să facem o paranteză și să spunem că, pe peretele opus, am zărit încă de la primele clipe ale pătrunderii în atelier, o foarte recentă fotografie a părinților) În stînga fotografiei din 1903, atît în compoziția cu autoportret, cit și în realitate, se află un sfîșnic cu un vîrf de luminare. O lumi-

nare care a ars. (Mai facem o paranteză pentru a preciza că sfîșnicul este așezat pe cîteva cărți, iar pe cotorul primeia citim un singur cuvînt : Seneca.) Pe masă, după cum se vede, cîteva nuci, ca să învieze lucrarea (Cit de mult seamănă miezul nucilor cu însuși creierul omenesc!). Vedeți, toată compoziția asta vorbește despre gîndurile mele. Luminarea aceea, stînsă și aproape terminată este, dacă vreți, o simplă luminare, dar pentru mine ea este chiar viața mea, este acest prezent care nu mai arde. Pentru mine timpul trece cu o viteză extraordinară. Azi e iarnă, mâine va fi primăvară, poimîine va fi vară, iar răsposimîne va fi toamna. Patru zile, altele durează acum, pentru mine, un an. Cînd eram elev timpul se scurgea foarte, foarte înest. Mi se părea că se cîrșea pe loc. Abia așteptam să termin cu liceul. Nu o să mă credeți, dar parcă nu se mai termina. Acum, cum vă spuneam, timpul trece cu o viteză extraordinară. Un an se cuprinde în numai patru zile ! Dar să revin la trecut. Mă gîndesc tot timpul, cu intensitate, la cei trei, sau patru, sau, hai să zicem, cinci groseli pe care le-am făcut eu de-a lungul vieții mele. Sigur că da, pot fi mai multe. Cîno a stat să lo-

narea stînsă și aproape terminată.) Altceva ce să fac ? ! Pictez ce se vede pe geamul atelierului, adică dealul și petecul acela de vie, sau mestecenii din fața

Autoportret cu oglindă, luminare, nuci și Seneca

mere, că tot omul greșește, dar eu știu doar de unele. Cel mult cîinci la număr. (Iar facem o paranteză pentru a preciza că în fața atelierului, pe masă, erau cîinci nuci, cîinci nuci pictate cu minuție și răspîndind în aer un lăcrău și un mișter suav, aproape dureros, ca și lumi-

casei, sau nucul sub care se află cușca unui cîine. Și cînd mă satur de ceea ce se vede afară, pictez ceea ce se află prin casă. Apoi mă satur de ceea ce văd în casă și iar descopăr lumea de-afară. Mă gîndesc, sigur că da, la o retrospectivă, dar știu eu dacă am destule lucrări ? !

Poate la anul, cine știe, dar pînă atunci mai e. Pînă atunci să vă arăt din ultimele lucrări“.

Mere, cană de vin și vază cu flori, adică o natură statică din care respiră o liniște și o împăcare totală, dar și un frează interior marcat de dialogul dintre o tușă de ceru și o pată de verde. O toamnă de pe geamul atelierului, cu cei doi mestecenii desfrunziți, albi și subțiri pe fondul de verde întunecat și vîșted al toamnei, doi mestecenii ca doi miri zvelți. Un peisaj de la Lăzarea, văzut prin fereastra camerei pe care, vară de vară, o ocupă maestrul. Era, poate, o zi ploioasă și pictorul n-a putut ieși din casă. O natură statică, adică o vază cu flori și un trandafir căzut peste două volume de reproduceri pe a căror copertă se poate citi : CIUPE. O toamnă cu nuc desfrunzit, în mijlocul viei, și, sub nuc, cușca unui cîine. Cîțiva meri sau pruni înnegriți de gerul sticles al iernii. Un impresionant stejar despre care maestrul spune : „Acesta este stejarul cel mare de la Lăzarea. Este un fel de voievod. Are măreție, noblețe, putere. Este înalt și înfruntă timpul. Țin foarte mult la această lucrare pentru că, pictînd acest stejar, am învățat și am aflat multe lucruri chiar despre mine. Dar, dacă e să vă spun eu ce-mi place mai mult și mai mult, atunci am să mă opresc la peisajul acesta cu un șerlong sub merii din fața casei mele“. Privim respectiva lucrare, o amplă desfășurare de tonuri verzi în rîndul cărora șerlongul, cu dungi galbene și roșii, pare o pată sau un semn de exclamare, de parcă pictorul ar fi descoperit în sine, în lumea sa de amintiri, un șerlong ceva, ceva la care nu s-a gîndit niciodată și, iată, este el însuși surprins că arel ceva a existat dintotdeauna, dar nu s-a lăsat descoperit decît acum, în chiar clipe de față. Încercăm să vedem dacă supozițiile noastre sînt, cit de cit, reale. Maestrul, însă, cum spuneam, nu prea aude. Insistăm. Maestrul surde. Ce importanță are, zice, la urma-urmei, la ce m-am gîndit eu ? ! Principalul este că v-a făcut să vedeți cum e viața, viața gîndurilor. Mai bine să bem o cafea, am făcut o cafea și vreau să o bem împreună.

VICTOR NIȚA

Nimic despre Ninive

Biblioteca rămâne unul din cele mai frumoase locuri de întâlnire ale orașului. Biblioteca hexagonală cu nenumărate coridoare, unde te poți rătăci printre rafturi de cărți care depășesc statura unui om, prin pereți de aerisire, de ventilație, printre perdele negre, pe scări întortocheate și în scenoare silențioase, pe sub lămpi fluorescente; e spațiul de contact cu întreaga istorie a civilizației. Orașul fără Bibliotecă e asemenea Preistoriei. E un oraș fără memorie. Un oraș pustiu. Un oraș mort. Aici, în Bibliotecă, pe fiecare coridor, la intersecții, există întotdeauna în ceas, un cadran imens, rotund, înfipit ca un ochi sever în perete, stîrbind spațiul celor grăbiți să citească la mese ciobite pentru pieptul înclinat deasupra cărții și fruntea sprijinită în palmă. Cine vorbește Bibliotecă e un neliniștit. Nu pentru că trăiește cu disperarea că bibliotecile ard în urma lui, precum cele de la Samos, Atena, Teba, Alexandria, Pergam, Cartagina, Roma etc., ci pentru că Bibliotecă e un fel de șah etern. Aici se întâlnesc pe coridoare, într-o deplină tăcere, într-un aproape sacru respect, ca într-un templu, femei și bărbați, tineri și bătrini, îndrăgostiți și solitari, discipoli și savanți. Și orologiile se aud bătînd mai adînc.

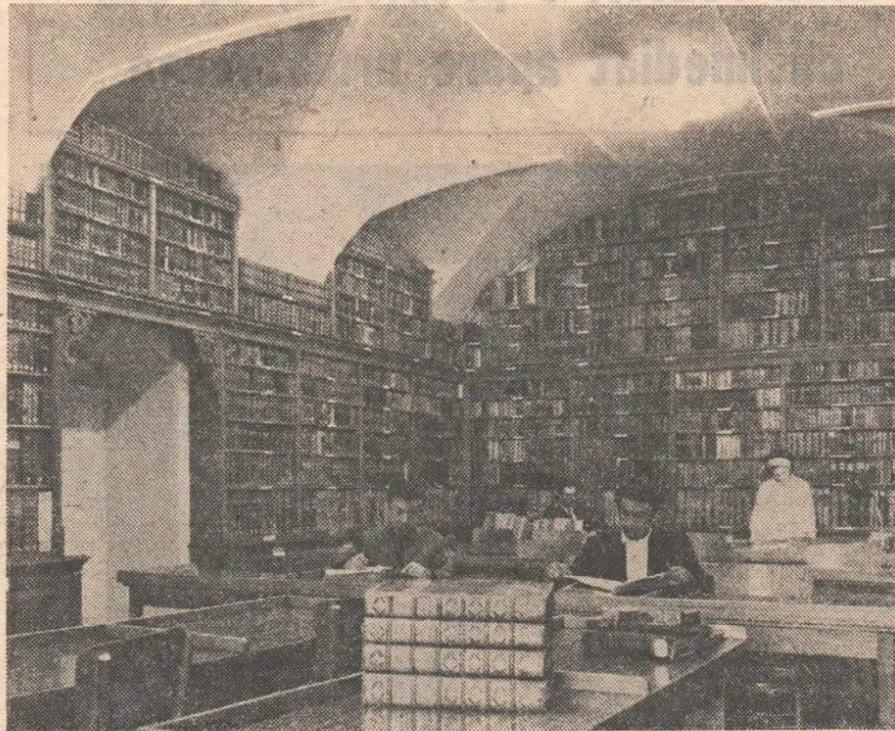
Unele locuri din bibliotecă rămîn din cînd în cînd, brusc, fără identitate, scaunele exclamă o absență și dincolo de mesele paralelepedice, poate decolorate ca violoncelele într-o orchestră simfonică, se află un sicriu de plumb sau de lemn și un car mortuar. Atunci Bibliotecă arborează drapelul cernit și unul din cititorii ei, care a fost Emil Racoviță, Vasile Părvan, Victor Babeș, Iuliu Hațieganu, Sextil Pușcariu, George Vălsan, Dimitrie Popovici sau Lucian Blaga, se inoculează în neant. Bibliotecă devine treptat spațiul de întâlnire a marilor spirite. Memoria lor plutește aici pretutindeni. Pentru că aici se creează adeseori filiere și genealogii care le corectează pe cele filogenetice, se stabilesc descendențe spirituale fabuloase. Ne aflăm, așadar, în Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca.

Eiarnă. Soarele cade piezis, ghilintinat, prin spatele Bibliotecii Universitare. Se aprind, pilpiind, felinarele de neon și reclamele de „asigurări pe viață“. Dar aici, în Bibliotecă, oamenii discreți, ai cărților, urcă parcă într-un dirijabil. Orașul se oprește pe treptele Bibliotecii. Dincolo e Universul. Aproape fiecare creier se zbate sub lămpile de lucru, ca un ciclotron. Biblioteca Universitară din Cluj se învecinează, la ora aceasta, cu bibliotecile similare din Paris (Sorbona), din Padova, din Salamanca, fondate în secolele XII, XIII, cu Bibliotecile universitare ale secolului XIV de la Oxford, Praga, Cracovia, Heidelberg, Köln, Kiev și ale tuturor fondurilor de cărți din rafturile lumii. Biblioteca e, la această oră de febră a lecturii, un laborator fantastic de energie spirituală, unde prin cele 74 săli, ramificate ca tentaculele prin oraș, 2.757 cititori, de obicei tineri, reculeg literele de tipar ale cărților precum linotipistii în tipografiile infernale ale secolului. Și, gândiți-vă, sînt mii de tipuri de literă, de la formele primitive, improvizate în atelierile chineze sau coreene dinaintea erei noastre, de la cele ordonate dar încă fragile și costisitoare ale lui Gutenberg, la îngrijitele aldine ale lui Manutius, de la acestea din urmă la cursivele și aldinele moderne tipărite după formate și colonaje care depășesc imaginația unui cititor de rînd și îl împing în labirint — acolo unde se poate privi în spațiul extraterestru și se poate citi în stele. Închipuiți-vă și dumneavoastră, cite pe-rechi de ochi și cite generații de ochi ne-ar trebui să citim tot ce s-a scris pînă aici, chiar în ipoteza că nu se va scrie nimic de acum încolo și că aceste cărți, miracol de civilizație, vor fi înlocuite cu sisteme de informație electronică, mai rapide, mai eficiente, dar atît de lipsite de intimitate. Aici, în Biblioteca Universitară din Cluj-Napoca, domnește încă spiritul calm, riguros, științific, al academiilor de odinioară și cele

peste patru milioane de cărți și publicații din rafturile sale, rămîn principalul nostru instrument de lucru.

Nu, pe frontispiciul clădirii nu scrie ca la intrarea bibliotecii din Teba: „Cartea, leac pentru suflet“. Dar totul se subînțelege. Aici nu e nimic inuman. Biblioteca nu e un teritoriu de coșmare și de monștri; aici triumfă rațiunea.

In aceste sere secrete, unde cărțile sînt îngrijite ca plantele, la o temperatură variînd constant între 12°—18° C, în încremenirea exactă a rafturilor, se sînt mișcările orogenezice ale planetei. Cărțile, se adaugă mereu cărți, evenimentele victii noastre imediate devin cărți și publicații — mai mult sau mai puțin periodice — care se multiplică în rafturi: astfel încît, în Bibliotecă te afli, ca pe străzile unui mare oraș, care e de fapt planeta. Dar, Biblioteca nu operează discriminări. Ea asimilează continuu, ea se programează continuu, pe diverse canale bibliografice, ca o mașină

de calcul, și oferă în orice moment documentații profunde asupra existenței. Toate evenimentele lumii se concentrează aici în rafturi, cu nume de oameni, de idei, de sentimente, de fenomene, în rînduri culese cu corp 6, 7 sau 8, cu litere ca niște semne de vaccin împotriva ignoranței. Biblioteca Universitară din Cluj e o enciclopedie. Ea seamănă, într-un fel, ca structură, cu o piramidă. Această Bibliotecă a început doar acum o jumătate de secol, cu 31.000 de cărți, donate de Academia Română, de Biblioteca Societății Muzeului Ardelean, de cărturarul Gheorghe Sion. S-au înregistrat atunci manuscrise rare, incunabule, cărți vechi românești, maghiare, germane, engleze, franceze, olandeze etc., albume de artă, hărți, atlase, note muzicale, stampe, ilustrate, fotografii. Dar, evident, evenimentele existenței se răsfrîng aici nu numai prin cote și fișe bibliografice. Bibliotecile trec prin războaie. Mai toate bibliotecile din lume au pierit în războaie. Să fi știut oamenii prea multe despre ei înșiși? Să se fi săturat atît de des de propriul lor trecut? Desigur, rațiunea care domnește în bibliotecă nu e deajuns să o și apere de invazii. Au fost cărți care au ars în vremuri de tristă memorie, chiar și în piața Bibliotecii Universitare din Cluj! Cărțile se topeau la 451° Fahrenheit. Cinea (Ray Bradbury), într-o povestire, a imaginat o lume în care cărțile sînt arse cu forța pe rug, și oamenii sînt obligați să uite că au știut vreodată să citească.

Să sperăm că această tristă previziune nu se va împlini niciodată. Trăim într-un secol în care cartea a proliferat ca în romanele științifico-fantastice. Tot mai mulți oameni sînt nevoia să citească, să știe ce se întîmplă cu ei înșiși, ce se întîmplă cu ceilalți. Biblioteca Universitară din Cluj întreține în acest sens relații de schimb cu peste 1.000 de instituții și edituri, din întreaga lume! Astfel, ea devine universală. Ceea ce Borges numea, poate, bibliotecă totală.

Există însă un alt pericol! care ține de agresiunea împotriva cărții. În Biblioteca Universitară din Cluj-Napoca, cărțile din rafturi sînt totuși atacate, în cel mai frumos timp de pace posibil, de agenți nocivi, uneori invizibili: de bacterii, de ciuperci, de insecte (carii), de soareci. N-ai zice că în liniștea aceea distilată de bibliotecă, în securitatea aceasta desăvîrșită, de muzeu unde e expusă Venus din Milo sau e privit Tutankhamon, se pot insinua rozătorii romantici din cugetările sărmanului Dionis. În afară de acestea, cărțile sînt atacate de razele ultraviolete (raze care distrug celuloza) și de umiditate. Am văzut cărți mincate de ciuperci și m-am îngrozit. Nu se poate imagina un

spectacol mai zguduitor decît acela al tomurilor imense, legate în piele, cu scrisul lor savant pe file decolorate, pe care se întinde un cancer benign. O pagină dintr-o astfel de carte este o imagine a bolgilor de la Hiroshima. Există și o morgă a cărților, unde sînt aruncate, ca pentru un rug încă neaprinș, tomurile irecuperabile. Și sînt, de asemenea, oameni care se ocupă numai de profilaxia și de terapeutica rafturilor. Concluziile acestor clinicieni: dezastru! Dacă nu se va interveni la timp, multe cărți de valoare vor dispărea. Dar cei mai nocivi agresori împotriva cărții sînt totuși oamenii. Oamenii care taie cărțile cu lama, cu foarfeca de unghii, care subliniază paragrafele revelatoare cu creion, cu pastă, cu cerneală, care pătează cărțile cu uleiuri, cu grăsimi, cu ceară de lumînări (?), cu noroi, cu flori presate, care fură pur și simplu volumele din „rafturile libere!“ Genul acesta de cleptomanie culturală seamănă cu infracțiunile în dauna avutului obștesc și ar trebui practic pedepsit prin cod penal, nu prin amenzi la contravaloarea cărții. Pentru că altfel se volatilizează 30—40 de cărți importante pe an.

Iată deci că o bibliotecă nu este numai locul savant de întâlnire a ideilor, ci și teatrul de operațiuni al unui proces lent de eroziuni, de agresiuni și de rezistență, de apărare uneori miraculoasă a cărții.

Am întîlnit însă, — fenomen cîndat în orașul acesta ca o bibliotecă — tineri care parcă se tem de rafturile cu cărți, de săliile de lectură, săli care aduc aminte, dacă vrei, de rezonanța Operei Scala din Milano. Am întîlnit studenți care se tem de Bibliotecă, studenți care declară că preferă lectura în intimitate, acasă, și în spatele cărora se ascund uneori timizi sau ignoranți. Studenți care n-au pătruns niciodată în Bibliotecă! Tineri care declară că sînt oameni ai vieții concrete, tumultuoase, de dincolo de Bibliotecă, preferînd, emfatic, „școala vieții“, decît „școala cărții“, a lecturii. Și aproape fără să vreau mi i-am reamintit pe soldații romani conduși de Sylla care, pătrunși în bibliotecile din Cartagina, n-au înțeles nimic din liniștea pergamentelor așezate în rafturi și le-au dat foc, păstrînd, printr-o întîmplare, doar 23 de cărți despre agricultură și creșterea animalelor!

La drept, vorbind, o statistică demostrează că Biblioteca Universitară din Cluj e frecventată anual, în proporție, de 73% studenți, din care 58% ai universității „Babeș-Bolyai“ și numai 15% ai altor institute de învățămînt superior, de 4,6% cadre didactice universitare, de 4,2% cercetători, 3,3% ingineri, tehnicieni, economiști și 14,2% profesori, învățători, medici... Ceea ce e semnificativ: un mare procent îl reprezintă, prin frecvență, aceiași studenți, familiarizați cu Biblioteca. Mulți rămîn deci în afara ei! Paralel cu acesta absențe nemotivate, reprobabile chiar, se pot transcrie aici, pentru uzul tuturor forurilor competente, absențele din fondul documentar al Bibliotecii, reprezentate mai ales de cursuri și tratate solicitate intens: Istoria filosofiei universale, Sociologia învățămîntului și educației, Topologie, Analiza matematică, Analiza funcțională, Funcții complexe, Ecuațiile fizicii matematice, Astronomie, Sinteză organică, Analiza urmelor elementare, Fizica moleculelor, Geografia fizică a R.S.R., Geografia economică a țărilor socialiste, Geografia turismului, Criminologie, Comerț exterior, Istoria doctrinelor politice contemporane, Istoria doctrinelor economice contemporane, Știința conducerii, Dialectologie etc. Dar sînt încă și alte cărți și tratate editate prin orașele lumii care lipsesc din rafturi și care constituie un mare hiatus în bibliografia universitară. Și astfel, imaginea oarecum idilică a bibliotecii tîntaculoasă se estompează treptat; rămîn în actualitate problemele ei imediate, care nu suportă amînări și tergiversări, și peste care, reportajul de față, oricît s-a vrut de romantic, nu poate trece.

Stai la masa de lucru. Soarele apune și scapără prin vitralii. Fiilele cărților se deschid la ora aceasta de seară, ca florile de lotus. Ele așteaptă să fie citite. Bibliotecarii feiini, cu pași pînditi, alunecă printre rafturi, culegînd cărți îngrijind cărți, servind cărți, precum odinioară Calimachos în biblioteca din Alexandria — primul bibliotecar pe care îl păstrează memoria istoriei. Aproape fiecare din oamenii în halate albe care lucrează aici printre cărți, ca într-un labirint, îți poate oferi un detaliu pretios din complicatul angrenaj al Bibliotecii. Poate, cîndva, Biblioteca va deveni o uriașă centrală automatizată, informațiile se vor extrage rapid și bibliografiile se vor derula cinematografic. Urmașii lui Calimachos vor fi, probabil, programatori de mașini electronice. Dar pînă atunci, oricum, bibliotecile rămîn, ca să cităm un fragment din „Carta Cărții“: „...mijlocul cel mai eficient de a pune texte imprimare la dispoziția cititorului. În calitatea lor de serviciu public, ele favorizează cititul care, la rîndul său, contribuie la bunăstarea individuală, la promovarea educației permanente și la progresul economic și social“.

Si totuși, ceva despre Ninive! S-a gîndit oare cineva, în secolul VII î.e.n., cînd Asurbanipal a fondat una din primele colecții de table de lut din lume, la Ninive, că bibliotecile vor deveni cîndva un simbol primordial al civilizației umane?

ADRIAN DOHOTĂRU

Desene pe asfalt

Discursul de la Mogoșoaia

(Dăm mai jos citeva însemnări din jurnalul meu intim, atît de intim încît, de fapt nici nu-l scriu, rînduri despre care afirm cu toată modestia — dat fiind că însoțesc o sărbătorire de carte în comuna Mogoșoaia — vor rămîne, firesc, în istoria literaturii sub numele de Discursul de la Mogoșoaia. Discurs prilejuit de lansarea la apă, zăpadă tirzie și căpsunică (de unde atîta „Cordon rouge“?) a volumului „Ispita speranței“ scris de Dan Claudiu Tănăsescu, prozator și doctorul. Fiindcă, mi-am zis eu, de ce să vorbesc liber cînd pot ticlui un articol (cu care, la o nevoie... pac la „Flacăra!“) ce mi-ar putea aduce chiar un te-miri-ce onorariu și ideea de a cîștiga un băuț de pe urma unui doctor, trebuie să recunoașterea, e cu totul năstrușnică...)

Care va să zică sînt prieten cu Dan Claudiu Tănăsescu. Deci cu toți trei. I-am

iubit primele încercări în proză pentru o anume prospețime romantică, pentru aburul fantasmatic al unor narațiuni și pentru modul neizmenit de a se exprima. Încredîndu-i (doctorului de data asta) reumatismele sfîntei mele mame el îi oferă ei rețete pe care nici dracu nu le poate descifra și cărți pe care, ajunsă acasă, pacienta le citește cu avariție și decide că Dan Claudiu e mare. Sînt un fiu exemplar: dacă mama zice așa, o cred.

Mă mai leagă de sărbătorit și altceva: fiind el și cronicar sportiv și scriind cu nerușinare numai și numai de bine de echipa Steaua cu care și eu compătinesc, am decis că e cel mai bun și cel mai obiectiv gazetar de fotbal. E cineva, la Brașov (Rujan dacă am înțeles bine) care ar dori să dea numele lui Dan Claudiu unei echipe de karate. Om cu ales gust al prieteniei, tipul „perimat“ de binefacător profesionist — pe cale de dispariție — nu știu, cum face Dan Claudiu dar izbutește să irite. E clar că Fanus Neagu nu-i va scrie biografia. N-o să apară nici monumentala monografie „Băgări de seamă asupra stilului lui Dan Claudiu Tănăsescu“, operă enunțată de doctorul (în lingvistică) Ion Coja.

Pînă și pe mine m-a supărat cînd am fost noi doi în Germania (nu, nu cu frontul, cîm ar crede unii!) în hotelul numit

„Neva“ din orașul numit Dresda. Regret că nu mai țin minte din ce ne-am luat. Nu-mi amintesc nici de ce nu l-am luat la bătaie.

Poate fiindcă D.C.T. e de aproape o agresivă bunădată. Nu e căpșuit cu catifelele violenței ceremoniale, e adeptul vorbirii directe, frățești și e în această namilă cu ochi albaștri un suflet tandru, tras parcă dintr-un op de Panait Istrati ori din Marele Neagu. Deși e „nebu“ (adică artist, adică visător, adică păgubos), deși nu e el chiar un urît, nu-l putem trece în echipa de zgomote a „frumosoșilor nebuni ai marilor orașe“ pur și simplu pentru faptul că omul nostru s-a născut într-o comună, la Mogoșoaia. Ori doar a copilărit la Mogoșoaia ceea ce e tot aia. Nu chiar în castelul Brincoveanu, ci într-o cîinstă casă de doctor cu care nepăsarea unora a cheltuit treizeci de ani pînă s-o pună la pămînt. Și-a pus-o. La Mogoșoaia Cantacuzinilor, Bibeștilor dar și a lui Guță Băieșu care aici a compus el piesa „Presul“, s-a găsit de curînd vestigii preistorice, grațioase cioburi ceramice, statuete și podoabe de fină lucrătură. Se vor găsi poate și urmele scrise în lut de brișca (trăsurica valahă și nu cuțitul numit pe undeva și astfel) a doctorului Tănăsescu-Tatăl de la care fiul a învățat misterioasa poezie a locurilor, pe care a

scris-o cum s-a priceput și pe care unii critici (cu fină lucrătură) o contestă.

Dar scriitorul există. „Ispita speranței“ o dovedește cu prisosință. Cînd însă te lași ispitit de speranța norocului literar trebuie să te înarmezi cu multă răbdare.

Trebuie să trudești, aproape anonim, să îmbătrinești peste hirtii să înveți din asprimea criticii. Să-ți faci timp de scris și de gîndit omorîndu-ți nopțile, puțina viață așa-zis personală.

Dar Dan Claudiu Tănăsescu îmi pare zidit cu statură de biruitor. Harul lui va rodi și pe lingă dragostea cititorilor pe care și-a cîștigat-o rapid, va dobîndi iubirea colegială la care ține atît de mult dar nu, nu o unanimitate a simpatizilor. Nu cred în scriitorii care sînt slăviți, cu unanimitate, în vreme ce trăiesc. După moarte, mai treacă-mergă.

Încei reamintindu-mi cu bucurie că sînt prieten cu un scriitor bun. Că iubesc un om bun, (Rebreanu scootea ca fiind de interes capital conceptul de bună-tate), om generos și tandru ce locuiește pe o stradă ce a intrat înaintea lui (și a mea) în Istoria literaturii: strada Planteilor. A fost acolo ultimul domiciliu pămîntean al Stelei Unice.

GHEORGHE TOMOZEI

Cu simțul datoriei față de țară, față de oameni

TRIBUNA F. D. U. S.

Zi de zi, din toate colțurile Bucureștiului și chiar de mai departe, mii de oameni ai muncii intră pe poarta Întreprinderii de radiatoare, echipament metallic, obiecte și armături sanitare, I.R.E.M.O.A.S. Metroul, a cărui stație de capăt, Industrii, este amplasată la cițiva metri de poarta întreprinderii, a ușurat viața multora din ei. Mai că îți vine să te muți la I.R.E.M.O.A.S. numai pentru plăcerea de a merge cu metroul! Citind firma întreprinderii, aflăm cu ce se indelețnesc oamenii de aici: calorifere, baterii și căzi de baie, broaște și incuitori pentru uși și ferestre, robinete și multe altele de acest fel. Este singura întreprindere cu un astfel de profil din țară. Produsele ei, de strictă necesitate, au pătruns în toate casele noastre, și de calitate, frumusețea și buna lor funcționare depinde, în mare măsură, confortul nostru.

Dacă celor care muncesc aici le-am adăuga și membrii de familie, am putea popula un oraș cu 30-40 mii de locuitori. Un oraș industrializat care ar avea toate instituțiile importante pentru a-și duce viața: creșă, grădiniță, școală, club, cantină-restaurant, terenuri de sport, locuințe etc., etc. Ar lipsi tribunalul, dar simțim siguri că de el n-ar fi nevoie în cazul nostru.

Intrăm și facem cunoștință cu maestrul Nicolae Raț, secretarul Comitetului sindicatului, și cu subinginerul Marian Balaban, șef de atelier în Secția băi-alice și vicepreședinte al O.D.U.S. Sint oameni în haine de lucru care, împreună cu mulți alții, găsesc timp să se ocupe pe lângă problemele de producție și de cele care țin direct de viața colegilor, de bunăstarea lor, care le dau sentimentul tonic că munca lor este prețuită și ocrotită.

„Un semn că s-a reușit încheierea unui puternic colectiv muncitoresc, ne spune Nicolae Raț, este și acela că oamenii simt dorința de a face ceva în plus unui program, să se ajute între ei, să se distreze împreună, să participe nu doar formal la acțiunile propuse de organizația de partid, sindicat, O.D.U.S., U.T.C. Sint convins că oamenilor muncii din întreprindere nu le este indiferent dacă lucrează aici sau în altă parte. O asemenea atitudine față de muncă, față de colectivul în care își desfășoară activitatea se reflectă în primul rând în realizările din producție. Pe anul care a trecut și pe primele două luni ale acestuia, planul s-a îndeplinit la toți indicatorii. Producția fizică s-a realizat la toate sortimentele, la producția marfă vindută și încasată înregistrându-se o depășire de un milion lei. La beneficii, de asemenea. Exportăm armături sanitare, băi, feronerie, radiatoare în multe țări unde ne-am creat, prin calitatea produselor noastre, prin onorarea fermă a contractelor, clienți tradiționali. Se poate constata că produsele noastre sint de la an la an tot mai bune, mai funcționale, mai frumoase. Sintem, prin natura produselor, o întreprindere mare consumatoare de metal și de energie. Tocmai de aceea, în centrul preocupărilor noastre, la indicațiile exprese ale conducerii superioare de partid, au stat disciplina în muncă, disciplina tehnologică, reducerea metalului și a materialelor deficitare, a consumului de energie, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor“. Drept urmare, ne-am lămurit, reproiectarea produselor, înlocuirea metalului cu mase plastice, acolo unde aceasta este posibilă și nu afectează buna funcționare și calitatea, sint acțiuni continue la I.R.E.M.O.A.S. Gospodărirea materialelor refolosibile se face la nivelul fiecărui loc de muncă după calitatea și sortimentul materialului. Fierul vechi recuperat la nivelul uzinei într-un an atinge 40 de milioane lei. În întreprindere acționează 50 de brigăzi de control energetic, care urmăresc funcționarea limitatoarelor de mers în rol, introducerea iluminatului fluorescent local, curățirea geamurilor pentru îmbunătățirea iluminatului natural. S-au înființat 3 cercuri de calitate care analizează săptăminal o problemă de calitate a produselor și propun măsuri de remediere. Se are în vedere modul de ambalare a produselor, în special a că-

zilor de baie care se deteriorează la manipulare și transport pe calea ferată, depozitarea corespunzătoare a materialelor, buna întreținere a utilajelor, corecta efectuare a controlului de calitate.

„Încă o inițiativă care se derulează acum în întreprindere, completează subinginerul Marian Balaban, vicepreședinte al O.D.U.S., este aceea ca fiecare cadru tehnic să rezolve cel puțin o problemă deosebită în afara sarcinilor de serviciu. Cadrele de conducere sint implicate mai direct în procesul de producție, prin coordonarea și analizarea zilnică, la nivel

gramului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, în paralel cu analiza amănunțită a tuturor posibilităților la fiecare loc de muncă. În Secția băi-alice avem de rezolvat mărirea paletei coloristice și corelarea ei cu produsele CESAROM București și SANEX Cluj-Napoca, reducerea greutateii cazilor prin reproiectare și remodelare, rezolvarea unor ambalaje care să reducă sau să înlăture complet posibilitatea deteriorării lor la transport și manipulare, realizarea unor emailuri și smalțuri cit mai bune și durabile“.

familie, vor după o zi de muncă să se destindă, să se cultive, să se distreze. Apar copii, familiile se măresc, e nevoie de o casă mai mare și mai bună. Aveam să constatăm din discuțiile cu interlocutorii noștri că toate aceste probleme nu numai că stau în permanenta atenție a Comitetului de partid, de sindicat, al O.D.U.S. și al U.T.C., dar ele se și rezolvă, în spiritul grijii față de asigurarea unei vieți cit mai bune, în spiritul formării unui om nou, cu preocupări pe măsura complexității timpurilor pe care le trăim. Să-i dăm cuvîntul tot lui Nicolae Raț: „Putem spune, cred eu fără frica de a exagera, că activitatea culturală și obștească este în întreprinderea noastră continuă și că la acțiunile organizate participă toată lumea. Cînd afirm asta, mă gîndesc că formele de activitate propuse au ținut șzama de toate gusturile și preocupările oamenilor, de nevoile lor. Cantina-restaurant are 700 de locuri. Mai sint 7 microcantine care servesc masa direct la locul de muncă și 5 bufete de incintă. Masa de prînz se servește pe bază de abonament, iar un meniu costă 7,50 sau 11,50 lei. Prețul destul de scăzut se explică prin existența unei gospodării anexe care crește în jur de 100 de porci și, bineînțeles, și prin contribuția pe care o aduce sindicatul. În incintă avem 16 000 metri pătrați de teren pe care-l cultivăm cu legume și sfeclă furajeră. Producția seisi este destinată tot cantinei. Grădinița 195, din strada Apusului, este preluată spre întreținere de către întreprinderea noastră. Grădinița are 700 de locuri și este cu program prelungit. Avem, de asemenea, o creșă cu 100 de locuri. Clubul este o clădire modernă cu 500 de locuri, cu care s-ar mindri multe orașe. Pe lângă filme artistice și de popularizare, se organizează spectacole de teatru susținute de echipele noastre de amatori și de trupe profesioniste de la Teatrul de estradă, Giulești și Național. Invităm la spectacole și actori renumiți. De cele mai multe ori sala se dovedește neîncăpătoare. În cadrul clubului activează mai multe cercuri: cor mixt, grup vocal, dansuri, brigadă artistică la nivel de întreprindere și 6 brigăzi la nivel de secții, cerc literar, cerc pentru copii. Se organizează seri de discotecă, baluri, joia tineretului, spectacole de teatru. Simbătă, 10 martie, am organizat un bal al mărișorului la care va cînta orchestra noastră de muzică ușoară. Avem și un cineclub. Biblioteca noastră are 36 000 volume și peste 1 700 de cititori constanți. Mai avem și 3 microbiblioteci de secție. Avem o bază sportivă în care activează o echipă de fotbal în categoria Onoare și care era cit pe ce să promoveze anul trecut în C, o echipă de baschet care a jucat în A și care cu siguranță va intra din nou, o echipă de handbal de fete, secții de box, lupte și haltere. Asociația sportivă are 4 000 de membri susținători. Se organizează campionatul de casă la fotbal și disputele între secții sint de toată frumusețea. Nu există lună în care să nu facem cel puțin o excursie la Cheia, Predeal și Poiana Brașov. Cabinetul medical are 5 medici, din care 2 stomatologi, și 12 asistente. Se fac la Spitalul municipal controale medicale periodice. Cadrele sanitare din cadrul cabinetului medical fac educație la locul de muncă. Ce să vă mai spun? În anul care a trecut s-au oferit ajutoare de boală și tratament în valoare de 74 000 lei. S-au acordat 479 bilete în stațiuni de tratament și odihnă. S-au repartizat din fondul de stat 105 apartamente, unele dintre ele, din păcate, nu chiar aproape de locul de muncă. În colectivul nostru, oamenii își pot împlini destinele, pot progresa, sint ajutați prin condițiile create, grădinița și creșă, să-și crească bine și liniștiți copiii“.

Am mai putea adăuga ceva? Credem că deocamdată nu. Am dorit și credem că într-o oarecare măsură am reușit să ilustrăm ideea care ne-a făcut să pornim la acest reportaj că preocupările partidului și statului nostru privind asigurarea pentru oamenii muncii a unei vieți din ce în ce mai bune și mai pline de satisfacții s-au materializat în forme concrete și eficiente la I.R.E.M.O.A.S.

OPREA GEORGESCU

Cînd rezolvi o problemă, să știi că imediat apare următoarea

de ateliere și formații de lucru, a problemelor celor mai importante. În cadrul ședințelor lunare ale organizațiilor de partid, sindicat, O.D.U.S. și U.T.C. se analizează planul de producție, diferențierea acordului global, disciplina și, în mod curent, o problemă cu care s-au confruntat în mod special, în luna respectivă, oamenii: protecția muncii, calitate, disciplină, educație. Stabilirea frunțasilor în producție se face tot în aceste adunări. Se aduc argumente și contraargumente. Prin introducerea acordului global la toate nivelele lucrătorii au devenit propriii lor controlori, sint stimulați să lucreze mai repede și mai bine. Tot în aceste ședințe are loc prelucrarea Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la intensificarea acțiunilor și măsurilor tehnico-organizatorice și politice în vederea realizării Pro-

După cum sperăm să fi rezultat din cele spuse pînă acum, la I.R.E.M.O.A.S. se muncește serios, sarcinile nu sint deloc ușoare, mai ales că pretențiile noastre, ale cetățenilor, sint din ce în ce mai mari. Vrem o baterie mai nichelată ca pînă acum, căzi în culori pastelate, broaște de ușă care să țină dacă se poate cit casa. Ca în orice mare întreprindere, nici nu apuci bine să rezolvi o problemă că alta și apare, obligîndu-te să cauți și să găsești noi soluții. Pe drept cuvînt, oamenii devin din ce în ce mai pretențioși și mai dornici de lucruri frumoase, deosebite. În întreprindere sint cîteva locuri de muncă grele, unde lucrătorii n-au răgaz nici un minut, unde efortul fizic este continuu și dur, altele unde munca e migăloasă și cere îndeminare și finețe. Se lucrează în trei schimburi, Oamenii, ca toți oamenii, au probleme personale și de

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

În ultima săptămîină, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a susținut spectacole (nr. 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246) în Săveni, Botoșani, Bistrița, Baia Mare, Cluj-Napoca, Treznea, Zalău, Ip și Oradea.

PROGRAMUL CENAACLULUI FLĂCĂRA

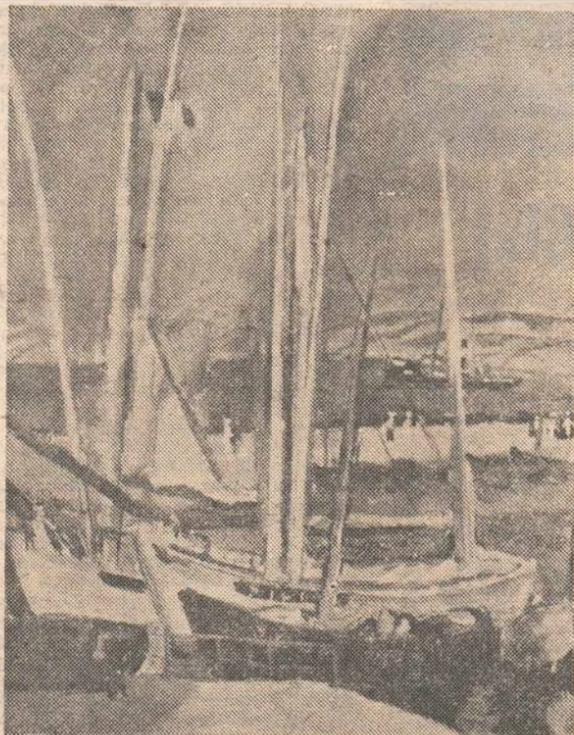
Spectacolele Cenaclului Flacăra sint singurele spectacole fără afișe, fără publicitate. Totuși, tinerii află, tinerii vin la aceste manifestări de muzică tînră și de poezie. Un singur inconvenient se menține: vin prea mulți și, chiar dînd două spectacole într-o zi, tot mai rîmîn pe dinafară sute, dacă nu chiar mii, multe mii, ca la Iași. Și totuși, dacă tot se află că e Cenaclul Flacăra într-un loc sau altul, de ce n-am pune și afișe? Oricum, iată un afiș al Cenaclului Flacăra:

Vineri, 16 martie, ora 18 — Dr. Petru Groza, Sala sporturilor
Simbătă, 17 martie, ora 18, — Arad, Sala sporturilor
Duminică, 18 martie, ora 18 — Arad, Sala sporturilor
Luni, 19 martie, ora 18 — Deva, Sala sporturilor
Miercuri, 21 martie, ora 18 — Hunedoara, Clubul „Siderurgistul“

Joi 22, Vineri 23, Simbătă 24 martie, — Valea Jiului
Duminică 25, Marți 27, Miercuri 28 martie — județul Sibiu
Joi, 29 martie, ora 18 — Rimnicu Vilcea, Sala sporturilor
Vineri, 30 martie, ora 18 — Pitești, Sala sporturilor
Simbătă, 31 martie — București.

clasic al picturii românești și europene:

Iosif Iser

În expoziția Iser de la Muzeul de Artă al României avem ocazia să înțelegem mai clar ori pur și simplu să înțelegem cum trebuie importanța creației acestui pictor, rangul excepțional al măiestriei sale și, totodată, de a ne convinge că în galeria clasicilor încap, cu toată îndreptățirea, nume arareori citate aici. Va trebui să ne obișnuim a scrie, împreună cu Petrașcu, Tonitza, Pallady, pe Iser. Să băgăm de seamă că am fost ori sintem contemporani cu artiști ce au a binemerita statutul clasicului, că parte din meșterii virstnici ai momentului semnează, cu vrednicia dirză a fiecărei zile ce-o mai au întru creație, operă de patrimoniu. Nu sînt mari doar cei ce au fost, mari sînt și mulți dintre artiștii în viață. Cazul lui Iser e acela al valorii parcă aminate, sortite a fi omagiate cu o fină tăgadă. Nimeni nu contestă valoarea picturii și a graficii sale, puțini o afirmă, totuși, în felul în care ar afirma-o dacă numele lui Iser ar fi fost pus mai des alături de ale creațiilor de rang dintre cele două războaie mondiale. Va trebui să facem efortul de a-l scrie pe Iser în rîndul artiștilor ale căror nume le rostim reflex și a căror calitate s-a instituționalizat. Pentru că Iosif Iser rămîne una dintre cele mai lucide conștiințe artistice de la noi și din Europa și un pictor cum multe țări și-ar dori, în muzee. Avem în memorie un chip al țaranului român în felul în care ni l-au infățișat un Iser, un Ștefan Dimitrescu, un Ressu. Îl vedem pe țaranul și pe soldatul român cu ochii acestor artiști. Mai mult, avem în mîntre o imagine a portului și a peisajului dobrogean, care ar fi fost cu totul alta, să n-o fi croit-o Iser astfel. Muzeul Național, cu selecția din întreaga lucrare de artă a lui Iosif Iser, are meritul de a da o măsură a adevărului, o expresie fără echivoc a realității operei. Pictor iubit cu devotament de toți marii noștri colecționari, de toți directorii de gust ai culturii noastre, Iosif Iser e pictor popular în cel mai frumos înțeles al cuvîntului.

TUDOR OCTAVIAN

Ecuatorul trece pe la Cluj

La Cluj soarele apune în spatele bibliotecii universitare. Dar dacă ai curiozitatea să treci la orăz serii de clădirea cu boltă de sticlă a Bibliotecii și să înțizi, cu sufletul cutremurat, cartierul clinicilor, descoperi un oraș al „înălțurilor umane”. Un oraș în care oamenii vin să se trateze de boli nevindecabile prin alte părți și în care savanți sublimesi și legendari precum Babeș, Levaditi, Hațieganu, Goia continuă să respire în amintirile cele mai frumoase. Undeva mai sus, iluminate în zăpezi spulberate, se află serolele grădinii botanice în care, alunece vreme de câteva minute sau câteva ore prin flora lumii. O excursie care nu se poate uita prin săharele pline de cactuși simetrici și policromi, pe sub palmieri stufoși, explozivi, la temperaturi de ecuator. Un amurg în grădina japoneză aflată sub cerul liber și încărcat de zăpadă care picură de pe streșini are semnificația unui ceremonial al ceaiului sau al coregrafiei florale. Câteva ore sau câteva minute de evadare din cotidian în miraculoasele expansiuni ale clorofilei, printr-o grădină botanică întreținând relații cu toate sau cu aproape toate statele de pe glob, cu toate grădinile botanice din lume, într-un schimb permanent de exemplare rare și de publicații, rezumind globul în câteva hectare de pământ, în câteva sere fabuloase.

Amurgul acesta la Cluj amintește de Lucian Blaga ieșind de la Biblioteca Universitară, din micul său birou de sub scară unde a fost exilat de cenzuri tragice, traversind orașul cu pașii săi egali, calmi, ca de metronom, trăgând în urma sa pelerina ultimelor raze de soare, ștergând norii cu fruntea sa imensă de cupolă sau de observator astronomic. Dar seara aduce aminte mai ales de acordurile vechilor concerte simfonice care se risipesc în deplină armonie cu zidurile patinate de vreme ale orașului. Sint străzi la colțuri cărora ți se face teamă să nu îți înțelnești o caleașcă și tropote de cai din evul mediu, cu halebardieri în sub zăle și sub scut. Astfel încât la ora cind Emil Simon, primul dirijor al Filarmonicii din Cluj, ridică bagheta pentru unul din concertele de rutină ale stagiunii, ne revine în memorie alcătuirea nervoasă, patetică a lui Antonin Ciolan, dirijorul de altădată care, la vârsta de optzeci de ani, sfîșia aerul cu bagheta sa magică ridicind temperatura sălii de concert de la Casa Universitarilor pînă la incendiul de sentimente și de idei. Ascultind cum suna orchestra, Filarmonicii din Cluj acum, sub bagheta lui Emil Simon, orchestra în care recunoaștem vechii instrumentiști formați sub sprincenele severe ale bătrînilor Antonin Ciolan, ne dăm seama că la ora aceasta curatul sunet al perfecțiunii vine de la Cluj și nu de la Filarmonica din București aflată într-o perioadă de tranziție. Regăsim în sală, atînsi ușor de ani, vechi melomani de altădată, perechi fru-

moase de îndrăgostiți care au îmbătrînit împreună ascultind Beethoven sau Wagner (la Cluj se cîntă mult Wagner), profesori universitari venerabili, academicieni, artiști ai penelului, funcționari distinși, cu lăvăliere, dascăli tîrzi cu temple de fostor și adolescenți cu ochi aprinși. O lume de emoții dulci, de revelații în arhitectura muzicii prin care Rudolf Kerner, invitatul serii, trece cu mîinile dezlanțuite de-a lungul claviaturilor noastre de suflet și de nopți polare.

Cînd bate clopotul catedralei gotice din centrul orașului oamenii parcă devin reverberațiile acelor sunete de bronz. Și cînd curge orga de concert a catedralei de pe strada Kogălniceanu, de-a lungul și de-a latul străzilor orașului, simți cum renase, tulburătoare, acordurile lui Bach în aerul în care crengile să rup de ger și îmbrățișările adolescenților zac pe sub porți ca niște lacăte în flăcări. Nu întîmplător la Cluj a avut loc de curînd premiera piesei lui Calderon, *Viata e vis*. Nu pentru că am avea naivitatea să credem că, într-adevăr, viața e vis ci pentru că în lumea aceasta de spirite, Calderon trece ca un vameș la porțile visului trăgînd toate vîlurile de pe conștiințele adormite. Ce spectacol frumos și ce timp de stat pe gînduri e această „viață e vis” a lui Calderon în regia artistică a unui tînar neliniștit care scrie proză fantastică și seamănă cu un pictor sfîșiat de neliniști: Mihai Măniușu. Nu departe de Teatrul Național, unde se joacă în aceste zile *Viata e vis* se află Teatrul de păpuși al lui Kovacs Idico, regizoare care a pus în scenă, într-un cadru minuscule, un spectacol extraordinar cu *Ubu rege*, dînd cu tifla tuturor dietatorilor de buzunar ai lumii și punînd un actor unic de comedie, cum e Tudorel Filimon, să călătorească grotesc, absurd printre măști.

Dar mai presus de orice Clujul are un ton de muzică de cameră. Prin ferestrele deschise ale orașului cineva cîntă mereu la pian sau la vioară, cineva cîntă pur și simplu cu un glas de coloratură sau cu un violoncel călător ca un cocor care s-ar întoarce mai devreme la vechiul cuib. E orașul în care se aude vioara lui Ștefan Ruha, un Guarneri moștenit de la bătrîni instrumentiști și luteri, instrument aflat printre unicelele risipite în lume și fixate în clasoarele specialiștilor ca timbrele de valoare inestimabile. Dar dincolo de muzica de cameră a interioarelor de familie, Clujul se numără printre puținele orașe din lume (trei sau patru) în care funcționează două opere: una română și una maghiară. Repertoriile lor se completează. Astfel încît nu rămîne nici o zi fără muzică de operă la Cluj. Opera a fost unul dintre visele frumoase ale Unirii. Ca și Teatrul Național. Aici au cîntat mari voci ale lumii precum Traian Grozăvescu sau Lya Pop și, pînă de curînd, Ana Rosza Vasiliu, fermecătoarea octogenară care a trecut triumfal prin scenele de la Milano și Viena și care a fost partenera lui Șaliapin sau Tito Schipa. Opera cu atmosfera ei de evadare în vis, în irealitate, cu nevoia oamenilor de a se simți vindecați prin muzică, de frigul de afară, a iluminat multe suflete bogate ale orașului și a aprins imaginația multor generații. Pe scena operii maghiare s-au perindat mari cîntăreți care au intrat în legendele generațiilor de locuitori ai orașu-

lui. Cine nu-și aduce aminte de Lya Hubic, de Dinu Bădescu, de Alexandru Ra-colta, de Lya Mărcuș Anca, de Suzana Coman Bosica, de Constantin Ujeicu, de Gogu Simionescu, de David Onanessian, de Lucia Stănescu ș.a.? Am urmărit deunăzi însă un trist spectacol cu o operă care aduce de obicei public în sala operii: *Voievodul țiganilor*. Sala era de această dată aproape goală, interpretarea extenuată, vetustă. Un accident. Pentru că în același timp la opera din Cluj se simte un suflu nou, inteligent (poate mai puțin abil), de a impune un spirit modern, un spirit tînar în interpretarea spectacolului de operă. Astfel a fost invitat să regizeze *Falstaff* de Verdi un bun director de scenă în lumea teatrului și anume Dinu Cernescu, fapt care a stîrnit un ecou seismic printre cîntăreți dar mai ales un interes formidabil din partea publicului. Oricum, cine revine la Cluj după mai mulți ani, cu memoria tulburată de trecutul acestei instituții simte că suflul publicului spre spectacolele operii s-a tăiat, s-a estompat. Voci mari, strălucitoare, de legendă nu mai există sau cîntă prin alte părți. Și, între timp, discul sau înregistrarea pe bandă magnetică a copleșit lumea astfel încît cei mai mulți și mai exigenți dintre melomani preferă să asculte operă acasă, cu Placido Domingo sau Mirela Freni, cu difuzoarele răsucite la maximum și cu ochii închiși. Opera nu mai e decît rareori, în cazul unor spectacole extraordinare la care dirijează, de pildă, Cristian Mandeal sau cîntă un strain bine cîntat sau chiar mai modest cîntat în plan european, nu mai este, spun, căminul monumental din salonul mare al timpului nostru în care arde întotdeauna focul și bate ceasul rar, sonor, melodos, cu un secol în urmă.

E ora la care se închid porțile Muzeului de istorie al orașului, al Transilvaniei de fapt, muzeu prin care mai simt gravate, ca pe o placă de patefon „Marconi”, glasul rotund, tunător, expresiv, convingător al profesorului Constantin Dăicoviciu reconstituind pentru mulți dintre noi, cu farmec inegalabil, de roman de aventuri, o istorie altă de îndepărtată încît nu ne-ar fi venit niciodată să credem „că sintem mai bătrîni decît strămoșii noștri dacii și romanii”. La Cluj e acum zăpadă mare, ninge frumos, ninge curat ca în somn, și toate pietrele, toate uneltele, toate inscripțiile care păstrează răsufletarea caldă a unei lumi dispărute în tornadele vremii intră în hibernare de noapte, se smulg din privirile vizitatorilor și cad sub zornăitul cheilor celor care închid porțile grele ale muzeului. Bate din nou un clopot îndepărtat. Nu se mai aud săniile cu clopoței ca altădată. Brazilii s-au prabușit din geamuri cu vitraliile lor de luminări și jocuri de artificii. Dar la „casă de cultură a studenților” care a fost odată unul din primele șantiere adevărate de construcții ale Clujului, unul din primele șantiere de demolare a tristelor maghernițe cu grilaje și a vechilor dispensare de tuberculoză, se simt de departe semnalele luminoase ale unui stroboscop și delirul unor reflecții care se aprind și se sting la intervale șocante. E seară de dans. Cerem voie să intrăm. O atmosferă liniștită, de salon de dans de altădată. Deși nu se dansează vals. Eleganță și bun-simț, nu inghiesuală și frîngerii lubrice. Dansăm. E ora zece. Prindem ultimele acorduri. Ne lăsăm să plutim în amintirea unei studenții fabuloase petrecute cîndva aici, într-o vreme cînd, într-adevăr, puteam fi sancționați pentru un dans decent, eliberat de rigori dogmatice dar într-o vreme cînd eram fericiți că sintem tineri, că ne putem bucura de frumusețile și tradițiile orașului universitar, că puteam în sfîrșit cînta, cu unele ezitări legate de semestre și capete pătrate, *Imnul studenților* de la Heidelberg, că era primăvară, toamnă sau iarnă și că eram contemporani cu mari profesori și cărturari ostracizați o vreme, reabilitați mai tîrziu, dar demni în purgatoriul vremurilor și frumos iluminați în trecerile lor pe străzile orașului.

E deja noapte. Căminele studenților de pe dealuri plutesc în întunericul nins cu toate luminile aprinse. E liniște. La Cluj se face repede liniște noaptea. Și dacă ești atent poți auzi cum se întorc paginile cărților și cum foșnesc gîndurile dincolo de ferestrele în care cad ochi frumoși pe cărțile complicate ale vieții.

ADRIAN DOHOTARU

Löewendal

Excepționalul plătește scump trecerea prin lumea aceasta... Nu știu dacă și în cea „de dincolo”. Zărite întinse orbesc pe cei ridicăți de-a bușilea, să se impotrivescă. În fluturările de neant ale creațiunii, cei de rînd și de-o teapă săgetează fără măsură, de-a-surda. N-au de ciștigat, dar o fac, gîndind astfel să „sutească” ceva din lumina nemărginirii celui dăruit. Conclavul prozeiților prafului și pulberii e de temut; ingreuiază zborul către soare al păsării măiestre. De cînd lumea privighetoarea a fost cronică de cloară. Treizeci de reprezentații în șir Hugo a fost fluturat pînă cînd contemporanii să-i descopere capodopera „Her-nani”. Iar sărmanului Van Gogh — foamă, mizerie, nebulă — i s-a achiziționat abia o singură pinză, „Via roșie”, în întreaga existență pămînteană. Deși oale și ucele, flacăra olandezului, într-o ureche, stăruie suverană peste lume la niște sume astronomice, unică miraculoasă răscură-părare... Inseamnă că involburarea medicrității, obtuză și conlucrată, n-are pînă la urmă ciștig de cauză, rămîne de căruță, ia după jos. Nici chip molusca să devină vultur, întunericului lumină. Alunecă tot cel fără de prihană pe mările de safir ale cerurilor, perpetuu blestemat năler încă nedeslușit, printre aștre... Iată, deci, amintirea lui Löewendal peste Voroneț și peste Bucovina, de care și-a legat numele cu colorate năframe. Sunt convins că acest protest al meu, față de împărțita existență umană, îi merge la suflet, pe unde-o fl... El care a fost un vajnic protest toată viața. I-au stat într-ajutor, precum Marelui Ștefan plăieșii, țărani lui însufleșiți din culoare, cărbune și geniu, nemuritori. Iscusitul penel le-a marcat figurile cu brazdele pămîntului străbun, pe care trucidă din veac în veac, cu inforarea clopotelor de la Putna în plete, vifor și înțelepciune la răsplintia lumii. Colindînd mănăstirile, le-a pipăit cultul străvechi, zădărnind, răsturnat pe schele, ștergerea timpului cu aurora și crepusculul meșteritei palete. A purtat-o și pe decorurile de teatru, neîntrecut, zămisind frumuseți exasperante, citeodată stricînd cu ele acțiunile dramatice, cele ce se dovedeau a nu fi la înălțimea străfulgerărilor lui... Tot pe atît de mare, actor și regizor. Și-acolo: nebulun nebulunilor, călcînd științietor în țîndări banalitatea și frustul. Prăvăliri, înălțări, ruine; și, permanenta sărăcie lucie, care l-a păscut toată viața. Chemat la Metropolitan, la New York, să devină nabab, a preferat aceleași capete de țărani bucovineni (întreaga Bucovina în pinzele sale); aceeași coajă de piine în familie; aceeași furtunoasă navigare pe blestemul viselor lui... Întocmai lui Victor Eftimiu interpreta admirabil toate rolurile dintr-o piesă, la lectură, încît nu mai aveai nevoie să mergi la spectacol. Adus de Mania Antonova în beci la Majestic, s-a cheltuit magistral fără rețineri, să facă din „Amor sovietic”, piesa lui Kataev, un spectacol sublim. Într-o epocă potrivnică, greu de străbătut. E drept că premiera s-a jucat cu teatrul înconjurat de motocicletele Prefecturii de Poliție. Și Löewendal, scumpetea, poate de fisticeală, sau de confort, la un final de act i-a lăsat neuitatei mari actrițe, cortina în cap... Spune Ostrovski: „sărăcia nu-i o rușine”. Săraca ca și el, mi-a pus în scenă și mi-a făcut decorurile, într-adevăr moderne, la „Tosca” lui Victorien Sardou, fără să-mi ceară un ban. Cred că nu l-am plătit nici pînă în ziua de azi... Löewendal inseamnă în limba daneză, „Valea leilor”. Acolo, acest nume pe toate drumurile. La noi, unul singur și ăla un prăpădit, adică artist... Pe anii duși s-ar cuveni o retrospectivă, care să-l oglindească fărîmițat în culori pe numitul Gheorghe Löewendal, un nebul genial care a trecut printre noi...

GABY MICHAILESCU

A doua carte cu prieteni

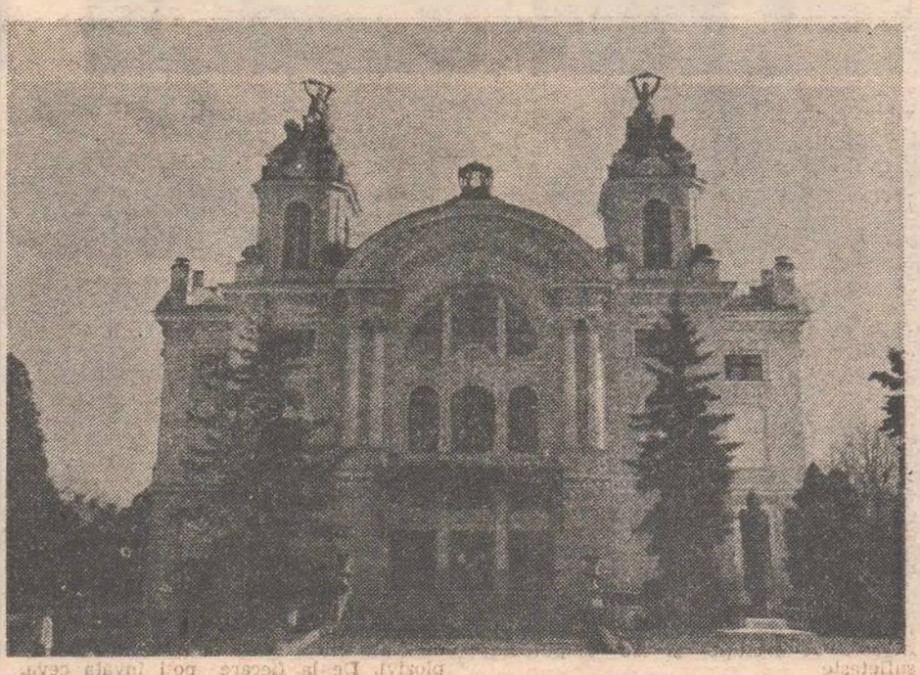
Lupul pe ialeză

(Continuare din pagina 9)

acolo cu sacul și brațele pline de pepeni. Fructele nisipului egalizează biruința apei și de aceea sub coviltirul de porțelan sau de rogojină, sub care se veghează scriitorul (trilogia *Somnul vameșului*) viespea rațiunii bea suc de aur al cosmosului, pentru că Bujor Nedelcovici (răsfațîndu-se în acest roman-frescă-mozaic sub numele de Iustin Arghir) modelează chipul lumii, cu aparentă de obiectivitate, dar în fond agresiv, desperat, lacom, invadat de înfrîngerii, stăpînit de patima de a înțelege, fără a supune și pedepsi, ci pedepsindu-se să fie deasupra realității piinii și vinului, adică într-o victorie artificial-superioară. Absolvent al Facultății de drept, avocat, doar câteva luni, apoi vreme de zece ani, muncitor la Bicaz și pe nu știu cite alte șantiere, gonind prin țară ca să achiziționeze sirmă de bobinaj, cabluri de înaltă și joasă tensiune etc., ajungînd să ocupe chiar și mult rîvnita funcție de șef de serviciu aprovizionare. Bujor Nedelcovici e un lup în mișcare circulară pe ialeză, dar spre deosebire de mulți colegi de generație, care singuri se consideră lei în

mișcare pe Calea sacră a Babilonului — „podoaba împăraților, mindra coroană a caldeilor” — el își ramifică insomniile pe fața fragilă a nopții, acolo unde se ivesc, pulsînd de sînge proaspăt, suvitele zorilor, ca expresie a timidității și fixației, complet stranie, a înfrîngerii prin culoare. Căderea într-un suris risipit. Poate înțelepciunea. Mai degrabă cheia pierderii. Căci somnul vameșului nu e decît constanta așteptării din care se ivește spaima călărînd speranța. Oracolul e zăpada, întrebarea îngheață pe clampa ușii. Bujor, mărturisindu-se, se vrea acul balanței pe ale cărei talgere atîrnă, în stînga — individul, în dreapta — restul lumii. Nu sint de partea lui, cînd crede că se pot egaliza contrariile, pentru că tunetul își rostogolește numele solemn și infricoșător numai în văile singuratății. Dincolo cîntă muzica, se dansează, se bea, se mîncă, în timp ce peste supusul constituit din idei... „ninge de citeva zile, de citeva săptămîni, de citiva ani. Casele, bisericile, arborii, trecătorii, totul se topește într-o pulbere fină și se transformă în fum...”

Mi-e drag, fiindcă mereu „gîndurile îi fug și în altă parte. Vede. Caută...” Băiat bun, ci nu structură inocentă, el știe totuși să construiască un șarpe din patru vișine. Privilegiul artiștilor sceptici. Dulce și aromată persoana noastră cînd cei ce nu fac aproape nimic nu se astîmpără.

Episcopia Clujului, în fața catedralei

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Situată în zona vulcanilor noroși Ciombrud — Ocnișoara, cam la 5—6 kilometri depărtare de Aiud, comuna Băgău din județul Alba dispune de importante resurse de nămol termal cu remarcabile efecte terapeutice, folosit încă din vechime de populația locală. Principala sursă — află în lacul de origine glacială din dealul din apropiere și, de cîțiva ani, nămolul izbucnește puternic spre suprafața solului. Toate analizele efectuate de subsemnatul, cu sprijinul Facultății de mineralogie din Cluj-Napoca și al institutelor de gaze,

geologie și balneologie din București, au stabilit că aceste nămoale pot fi utilizate cu succes în tratamentul unor boli reumatismale, în afecțiuni ale aparatului locomotor sau ale sistemului nervos periferic etc. Iată motivele ce mă determină să propun administrației orașului Aiud, Consiliului popular județean Alba și Ministerului Turismului să întreprindă neîntârziat măsurile convenite pentru valorificarea cât mai eficientă a noroșielor termale de la Băgău, pentru a crea aici o puternică bază de tratament. (Prof. Ioan Fleseriu din Ciombrud, str. Vasile Lucaci nr. 50, jud. Alba).

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

Sufăr de mai multă vreme de reumatism cronic și, citind lacăra despre rezultatele îmbunătățitoare obținute în tratamentul acestuia cu ajutorul nămolului denumit „Lucab”, m-am saturat plin de speranță. Fabricii erite din Urziceni cu rugămintea de a-mi trimite, contra două ascmenea aparate de am auzit că le produce, nici până astăzi n-am primit unul. Am revenit din nou cu rugămintea mea, dar rezultatul a fost același. (George Stoianovici, ad. str. Karl Marx nr. 32, bl. ap. 22).

În urma vorbii de un om suferind, am condus-o fabricii din Urziceni să-l ajute. Sau, măcar, spună ce trebuie să facă.

De ani și ani, Dumitru Flacăra din București, str. V. Micle 20, bl. M6, sc. B, ap. 95, caută în librării Manualul pentru proiectarea construcțiilor, vol. II, și Dicționarul tehnic româno-englez, însă fără succes. Unde așea să le găsească? ne întreabă nerăbdător să intre neîntârziat în posesia celor două lucruri.

Încercați și pe la anticariate, arăse Flavian și poate că, pe timp, s-o găsi cineva să vă îndă o mină de ajutor.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Direcția de Organizare și Control, referitor la scrisoarea profesorului Gh. Șaban din Crevedia Mare, jud. Giurgiu, ne informează: Pentru a fi posibilă Pasărea Constanța nu a fost luată la dispoziția tov. Șerban Gheorghita serviciul de post restant, încălcând instrucțiunile Ministerului T.R. privind expedierea și primirea corespondenței, încușă a fost sancționată disciplinar, iar cazul respectiv a fost dus la judecătoria Giurgiu.

Pe ziua de 13.12.1983, orele 10, ducându-mă la dispensarul din cartier spre a-mi face analize periodice recomandate de medic, am găsit-o de serviciu la un cabinet de tratament pe sora doctorului. Întrebându-mă ce doze de medicament i-am răspuns că trebuie să vină pentru control și dozele să iau bonul de ordine rețetă telefonică, dar dînsa, fără alte explicații, s-a răstiat la mine și m-a trimis afară. Nu-l prima dată cînd dînsa se comportă astfel, adică lipsită de omenie și lipsită de îngîmfare. (Marin Docea, București, str. Elieci nr. 10, sectorul 1).

Asta este părerea omului (bolnav de inimă), să vedem însă și părerea medicului de vedere al medicului dispensarului vizat.

Uniunea Generală a Sindicatatelor din România, Consiliul Municipal Tirgoviste: Cercetînd datele existente în dosarul personal al petentei Veronica Noel, a reieșit că nu are nici o relație anterioară, dată de conducerea întreprinderii de transporturi locale, iar în cartea de muncă desfacerea contractului nu fusese operată. Reanalizînd situația, s-a hotărît ca pe baza să-și reia activitatea tot la locul de muncă pe care l-a avut.

În numele mai multor părinți și profesori de la Școala Generală nr. 50 din București, ne adresăm la Școala nr. 7 din Sectorul 3, str. Istriei nr. 7: Întrebat de ce s-au făcut demonstrații, noroiul urcă pînă la gleznele elevilor mici, astfel că elevii pot săruti foarte greu la clase. În ofida eforturilor depuse de școlarii mai mari de a pava cu cămăși cărările, a doua zi roțile autocamionelor distrug totul, și încît părinții sau bunicii sînt nevoiți să-și aducă copiii în spire, clasele se umplu de noroi, iar pericolul accidentării se află a tot pasul.

Conducerea Șantierului nr. 3 este rugată să ia măsuri imediate de construire și păstrare a unui culoar de trecere.

Direcția pentru probleme de locuință și ocrotiri sociale Galați: La data de 18 decembrie 1983, Consiliul popular al municipiului Galați a emis decizia nr. 198/18.XII.1983, prin care petentul Bujeniță Petru a fost numit autoritate pentru minorul Bujeniță Dănuț Vasile.

Eleva Lăcrimioara Tătuță de la Liceul sanitar din București, domiciliată în comuna Cor

beanca, Sectorul agricol Ilfov, ne roagă, în numele consătenilor săi din Tamaș, Corbeanca și Petrești, să intervenim pe lângă forurile în drept cu rugămintea de a repune în circulație autobuzul de pe ruta Buftea-Otopeni, absolut necesar sutoilor de elevi și altor navetiști care învață sau muncesc în zonă.

Ceea ce și facem, fără întîrzieră, adresînd această solicitare Centralei de transporturi auto București, spre a analiza și decide.

Ministerul Turismului, referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de un grup de turiști din Constanța, Brăila și Galați, care au sesizat o serie de nereguli și abuzuri săvîrșite în stațiunea Crivaia din subordinea Oficiului județean de turism Caraș-Severin: Cea mai mare parte din aspectele semnalate s-au confirmat, conducerea O.J.T. luînd măsuri de remediere. Ospătarul Cristea a fost scos din muncă iar șeful de unitate Nagy Mihai a fost sancționat disciplinar. Pentru întîrzieră și ușurința cu care a tratat scrisoarea, conducerea O.J.T. Caraș-Severin a fost avertizată.

Se impune a fi studiată cu înțelegere și solicitădine de către conducerea I.T.B. plîngerea unui mare număr de cetățeni care locuiesc în perimetrul străzii Girniței (Sectorul 4), în numele cărora ne scrie Maria Nae din București, str. Girniței nr. 7, bl. 42, sc. B, ap. 95. Pe scurt, oamenii roagă să se revină asupra amplasării stațiilor de tramvai de pe Șoseaua Otteniței, întrucît în prezent, cînd sînt doar trei stații în loc de patru, distanța de la casele lor pînă la tramvai este mult prea mare, fapt ce determină întîrzieri de la programul de lucru sau irosirea inutilă a timpului liber, greutăți în aprovizionarea cu cele necesare.

Consiliul popular al municipiului București, Secția tehnică: Pentru nerespectarea prevederilor din minuta încheiată la 8.03.1983 privind remedierea deficiențelor de construcție la blocul din bd. Constructorilor nr. 20, ing. Postelnicu D. de la I.C.V.L. și dispecerul Simoniu I. de la Grupul 1 șantieru au fost sancționați cu diminuarea retribuției, pe o perioadă de o lună, cu 10 la sută. S-au luat toate măsurile pentru execuția promptă a remedierilor și efectuarea recepției finale.

Am dori să știm dacă reprogramarea a fost, totuși, respectată.

Asociația sportivă „Carpați” Sinaia: În legătură cu nota apărută în revista Flacăra privind organizarea unui spectacol pe stadionul din Sinaia, în ziua de 5.XI.1983, cu participarea unor artiști din București, vă informăm că acest spectacol, din motive obiective, a fost anulat, apoi anulat, iar contravaloarea biletelor a fost restituită cumpărătorilor, încă din ziua spectacolului, la cerere. În consecință, petiționara Alexandrina Stan și cei care mai dețin asemenea bilete sînt invitați la caseria asociației spre a primi contravaloarea biletelor.

Doar cîteva lucruri mai dorim să știm: Care sînt acele motive obiective ale amînării? Cîte bilete s-au vîndut și ce sumă nu s-a restituit? Ca să putem aprecia suma care a mai rămas...

Tot despre bani este vorba și în scrisoarea pe care ne-o trimite Ion Cloteș din București, Calea Ferentari nr. 72, bl. 7C, sc. C, ap. 19. Omul, împreună cu alte cinci persoane din județele Brașov și Covasna, întîmpină greutăți, la Oficiul P.T.T.R. nr. 46 de pe Calea Rahovei nr. 4, în efectuarea operațiunilor de lichidare a unor librete C.E.C. A trebuit să așteptăm prea mult timp în mod nejustificat — ne scrie petentul — și să răbdăm, la ghișeu, o serie întreagă de șicane mărunte, birocratice.

Am aflat că, pînă la urmă, trebuia să se rezolvă libretele au fost lichidate. Dar nu înțelegem de ce a fost nevoie de atîta teatură?!

Direcția generală comercială București, I.A.P.L. „Central”, sect. 5: Urmare articolului apărut în Flacăra din 17.02.1984, vă

comunicăm că deficiențele constatate la bufetul din incinta întreprinderii „Munca textilă” au făcut obiectul unei serioase analize și s-au întreprins o serie de măsuri pentru îmbunătățirea activității. Printre altele, au fost scoase din consum și aruncate produsele cu termen de garanție depășit, s-a făcut inventarierea bunurilor aflate în gestiune. Contravaloarea mărții scoasă din consum a fost suportată de economistul cu atribuții legate de directa supraveghere a unității, de ingineria în sarcina căreia cade controlul calității mărfurilor și de gestionarul bufetului. În plus, cei trei au fost sancționați cu avertisment.

Mă numesc Nantu Aurel din Iași, str. Grădinari nr. 32, bl. F4, sc. 6, ap. 2, și vă aduc la cunoștință că, în ziua de 8.XII.1983, am călătorit la bordul navei RO 258, venind de la Tripoli la București și avînd două colete în greutate de 30 de kilograme. La trecerea prin vamă am avut asupra mea doar un colet de 9 kilograme, celălalt — după cum mi s-a explicat — s-a pierdut la bagaje și n-a mai apărut în țară. Am sesizat cazul biroului de reclamații din aeroportul Otopeni și mi s-a spus că să mai aștept că problema mi se va rezolva. Dar, în pofida nenumăratelor mele intervenții, nici astăzi n-am primit coletul ce mi s-a pierdut, care valora peste 300 de dinari libieni.

Desigur TAROM-ul va elucida corect și neîntârziat cazul! Omul trebuie despăgubit. A trecut mai bine de un an...

Oficiul județean de turism Dolj, ca răspuns la nota publicată în revistă privind unele neajunsuri constatate la Restaurantul „Jiu” din Craiova: S-au luat măsuri de sancționare a celor vinovați, s-a trecut la modernizarea, repararea și dotarea tuturor capacităților de cazare și alimentație din cadrul complexului la nivelul exigențelor, s-au întreprins acțiuni de ridicare a pregătirii profesionale a întregului personal.

Iordache Ana, cu domiciliul în comuna Domnești, str. Sirbi nr. 60, județul Giurgiu nu reușește, de mai bine de doi ani, să intre în posesia sumei de 2.415 lei — respectiv cotizația C.A.R. depusă la întreprinderea „Tricodava” din București, unde petenta a lucrat pînă în 1981. Cu toate insistențele, n-a reușit să primească mai mult decît răspunsuri confuze, confecționate ad hoc pentru a acoperi o negliiență inacceptabilă. Este timpul ca întreprinderea susnumită să opereze în cel mai scurt timp transferul sumei respective în cadrul C.A.R.-ului de la Fabrica de ulei „Muntenia”, actualul loc de muncă al Anei Iordache, eventual cu... scuzele de rigoare.

Tot despre neglijență aflăm și din scrisoarea Victoriei Babarovența, din Făgăraș, str. Parcului, bloc I.U.C. nr. 4, camera 4, județul Brașov. „Lucrez de mai mulți ani la I.U.C. Făgăraș, secția turnătorie și în curînd voi ieși la pensie. Numai că întîmpin greutăți deosebite la întocmirea dosarului de pensionare prin lipsa unei așezări de vechime, pe care o solicit de mai multă vreme I.A.S.-ului Valea Călugărească, unde am lucrat în perioada 1948—1956. Nu înțeleg de ce s-a ajuns în situația ca eu, care am lucrat zi de zi acolo să nu pot dovedi acest lucru.”

Moraru Ion locuiește (fotograf — str. Mureș nr. 72) în Constanța și lucrează în aceeași localitate, ca mecanic de vagoane la Depoul C.F.R. Palas-Constanța. Acest statut pare să nu fie însă convingător pentru autoritățile locale din comuna M. Kogălniceanu, județul Tulcea (unde cel ce ne scrie își are domiciliul stabil și părinții), întrucît îl obligă periodic (prin amenzi de cîte 200 de lei, deci nu „în glumă”!) să efectueze pază obișnuită în comună. Situația este cel puțin ciudată de vreme ce omul e nevoit să se învoiască pentru fiecare rînd de pază cîte două ture de la serviciu. Cui folosește acest exces de zel?...

Petcu Elena din București, Bd. Muncii nr. 222, bloc M, scara 2, ap. 132, este nemulțumită de

desființarea chioșcului de Difuzarea presei de la capătul troleibuzului 84, cartierul Titan. În vreme ce toate celelalte chioșcuri au fost reamplasate pe trotuarul opus, Difuzarea presei nu și-a mai găsit loc, deși în jur există cinci-șase întreprinderi mari, două școli, o stație de metro, Gara Titan ș.a.m.d., așadar destul... cititori. Sperăm ca nota de față să-și afle... cititorii potriviți și chioșcul să revină la locul lui.

Grupul întreprinderilor de Gospodărire Comunală și Locativă al județului Cluj ne comunică: „Urmare sesizării adresate revistei Flacăra prin care ați solicitat repararea parchetului deteriorat din cauza infiltrațiilor de la terasa din apartamentul pe care îl aveți închiriat vă facem cunoscut că I.G.C.L. Turda va executa în luna martie 1984 lucrarea solicitată”. Înștiințarea răspunde scrisorii semnate de Rotar Petru din Turda, str. Libertății nr. 2, scara C, ap. 33.

Mai mulți oameni ai muncii de la întreprinderile I.M.U.C., Vulcan și I.M.G.B. se străduiesc de vreo doi ani de zile să convingă I.T.B.-ul de necesitatea (și de rentabilitatea chiar) a unei linii de autobuz rapide între Bd-ul Moghioroș și I.M.G.B., pe cel mai scurt drum posibil. Dar fără rezultat. Întrucît întreprinderile pomenite însușează cîteva mii de oameni ai muncii care, în condițiile actuale, sînt nevoiți să ocolească cartiere întregi, schimbînd 2—3 mijloace de transport, socotim că propunerea merită toată atenția.

Inspectoratul județean Dolj ne informează că, în urma celor sesizate revistei noastre de către cititorul Păun Ilie din Craiova s-a cercetat și s-a decis: „Avînd în vedere abaterile grave ale maestrului instructor Pătru Haralambie de la Liceul industrial nr. 4 (C.F.R.) Craiova, Inspectoratul Școlar Județean și-a retras avizul de funcționare a maestrului în cauză în invățămint începînd cu data de 1 martie 1984, cazul urmînd să fie analizat și sancționat de Regionala C.F.R. Craiova.”

„În data de 18 decembrie 1983 — ne scrie Rebrean Teodor, student în anul IV la Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din Cluj-Napoca — s-a prăpădit bunicul meu, în satul Cocu, județul Bistrița-Năsăud. Părinții m-au anunțat printr-o telegramă expediată în 21 decembrie de înmormintarea care urma să aibă loc a doua zi, pe 22. Telegrama n-a sosit nici pînă azi! Iar eu am ajuns acasă, la Cocu, în prima zi de vacanță, după înmormintare, fără să știu nimic.”

„Mă numesc Boldeanu Valer și locuiesc în Brașov, Aleea Mîmozei nr. 4, bloc 73, scara B, et. II, ap. 30. În data de 12 iulie 1971 am depus la Cooperativa Munca manuală din Brașov (unitatea din str. 7 Noiembrie) material pentru confecționarea unui costum de haine și am achitat și 200 de lei acout. Costumul a fost de la început lucrat așa de prost, încît la toate probele, făcute de-a lungul a vreo doi ani, nu s-a putut remedia mai nimic. Fapt este că eu am rămas și fără costum și fără bani (bonul de comandă și chitanța se află încă în posesia mea).”

Nu, nu e o greșeală de tipar. Ați citit bine: iulie 1971! Pe seamă că lucrătorii de la Munca manuală sînt adepții modelului... retro.

Municipiul București, Consiliul Popular al sectorului 5, Comitetul Executiv: „Tov. Ionașcu Virginia, domiciliată în Aleea Livezilor nr. 39, bloc 33, scara 2, et. 4, ap. 157 solicită remedieri la instalația de încălzire a blocului. În urma sectorizării intervențiilor în sectorul 5, cvarțial de blocuri din Aleea Livezilor a revenit Șantierului 4 al I.C.R.A.L. „Cotroceni” care menține în permanență în zonă o

echipă de instalatori. Aceștia au remediat defecțiunea în prima săptămîină a lunii februarie, astfel că în prezent instalația de încălzire a blocului se află în stare de perfectă funcționare.”

Aflăm de la Romeo Sandu din Ploiești, str. Aviatorilor nr. 2, bl. 101, se. A.1, ap. 10, povestea tristă a unui copil pe nume Ștefan, poveste care a început o dată cu venirea lui pe lume. Doar la cîteva luni după naștere, părinții l-au lăsat în grija bunicii din partea mamei, și apoi s-au despărțit, abandonîndu-l definitiv bătăiul și fetița. Ștefan și surioara lui, în vîrstă de 11 ani, au crescut, sînt cuminți și învață bine, dar niciodată nu și-au cunoscut părinții. Acum el este bolnav, într-un spital din București, surioara lui a fost adusă acasă de la orfelinat, dar bunicii au îmbătrînit și nu-i mai pot ajuta cu nimic. Amîndoi copiii vor să dea de urma părinților, întrucît au mare nevoie de ajutorul și de dragostea celor ce le-au dat viață și care se numesc Aristida Ene și Ioana Anghel, de fel din comuna Jijila, județul Tulcea.

Dacă-i întîlniți cumva pe acești așa zisi părinți, amintii-le de copiii lor și de marile obligații morale și sociale pe care le au!

Pagină realizată de MIHAI STANESCU

Poșta redacției

Gabriela Vlădeanu, Leana Rotaru — București ș.a.: Cheltuielile cuvenite energiei electrice consumate pentru funcționarea ascensoarelor se repartizează proporțional cu numărul persoanelor care locuiesc în clădire. Nu contribuie la aceste cheltuieli cei care locuiesc la subsol, demisol, parter și etajul I, decît în cazul în care clădirea respectivă are părți și instalații comune situate la etajele superioare (băi, spălătorii, uscătorii) indiferent dacă sînt sau nu folosite. În acest din urmă caz, la defalcarea cheltuielilor pentru funcționarea ascensorului se ia în calcul numai jumătate din numărul persoanelor care locuiesc la subsol, demisol, parter, etajul I din clădirea fără mezanin. (Hotărîrea 30/1983 a C.P.C.P.)

Floare Pașcalău — Tusa (Sălaj): Desfacerea infirmerii se face numai în interesul celui infiat și nu la cererea celui care a infiat (cazul dv.)

Mihail Hancercu — Sulina: Prin demisie nu mai beneficiați

Gheorghe Tudose — Găești: Aprobarea înscrierii la grade didactice este condiționată și de calificativul obținut

Marilena Rotaru — Tirgoviste: La Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală București

Nicolae Adamescu — București: Cedarea apartamentului și preluarea contractului nu poate fi rezolvată decît în cazul în care vă schimbați domiciliul în municipiul Craiova

Elena Sava — Vidra (Vrancea): Puteți obține la împlinirea vîrstei, dacă faceți dovada a cel puțin 10 ani de vechime în muncă

Stan Simion — Călugăreni (Giurgiu): Se atribuie anual lot în folosință fiecărui cooperator care a realizat în anul anterior și se angajează să efectueze și în anul în curs volumul de muncă stabilit de către adunarea generală. Cooperatorii care se pensionează păstrează dreptul de folosință asupra lotului. Dacă vă încadrați în condițiile prevăzute de Statutul C.A.P., adresați-vă adunării generale a cooperativitorilor, singura care hotărăște

Natalia Popescu — Novaci (Gorj): Nu este suficient

Mihai Gôrbe — Petreu (Bihor): Parțial, dacă este în prima parte a anului.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

SUPUNEM ATENȚIEI

Chemăm în judecată cancerul

• Va deschide „oboseala” celulară o altă poartă a cunoașterii? •

Un dosar mai vechi și o nouă ipoteză privind originea cancerului

Nicolae Pop Tohăneanu, medic pensionar din Oradea, ne-a trimis nu demult la redacție, prin intermediul fiului său, lector universitar și doctor în economie, o amplă documentație privitoare la o nouă ipoteză de producere a cancerului, lucrarea sa (originală) intitulându-se „Celula potențială biologică în etiopatogenia bolii canceroase”. Ca unii care am declarat, pe toate fronturile, război maladiei secolului și considerind, statornic crez al nostru, că într-o astfel de bătălie nici o idee nu trebuie minimalizată, avind dreptul la o verificare științifică, sunem atenției specialiștilor, opiniei publice, teoria doctorului orădean, așteptind un punct de vedere lămuritor.

Mai întâi, cine e autorul ipotezei? Azi octogenar, Nicolae Pop Tohăneanu (originar din Tohanu Vechi, Brașov) a absolvit medicina la București, în 1928, devenind doctor în medicină și chirurgie în 1930, urmând apoi, la Paris, o specializare de 2 ani în chirurgie estetică. A fost, ne-a spus-o cu mândrie, coleg de an cu Ștefan Odobleja, părintele ciberneticii, de care l-a legat o lungă și trairnică prietenie, consolidată în anii de după facultate, când amândoi au activat, ca medici militari, în cadrul garnizoanelor din Lugoj și Dej. În 1958, Nicolae Pop Tohăneanu a ieșit la pensie, după ce va fi lucrat, timp de 10 ani, la Spitalul militar Oradea, ca otorinolaringolog.

Preocupările sale privind cancerul sînt vechi, ele datînd, după propria-i mărturisire, întărită de dovezi (pe coperta „Celule potențiale” este trecut anul 1962), din perioada colaborării cu reputatul farmacist și herborist Andrei Farago din Orăștie, autorul (cam repede uitat) al unui medicament pe bază de siliciu, Persicol, folosit cu bune rezultate, atît de descoperitor, cît și de Nicolae Pop Tohăneanu, în terapia anticanceroasă a anilor '60. Un dosar voluminos, încheiat sub genericul „Problema siliciului în patologie și terapeutică. Lucrare originală de doctor farmacist Farago Andrei și doctor în medicină, Pop Nicolae Tohăneanu”, păstrează mărturie ale unei munci asidue de căutare și izbînzii, el cuprinzînd și o cauzistică remarcabilă (pentru vremea aceea) în ceea ce privește ameliorarea și chiar vindecarea unor cancere. Chiar dacă scopul nostru nu urmărește, concret, reluarea aceluși dosar (desi o astfel de întreprindere n-ar fi, socotim, lipsită de interes), se cuvine să menționăm că abundenta cauzistică aflată între copertile lui ni s-a părut convingătoare, însoțită fiind de fotografii (înainte și după tratamentul cu Persicol, preparat pentru care Farago a obținut autorizația M.S. în 1927, completîndu-l în 1938) și declarații ale bolnavilor. Dacă ar fi să dăm crezare dosarului, și ce ne-ar împiedica s-o facem?, ar însemna că un mare număr de pacienți, peste 50, poate chiar mai mulți, au fost salvați de la moarte (biletele de ieșire din spital, analizele, probele anatomopatologice etc. invocate conduc spre această idee) grație Persicolului! Păstrînd o firească rezervă, la care ne obligă mai ales timpul, căci majoritatea pacienților tratați, virșnici la acea dată, nu mai sînt în viață, avem datoria să precizăm că, așa cum se înfățișează, cauzistica adunată de doctorii Farago și Pop Tohăneanu detine, și peste ani, destulă putere de convingere! Bună-

oară, situația bolnavei M.D., 50 de ani, din Baldovinești, Olt: epiteliom spino-celular al colului uterin (diagnostic pus la I.O.B.), supus iradierii în 27 de ședințe: externată fără mari speranțe și, după 5 luni de tratament cu Persicol, vindecată clinic (acte, declarații etc. la dosar). Alte cazuri: B.B., 75 de ani, Romos, Hunedoara, cancer al pielii localizat la față (cu fotografii lămuritoare), M.C., 56, Beiuș, cancer mamar stîng, A.T., 60, Lupeni, reticulosarcom, E.D., 50, Oradea, cancer de col uterin, D.C., 64, Orăștie, cancer mamar drept, M.A., 48, București, reticulosarcom al amigdalei drepte cu metastază ganglionară cervicală dreaptă („datorită tratamentului dv., sotia mea s-a vindecat și în prezent nu mai are nimic. Vă multumim din tot sufletul și vă rămînem vesnic recunoscători pentru binele ce ni l-ați făcut, salvîndu-mi sotia de la moarte sigură”), F.D., 38, Oradea, fibromatoză uterină malignizată, A.P., 44, Turnu Severin, cancer laringian etc. etc., toate aceste cazuri însoțindu-se, nota bene, de documente medicale atestînd diagnosticul, gravitatea maladiei, tratamentul așa-zis clasic prescriș și urmat (de regulă, roentgenoterapie), precum și, în final, vindecările sau ameliorările constatate după administrarea Persicolului.

Evident, la timpul respectiv, autorii s-au străduit să aducă la cunoștința forurilor medicale rezultatele terapiei lor. S-au adresat, vizînd publicarea lucrării, Secției de științe medicale a Academiei R.S.R., primînd, la 5 martie 1962, un răspuns semnat de președintele secției respective, reputatul profesor Ion Turai. Un răspuns mai degrabă evaziv: „Lucrarea, pe lângă numeroase părți pozitive, conține și unele lacune... În partea teoretică, sînt capitole în al căror conținut sînt exprimate teorii ce nu par a fi unanim admise de știința contemporană. Este necesară aprofundarea studiului experimental și biochimic privind metabolismul humoral și celular al siliciului.” În această idee, a aprofundării cercetărilor, Farago și Pop Tohăneanu au solicitat, imediat după primirea răspunsului (care, nu-l așa, lăsa o poartă deschisă), să li se pună la dispoziție 10 paturi într-un spital, „întrucît modestele noastre resurse materiale se găsesc depășite de cerințele actuale ale problemei”. Din păcate, cererea lor n-a trezit nici un ecou, pe marginea copiei adresăi respective, păstrată la dosar, fiind făcută mențiunea „fără nici un răspuns din partea ministerului”. Cum Andrei Farago se apropia, la acea dată, de 80 de ani și cum Pop Tohăneanu nu mai era, nici el, tînăr (leșese la pensie), chestiunea a fost abandonată. În 1965, farmacistul din Orăștie a mai făcut o ultimă încercare („În cariera mea de 42 de ani, ca doctor în farmacie și herborist, m-am ocupat și cu creșterea și înobilarea plantelor medicinale. Fiind înarmat cu cunoștințe fizico-biochimice și documentat prin experiență profesională, mi-am luat sarcina de a elabora un preparat farmaceutic cu proprietăți terapeutice” etc., etc.), dar nici acesta n-a fost înscunat de succes. După care, viața mergînd înainte, peste Persicol și peste vindecările lui, adesea miraculoase, s-a asternut tăcerea, rămînînd numai dosarul pe care l-am avut, mai deunăzi, în față.

Nu mai că, desi octogenar el însuși, doctorul Nicolae Pop Tohăneanu n-a aban-

donat lupta. Îmbărbătat de acțiunea revistei noastre pusă sub deviza „Chemăm în judecată cancerul!”, a hotărît să iasă din anonim, trimițîndu-ne lucrarea sa. Care, mai spumc o dată, cuprinde o teorie privitoare la producerea bolii canceroase, explicînd (ca să rezumăm) mecanismele transformării celulei potențiale în celulă tumorală. Ipoteza pleacă de la existența în organismul uman a unei celule dotate cu un potențial biologic sporit, ea avîndu-și originea în țesutul conjunctiv-mezenchimal și fiind reprezentată, în concepția autorului, de nevrogie. Celulă rară, nevrogia s-ar naște în mediul substanței nervoase, fără a purta însă rolul acesteia (rolul neuronului), ci avînd numai sarcini de nutriție și susținere. Mai corect zis, nevrogia ar fi o celulă nediferențiată, înzestrată cu protene și conținînd un principiu energetic analog celui al neuroase. Îndeplinind un rol impus de natură după principiul „trebuie”, ea ar avea capacitatea (susține doctorul Nicolae Pop Tohăneanu) de a împroba funcții în sistem aparte de manifestare a tropismului leucocitelor față de unele țesuturi.

Ca unitate biologică de sine stătătoare, prin energia născută în intimitatea proceselor ei sintetice, nevrogia poate primi sau respinge sarcini biologice, în raport cu natura lor fiziologică, normală sau patologică. Membrana sa permeabilă lasă să intre și să iasă ce vrea, cît vrea și cît timp vrea, ceea ce conduce la o adevărată „strategie” a celulei potențiale. Aceste calități conferă celulei un tip biologic propriu (fiziologic și organic), tip care întretine raporturi cu condițiile de mediu și care creează sistemului său un feed-back. Prin această calitate, celula în discuție devine posesoarea unui mecanism cibernetic informativ, cu care jonglează între cerință și răspuns.

Energia specială a celulei potențiale, noțiune asupra căreia autorul ipotezei insistă, poate explica științific comportamentul său în diferite situații. De pildă, desi blocată total, nevrogia nu-și pierde funcția vitală (o altă celulă este eliminată de țesut din mediul său, cînd protoplasma ei, sediul procesului metabolic, se blochează parțial sau total), tocmai datorită unei rezistențe aparte, exolicabilă prin potențialul ei superior. Acest potențial permite înlăturarea blocaului și asigură redarea funcției fiziologice normale a celulei.

Potrivit ipotezei, celula potențială biologică se transformă din normală în patologică prin intermediul fenomenului fiziologic de oboseală (aici ar fi cheia), pe baza unor procese bio-fizico-chimice întreprinse de factori speciali. Rezultatele unor intense și îndelungate observații privind oboseala celulei îl determină pe autor să considere acest fenomen drept punct strategic în viața materiei vii. Provenită din transformarea celulei potențiale, celula tumorală ar reprezenta, în țesutul în care a avut loc procesul, un element nou, dar numai din punct de vedere funcțional-fiziologic, ea necăpătînd proprietăți morfologice specifice, care să-i imprime un aspect morfo-structural distinct. În prezența oboselii, factorii tumoralii își îndreaptă antenele mai ales asupra activității fizice a celulei, aducînd-o într-o situație analogă stării de vasoconstricție. Stare care, prin intermediul unor alți indici fizico-chimici, generează dereglarea echilibrului osmotic și provoacă modificări în presiunea intracelulară. Celula potențială, devenită tumorală, se comportă altfel. Deposedată de memoria care menține controlul funcției ei normale, ea se înscrie cu o sensibilitate deosebită. Devine anarhică. Adoptă o comportare de „parazit”. Interesul ei, datorită forței proprii, intră în contradicție cu interesele generale ale organismului.

Lucrarea doctorului Pop Tohăneanu cum aminteam, 130 de pagini, întreprinsă de noi, de a surprinde esențialul numai citeva fraze, fiind, evident, cîllă și plină de riscuri. Să încercăm, de cele expuse mai sus, o încheiere. Togeneza tumorii menționează că punct de plecare e reprezentat de o singură celulă sau de citeva alăturate. Acest il îndreptățește pe autor să susțină existența în țesuturi a celulei potențiale, tată cu un tropism aparte. Dacă toate lulele din cuprinsul unui țesut ar poseda un tropism uniform față de factorii cergenici, combatare autorul de opinie azi vehiculată, atunci tumora ar cuprinde, la bun început, o mare masă de celule. Numai că, faptul pare dovedit, ea e apariție, minusculă și nu voluminoasă. Presiunea, factor fizic esențial în concepția autorului ipotezei, joacă un rol foarte important în procesul transformator, menține echilibrul constant al elementelor celulei, imprimîndu-le acestora funcția fiziologică normală. În faza de debut a nomenului de oboseală, această funcție normală se modifică prin schimbări pozitive topografice a elementelor celulei. Modificarea tabloului topografic intracelular dă celulei o sensibilitate funcțională exagerată față de impulsurile exterioare creînd acestea o perioadă critică, unde de anaerobie pasageră, cînd celula, tratată într-un climat deosebit, altul de normal, „înnebunește”. Ea lasă, ca o consecință legică, cale liberă diverșilor agenți și factori tumoralii, care produc imbolnăvirea.

E acesta, veți fi de acord cu noi, punct de vedere. Bun sau rău, rămîne văzut. Cert e că fenomenul fiziologic de oboseală celulară poate deschide căi noi în biologie, momentul trecerii unei celule de la normal fiziologic la anormal patologic nefiind încă pe deplin elucidat. Adăugăm că, în 1973, teoria medicului orădean a fost solicitată spre publicare de o casă editoarială (Urban & Schwarzenberg) din R.F. Germania, „care ar fi cu plăcere în studiu lucrarea dv., fiind adecvată de a fi tradusă și publicată în limba germană”. Dintr-o rețineră, explicabilă nu doar prin vîrstă, autorul a refuzat să dea curs invitației respective apreciind că normal și firesc e ca ipoteza să vadă lumina tiparului în România. Acest lucru însă nu s-a întîmplat pentru că, primînd de-a lungul timpului răspunsuri nu tocmai limpezi, a renunțat. S-a decis într-un tirziu s-o facă publică din motivele anunțate mai devreme.

Și ar mai fi ceva. În toată această perioadă, dacă am înțeles bine, doctorul Nicolae Pop Tohăneanu nu s-a limitat la fundamentarea unei teorii privitoare la mecanismul producerii bolii canceroase, ci a și aplicat, prin metode numai de dînsu știute, o terapie anticanceroasă avînd ca punct de plecare tocmai experimentele sale mai vechi (Persicolul) și ipoteza referitoare la celula potențială biologică. Terapie care, aici medicul orădean a fost ferm, a dat rezultate deosebite, incurabile. L-am rugat să ne pună la dispoziție cauzistica sa. Cu decență, n-a acceptat declarîndu-ne însă că e gata, oricînd, să prezinte unor foruri medicale, științifice capabile să judece utilitatea demersului său. Nu ne rămîne altceva de făcut decît să înaintăm propunerea celor în drept să se pronunțe, aducîndu-le aminte că doctorul Nicolae Pop Tohăneanu nu mai e tînăr și că ar fi păcat ca ipoteza sa, valabilă sau nu, să dispară o dată cu autorul ei. Nu cerem, și cu asta am pus punct, decît o analiză dreaptă, chiar dacă tîrzie, decît un răspuns la căutările de-o viață ale unui medic orădean. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOIA

Date noi în experimentul Voinea

Desigur, mulți dintre dumneavoastră își mai amintesc ultimul articol publicat în revista „Flacăra”, la sfîrșitul anului trecut, mai precis în numărul 49 din 9 decembrie, în legătură cu experimentul Iulică Voinea. Ne permitem să începem, de data aceasta, exact cu frazele ce le spunea, cu acel prilej, dr. Romulus Bengescu — cercetător principal grad III la Institutul Pasteur, membru în comisia specializată în cancer a Ministerului Sănătății, subcomisia de oncologie comparată: „Eu vă spun: în două trei săptămîni vom sta de vorbă. Se vor contura primele rezultate. De aceea, lucrul cel mai important, după părerea noastră, îl reprezintă colaborarea cu Iulică Voinea. El va trebui să fie cel care să-l fundamenteze produsul”. Deci, fără să mai lungim vorba, dr. Romulus Bengescu ne promitea: două, trei săptămîni. Dar, de atunci au trecut exact trei luni. Ne-am permis, în ultimele zile, să ne deplasăm acolo unde se face experimentul și să stăm de vorbă cu cel care, într-un fel sau altul, sînt răspunzător de bunul mers al lucrurilor.

Dacă ar fi să luăm și să analizăm punct cu punct protocolul și să vedem ceea ce

s-a făcut situația s-ar prezenta în felul următor:

1) Laboratorul Central Sanitar Veterinar de Diagnostic și serologic al întregului efectiv de bovine adulte din ferma Roșia. În urma acestor examene s-au ales pentru experimentare animalele trecute în anexă. Primul punct din protocol s-a respectat. Există în dosar buletinele de analiză din data de 27 ianuarie și 28 februarie.

2) Preparatul dr. Iulică Voinea va fi inoculat strict intravenos în doză de 15 ml/cap timp de 6 zile consecutiv începînd cu ziua de 5 decembrie 1983. În prima zi se va proceda la o inoculare de probă pe un lot de 5-10 animale. Pe toată durata experimentului inocularea va fi supravegheată de un medic veterinar din cadrul I.S.V.-Buc., notîndu-se toate reacțiile apărute. Cei care semnează buletinele de analiză sînt doctorii Ilie Barna și Alexandru Mihnea. Conform datelor din buletinele de analiză experimentul n-a început pe data de 5 decembrie, ci mult mai tîrziu. Apoi, ne permitem să inserăm ceea ce am aflat de la ing. Vladimir Tăutu, șeful fermei Roșia: „Noi, cei de la fermă, am înțeles

importanța acestui experiment. În acest sens, am pus la dispoziție tot ceea ce ni s-a cerut. Noi n-am intervenit și nu i-am deranjat cu nimic pe cei care au coordonat lucrările. S-a luat o primă probă. Ni s-a spus că n-a fost concludentă și, atunci, s-a luat o a doua. Rezultatele nu le știm încă. Nu înțeleg de ce n-a fost invitat la experimente și doctorul Iulică Voinea? ! Afirm acest lucru fiindcă, la un moment dat, soluția care trebuia administrată își schimbă culoarea. Știu că s-a luat legătura telefonică cu Aradul. Nu știu ce s-a vorbit, dar una era să fie Iulică Voinea aici și alta să i se comunice prin telefon (n.r. în nici un punct din protocol nu s-a specificat că ar fi bine să vină și Iulică Voinea la experiment.)

3) Lotul pe care se execută inoculările experimentale va fi examinat clinic notîndu-se toate afecțiunile (metrite, afecțiuni podale, mamite etc.) În afară de cele două buletine de analiză a singelui la dosar nu se mai specifică nimic. De acum încolo este foarte tîrziu. Deci, acest punct din protocol n-a fost respectat.

4) Se va înregistra producția de lapte la începutul experimentului și la terminarea acestuia. Am stat de vorbă cu îngrijitorii Vasile Alexandroaie, Constantin Timofte, Constantin Istrate și cu ing. stagiar Dan Călin. Am aflat de la aceștia că s-a observat o creștere a producției de lapte și că

animalele se simt bine. Cu cît a crescut producția de lapte? Nu se știe. „Noi nu ne-am ocupat de experiment și n-am avut drept sarcină acest lucru. Dacă ni se spunea notam totul. La început am văzut tot felul de specialiști care ne-au deschis poarta. Dar, de un timp n-a mai venit nimeni pe la noi”. Deci, și acest punct al protocolului a fost sărit.

5) În perioada experimentului se interzic acțiuni sanitare veterinare profilactice (vaccinări) și alte probe. Acestea vor fi reluate după 14 zile de la terminarea experimentului. Acest punct a fost respectat.

6) Animalele imbolnăvite din lotul de experimentări vor fi tratate notîndu-se toate medicamentele folosite. După toate cele aflate, n-a fost cazul.

7) Laptele și carnea provenite din eventualele sacrificări în condiții deosebite de la animalele din lotul experimental pot fi puse în consum fără restricții sanitare veterinare. Aici, la acest capitol, am aflat un lucru: șeful fermei ing. Vladimir Tăutu a fost înștiințat că se dorește să se sacrifice două animale. În ideea de a se face un amănunțit examen de laborator. Animalele au fost alese — dar cei care trebuiau să vină, adică specialiștii, n-au mai dat pe la ferma Roșia.

8) Examenele hematologice și serologice vor fi repetate la următoarele intervale după terminarea experimentului: 24-48

Logica naturii, logica vieții...

FĂRĂ PREJUDECĂȚI

● Cu Ștefan Odobleja-jr. despre cibernetică și părintele său [IV] ●

● O vioară Stradivarius în „Casa Odobleja”? ● Prin „Arhiva sentimentală” de la Radio-Cluj; ● Când inflorea cireșul doctorului Odobleja... ● Clujul și „Moștenirea Odobleja”; ● O emoționantă invitație la Strehaia; ● Ciudata omisiune a unui cibernetician român! ● Confesiunile primului recenzent al Psihologiei Consonantiste, Gl. mr. (r) dr. Constantin Atanasiu

Lt. col. dr. Ștefan Odobleja (13 octombrie 1902 — 4 octombrie 1978), s-a născut la Izvorul Anestilor (jud. Mehedinți), a urmat liceul la Tr. Severin, iar apoi Institutul Sanitar Militar din București (1922—1928). A fost medic militar în numeroase garnizoane timp de 18 ani. În 1946 s-a pensionat la cerere, a fost înaintat la gradul de locotenent-colonel și s-a retras în satul natal unde a continuat să scrie o altă operă monumentală, „Logica Rezonanței”, întinsă pe multe mii de pagini de manuscris: peste 15 000!

Continuând dialogul cu ing. Ștefan Odobleja-jr., fiul savantului, în prezent analist de sisteme informatice la Centrul Teritorial de Calcul Electronic Drobeta-Tr. Severin, răspunzând interesului deosebit al cititorilor noștri, vom încerca să conturăm și alte aspecte mai puțin cunoscute din activitatea dr. Ștefan Odobleja.

— A revenit des în dialogul nostru „Logica Rezonanței”. Cunoscând povestea „Psihologiei Consonantiste” și aflând despre existența acestui manuscris, mulți cititori ne-au întrebat de ce se târănează publicarea...

— De ce? Sincer să fiu, nu știu! Și nici nu înțeleg.
— Au trecut totuși 6 (șase) ani de la definitivarea manuscrisului...
— Așa este, din nefericire! Aud însă în ultima vreme tot mai multe voci din afara țării ce dau tircoale manuscriselor. De aici vine îngrijorarea mea: mă tem ca ntr-o bună zi să nu aflăm că pe nu știu ce meridian s-a mai născut un... Wiener! Nu de alta, dar s-au găsit și prin preajmă sprijinitori.

— De pildă?
— Voi exemplifica. Se știe că în Istoria filosofiei românești, opera lui Ștefan Odobleja nu e consemnată. Nimic suspect. A apărut într-o vreme când Ștefan Odobleja nu revendicase încă fireasca repunere în drepturile științifice ce i se cuveneau. Dar ce trebuie să gândim despre un articol apărut vreo 8 ani mai târziu în „Forum”, în care un reputat cibernetician român îl „uită” pe Odobleja, probabil din cauza celor vreo 80 de nume însiruite pe-acolo, nemărimându-i spațiul tipografic...

— Apropo de Wiener. Ce știți despre colaborarea lui cu Rosenblueth?
— Aș răspunde altfel la această întrebare: se știe că ne-a vizitat țara nepotul lui Rosenblueth, din Mexic. El este de altfel chiar președintele Asociației de Cibernetică din Mexic. La Amsterdam, la al IV-lea Congres al Organizației Mondiale pentru Sisteme și Cibernetică și prezentat o foarte interesantă comunicare, susținând și argumentând că Cibernetica aparține unchilui său! Și e foarte mult adevăr în asta: Rosenblueth are merite incontestabile în „zidirea” Ciberneticii! De la el, Wiener a cumpărat pur și simplu manuscrisul cu partea ce conținea „feed-back”-ul. Numai că la aceste elemente se impune o precizare rezultată din investigațiile făcute până în prezent: încă în anii 1939—1940, medicul mexican, dr. Rosenblueth, a fost primul care l-a înțeles pe Odobleja, studiindu-l cu toată atenția, deoarece în cele 881 de pagini ale Psihologiei Consonantiste întrezărea un orizont nou în știință! Cit despre colaborarea cu Wiener, sigur, ea a existat. Adică a profitat în cel mai înalt grad de munca și inteligența lui Rosenblueth, ca de altfel și a lui Bigelow, a lui Shannon, a lui Walter Pitts și a citor altora! Și peste toată truda lor s-a ncoronat Rege al Ciberneticii!

— La masa rotundă organizată la Lugoj de către Fundația Europeană „Drăgan” care a beneficiat și de participare internațională, apropiatul colaborator al savantului Ștefan Odobleja, ing. Ștefan Bajureanu, afirma că a trecut vremea discuției despre „prioritate”!

— Dacă această discuție mai continuă totuși, părerea mea că ea se-nvrte în jurul unor amănunte insuficient de clar elucidate. De pildă, există destule prezumții că Wiener a studiat cartea tatălui meu: Psihologia Consonantistă s-a difuzat la Paris, pe-atunci indiscutabil capitala culturii europene, spre care gravitau cercetătorii din toate țările lumii. E apoi consemnarea-recenzie din revista americană „Psychological Abstracts” apărută în 1941 sub semnătura lui Strong S. M. Vine apoi momentul București 1937, când medicul șef al Marinei americane William Sceman Bainbridge a prezidat Congresul Internațional de Medicină militară. Atunci și acolo s-a distribuit tuturor participanților prospectul Psihologiei Consonantiste. Atunci și acolo, înaintea difuzării la Paris, cartea a devenit internațională. Și rețineți: Bainbridge nu era un novice! A-nțeles bine și clar sensul cercetărilor lui Ștefan Odobleja de vreme ce în cadrul departamentului din care făcea parte se infiripaseră deja cercetări pentru mașinizarea gândirii, la care aportul principal l-au avut medicii. Și mai adăugați la toate acestea și faptul că Psihologia Consonantistă a fost difuzată în cea mai internațională limbă a anului 1938: franceza! Ce mai lipsește? Eu zic că nimic. Poate doar din orgoliu, căutăm o confirmare scrisă de însuși Wiener. Eu zic că trebuie să existe și așa ceva. Ar trebui poate pentru asta o cercetare mai amănunțită a arhivelor vremii.

— Știu că v-ați întâlnit și cu generalul-maior (r) dr. Constantin Atanasiu, autorul celei dintâi recenzii a Psihologiei Consonantiste...

— A fost o mare satisfacție pentru mine această întâlnire. Generalul Atanasiu l-a cunoscut pe tatăl meu în anul 1935. Era pe-atunci redactor șef al revistei „Spirit militar modern”, în care Ștefan Odobleja avea să publice trei articole. Primul, „Teoria și practica” (1933) în care aducea argumente pentru întărirea școlii, astfel încât teoria să susțină practica, spre a conduce mai repede și mai bine la efectele dorite. Al doilea „Cantitate și calitate” (1939), e cu valabilitate de lungă bătaie: calitatea implică pregătire; Teoria e practică în stare potențială; Cantitatea e o simplă măsură, în timp ce calitatea e un sens. Acestea sînt principalele idei ce le-a transmis și le-a dezvoltat. Cel de-al treilea articol, „Simetria și dualismul” care a fost publicat în anul 1941, reia o idee de mare valoare conținută de Psihologia Consonantistă: principiul binarității, afirmând că orice întrebare are două posibilități de răspuns — da, nu, iar orice noțiune are și o contranoțiune. Peste ani, prin 1977 când Ștefan Odobleja s-a reîntîlnit cu generalul dr. Atanasiu, și-au propus să-ncepă o interesantă colaborare, cu gândul la întocmirea unui amplu studiu asupra consonantismului, privind teoretic activitatea psihică a omului. Dar întîlnirile acestea însemnau deplasări la București, însemnau cheltuieli. Iată ce-i scria tatăl meu generalului Atanasiu: „Eu trăiesc singur, modest, dar nu spun că în „mizerie”, fiindcă în mizerie cu adevărat am trăit în război” (...) „Fac ce pot, dar să nu vă închipuiți că mai pot ca în 1938” (...) „Mi-e tare greu să vin la București. O deplasare înseamnă pentru mine să cheltuiesc mica mea pensie pe două luni”.

— Dar în recenzia apărută în „Spirit militar modern”, în anul 1939 es scria generalul dr. Atanasiu?

— Voi cita finalul recenziei: „Credem că este cel mai îndrăzneț psihofizician, cel mai modern și totodată cel mai reușit. Activitatea laudabilă a d-lui cpt. medic dr. Odobleja nu va scăpa, sperăm, atențiunii celor în drept, militari și civili, ea făcînd proba elocventă a unei puteri de muncă științifică, vrednică de a i se pune la îndemînă mijloacele necesare. Atunci, cînd cineva izolat în Lipcani, scrie două volume compacte de știință în limba franceză și își tipărește pe cont propriu lucrări atât de costisitoare numai din interes științific, merită ca acest efort să fie semnalat și încurajat”.

— Apropo de „izolare”. Primea multe vizite în str. Decebal 72?

— Foarte multe! Veneau cunoscuți și necunoscuți din toate părțile țării. În general, toate vizitele îl bucurau. Țin minte vizita dr. Stănculescu-Mehedinți, un apropiat prieten al său, care în anul apariției la Paris a Psihologiei Consonantiste se afla chiar acolo! Ce extraordinar ar fi fost, zicea dînsu, să fi avut intuiția să urmărească destinul parizian al cărții! Era luna aprilie și discutau împreună sub cireșul din grădina. La despărțire, dr. Stănculescu-Mehedinți i-a mărturisit că dorește cit mai curînd să-l revadă pe Odobleja, spre sfîrșitul lui mai, cînd va susține o nouă conferință la Drobeta-Tr. Severin. Cînd a auzit de sfîrșitul de mai, tata a făcut imediat o corelație cu... natura, pe care o iubea enorm: „poate pînă atunci se coc și cireșele mele”... Dar poate cea mai impresionantă vizită pentru savantul Ștefan Odobleja a fost cea a unui dascăl din Strehaia, profesorul Protopesescu, Venise să-l invite la Liceul din Strehaia, spre a se întîlni cu profesorii și elevii, spre a discuta despre Cibernetică și Psihologia Consonantistă.

— Și a fost la Strehaia?

— Da, iar cu acel prilej, foarte emoționant pentru părintele meu, la Liceul din Strehaia s-a constituit Societatea „Ștefan Odobleja”, care are numeroase activități, între care și organizarea unor sesiuni științifice anuale, la care participă elevii și profesorii. Cu prilejul aniversării a 80 de ani de la nașterea sa, în cadrul unei sesiuni omagiale, la Strehaia a fost invitat și unul din apropiații săi colaboratori, ing. Ștefan Bajureanu, cel care a susținut la Amsterdam comunicarea tatălui meu „Unitate și diversitate în cibernetică”.

— Se vorbește mult despre pasiunile savantului dr. Odobleja, iar în jurul acestor discuții s-a auzit și despre o vioară...

— Stradivarius!...

— Exact. Care e adevărul?

— O cumpărase în război cu bani grei. Ținea mult la vioara aceasta, ce-l întovărășea în lungile sale clipe de meditație. Avea într-adevăr și o inscripție „Stradivarius”. În preajma morții m-a rugat să am multă grijă de ea. Am avut totuși curiozitatea să știu adevărul și am supus-o unei expertize specializate. Adevărul este că vioara a fost construită la Cremona în anul 1713 și are vechimea lemnului și rezonanța de calitate excepțională.

— De la viori și de la Cremona să ne apropiem de Arhivele sentimentale ale Clujului. Mai întîi aș vrea să vă-nțreb dacă știți despre invitația adresată în 1976 dr. Ștefan Odobleja de a participa la Simpozionul „Informatica și conducerea” organizat anual la Cluj pentru a-și susține punctul de vedere privind paternitatea Ciberneticii. Necunoscîndu-se la acea dată adresa, invitația a fost adresată Direcției sanitare județene cu rugămintea de a fi înmînată lui Ștefan Odobleja. Era o inițiativă a dr. Vasile Peteanu, președintele comitetului de organizare a prestigiosului simpozion clujean...

— În orice caz invitația n-a ajuns niciodată la tatăl meu, care cu toată simțuția materială pe care o avea, ar fi participat cu mare dragoste. Știa însă că în anul 1978 a primit de la Cluj, prin intermediul unor oameni de bine, un Almanah de Informatică, ale cărui pagini aveau să găzduiască ediție de ediție „Dosarul Odobleja”.

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ ■

(va urma)

Idei în premieră

Medicament anezic de suprafață

Invenția aparține unui colectiv alcătuit din farm. Béla Oláh, dr. Aurel Stan și dr. Șerban Duțescu, toți din Oradea, titularura brevetului de invenție fiind întreprinderea de antibiotice Iași. Produsul este destinat unor lucrări de chirurgie, anezestologie, urologie, medicină internă și O.R.L. Pe această bază se asigură o anezestozie de suprafață rapidă și durabilă, regiunea supusă tratamentului devenind nedureroasă. Autorii au prevăzut în acest scop folosirea xilinei care este înglobată într-un gel de metilceluloză. Test de stimulare a secreției gastrice acide.

Autorul acestei invenții este cunoscut medic Ioan Pușcaș din Simleul Silvaniei. Reamintim că, în mod obișnuit, pentru aprecierea capacității secretorii a stomacului, se folosește testul de stimulare cu histamină acid-fosfat, în doză de 0.04 mag/kilocorp, sau așa-numitul test Kay. Folosit în întreaga lume,

el prezintă totuși un dezavantaj: nu stimulează întreaga masă de celule parietale gastrice. Procedeu propus de doctorul Pușcaș corectează acest inconvenient, realizînd un test perfect de stimulare a secreției gastrice la om, explorînd capacitatea secretorie reală a stomacului. Se folosește în acest scop un agent de stimulare, obținut prin asocierea histaminei cu ionul de calciu din orice sare de calciu administrabilă parenteral.

„Rubin”, un nou soi de gogoșor

Noua legumă a fost obținută prin încrucișări succesive și se cultivă deocamdată la Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură, Vioara, județul Giurgiu. Ardeul gogoșor „Rubin” dă fructe uniforme ca mărime, intens colorate, iar partea carnoasă atinge o grosime între 10—14 mm. Alte avantaje: fructele sînt în proporție de 75% de calitate extra și i coacerea se face în circa trei zile, iar producția este de 45—50 tone la hectar. Autoarea invenției, inginer Maria Tănăsescu.

SORIN POSTOLACHE ■

re, 14 zile, 30 zile. Nici acest punct, deosebit de important, n-a fost respectat. Cele două buletine de analiză vorbesc de la sine. (buletinul din 9/27.01.84 — spune clar: primul control: 13.12.83, al doilea: 2.01.84, iar control III pe data de 9.01.84).

9) În funcție de rezultatele controalelor efectuate după terminarea experimentului se pot stabili examene hematologice și serologice suplimentare. Încă nu este cazul și momentul să comentăm acest capitol.

Pe scurt așa se prezintă datele problemei. Nu putem încheia fără a aduce în discuție și alte câteva păreri autorizate. Dr. Isac Ciprian, director general adjunct din D.G.A.I.A. — București, ne-a spus: „Am intrat în posesia primului buletin de analiză făcut după tratamentul lui Iulică Voinea. Buletinul, în sine, este foarte greu de interpretat pentru simplul fapt că este dat în mașină, ia un singur rînd și pe o parte și pe alta a paginii. Multe dintre date nici nu se văd. Dacă este normal așa ceva? Cred că mai mult este vorba despre un viciu de formă. Din cite cunosc, din cite am aflat, din cite sint informat, sint ceva modificări în bine. Coordonarea buletinului de analiză, cit și interpretarea lui o va face conf. dr. Aurel Popoviciu de la catedra de boli infecțioase de la Facultatea de Medicină Veterinară. Aveți toată încrederea. Am să mă ocup personal de

acest experiment. Dacă nu va fi concludent, cel de la ferma Roșia, o să hotărîsc să se facă altul, cu o supraveghere mult mai atentă, la cabinetul nostru din Illoara. Exact cum spunea cineva: fără interese, fără dezinterese și fără invidii.”

Conf. dr. Aurel Popoviciu: „Iulică Voinea mi-a fost student. Am fost solicitat și am răspuns cu mare interes pentru a urmări acest experiment. Animalele au fost tratate, din cite știu, după indicațiile autorului și supuse la două controale: serologic și hematologic. Urmează a se face un control definitiv zilele acestea. Pînă în momentul de față rezultatele nu sint concludente pentru a confirma sau infirma valoarea terapeutică a tratamentului elaborat de colegul Voinea. Doresc să fiu cit mai obiectiv. S-a vorbit, foarte mult, că medicamentația Voinea este empirică. Pe mine, personal, nu mă interesează. Mă interesează rezultatele. Pe măsură am tabelele rezultate din prima testare. Într-adevăr, sint foarte multe greșeli de dactilografiere și se citesc foarte greu. Viitoarele buletine sperăm să corespundă din toate punctele de vedere. Și încă ceva: a asemenea experiment nu poate da rezultatele — cum spunea cineva — în două, trei săptămîni. Cine afirmă acest lucru nu cunoaște munca de cercetare. Trebuie timp.

„A poseda fără să te bucuri nu înseamnă nimic”

• Destituire previzibilă • Este necesară ieșirea din indiviziune • Un destin renăscut •

Opt luni în derivă pe corabia iluziei

Răvășit de lupta ce-o purta cu sine însuși pentru a suporta această clipă a judecării, Moga Matei vorbea mai ales cu miinile; rareori își ridica privirea din pământ și atunci schița mai mult mișcarea, încercând doar să vadă dacă vorbele sale, rupte silabă cu silabă, mai sînt ascultate de cineva. I se părea că vorbește de unul singur, așa cum i se întimplase de-atâtea ori în ultima vreme. Nu, acum e cu totul altceva. Aproape două sute de oameni, bărbați și femei, mai ales femei îl priveau tăcuti, mirați de ceea ce aud. Nu le vine să creadă că e un fost coleg de-al lor, un coleg de-al lor cel care, lată, cu noduri în glas li se des-fălnuie cu astfel de vorbe: „da, oameni buni, v-am înșelat...”. „...Eram, cum să vă spun, o știți și dumneavoastră, pentru a cincea oară în această țară. Plecasem cu Mitroi, de aici de la Tinăra Gardă, și cu alți doi colegi de la Roșiori. Începusem bine treaba pentru care venisem la partenerul nostru, Karl Meyer din Oberthausen de lângă Frankfurt, stăteam la hotelul firmei ca și alte delegații și lucrurile s-ar fi sfîrșit cu bine și în ceea ce mă privește dacă nu s-ar fi ivit individul acela, Georg, angajatul lui Meyer pentru probleme gospodărești, sau dacă măcar uita să-mi comunice că m-a căutat Horia. Horia Orenstein e fiul din prima căsătorie al actualei mele soții, fiul meu, Moga Dragoș, era acasă, la București și abia aștepta, cred, să mă întorc, mă rugase să-i aduc câteva lucruri și știți cum e nerăbdarea copiilor. De Horia, zic, nu mă lega și nu mă leagă nimic, el ca și tatăl care l-a abandonat, au luat drumul străinătății, totuși e fiul soției, viața ne-a pus alături o vreme și nu puteam spune că nu știam despre cine e vorba. M-a căutat o dată, m-au căutat, adică a venit cu neavastă-sa, a doua oară și, pînă la urmă, n-am avut încotro, ne-am întîlnit și, avînd și niște interese personale, le-am făcut o vizită. S-au arătat tare curtenitori, cum nu fuseseră niciodată în țară, tati-n sus și tati-n jos, de unde le venise dragostea asta habar n-am, că pînă atunci, pe cînd nu erau încă plecați pe urmele lui tat-su ăla adevărat, abia de ne ziceau du-te-n colo. Ce mai, făceau toate celea, și cite nu pot face niște oameni cu gînduri ascunse, ca să-mi descopere fel de fel de calități, de merite, de iscusințe, să-mi gîdele amorul propriu. Și eu, prostul de mine, nici nu mi-am dat seama cum mă-mpingeau spre prostie”.

Își trage sufletul într-un oftat prelung, ridică iar pentru o clipă ochii și simțind parcă nedumerirea din privirile celorlalți, reia grăbit povestirea ca pentru a scăpa de-o povară:

— Bag' seama, otrava pe care ei mi-o strecurau puțin cite puțin în ceșcuța de cafea, naturală sută la sută, în păhăruțul cu vin franțuzesc, spaniol, de Rhin, de care vrei, cit mai cu seamă în felurile vorbe despre cite sint și cite pot fi pe-acolo își făcea efectul. Că nu-i bine să se știe pe unde-am fost, ce-am făcut, că nu știu ce mi se poate întimpla, și, uite-așa, nu le-am zis nimic celorlalți, iar atunci cînd ei băgaseră de seamă că eu începusem să mă cam însingurez, parcă așteptau să le zic ceva, așa mă priveau, sau poate mi se părea mie, da' n-am avut curajul să le spun. Ce mai, începusem să mă scald în minciună.

Din nou își ridică privirea și din nou aceeași senzație că vorbele pe care le spune n-au destulă putere să-l facă înțeles în toate părțile lui de rău.

— Și-am fugit ca un om de nimic. În seara cînd trebuia să ne întoarcem, cînd ceilalți din grupul nostru se aflau într-un hol, la un televizor, era fotbal, eu am șters-o hoțeste. Bineînțeles, cu Horia și Dana, care veniseră, chipurile, să mă

conducă și care, eu nu mă gîndeam să am atîta curaj al nerușinării, chiar îmi cumpărasem în ziua aceea piese de vreo 200 de mărci pentru Volkswagenul de-acasă, m-au luat pur și simplu cu ei, nu știu nici acum, nu-mi dau seama cum și în ce fel am ajuns la Offenbach, adică la el. Îmbrățișările și atențiile lor drăgăstoase mă inecau de emoție, ce mai, și, cînd printre tati drag și tati scump, gîndurile adevărate au început să fie rostite mai pe-nțeles, eu nu-mi mai simțeam mîntea pe toate picioarele. Mi-au dat a înțelege că Horia n-avea o situație prea roză și că relațiile mele la firma Karl Meyer, unde eram cunoscut și apreciat, i-ar putea fi de folos, cum m-ar putea răbda inima să nu fac pentru el un mic sacrificiu, apoi mi-a împuiat capul despre nu știu ce șanse pe care le-ar avea un meseriaș ca mine, apoi m-au topit cu grija lor pentru viitorul lui Dragoș, a lui fi-miu de-acasă, care devenise dintr-o dată frățiorul. Și apoi bunicul dinspre mamă și că șlăb, mi-au amintit el, am aici toate drepturile, care și la ce-mi trebuiau nu m-am întrebant atunci, dar, ce mai, m-au imbrobodit. Și m-am imbrobodit, dumezeu știe cum, chiar eu și încă binîșor peste amîndoi ochii. O clipă, parcă nu-mi pierdusem de tot mîntiile, i-am repezit, le-am zis clar, nu, asta n-o fac și ei n-au avut încotro, mi-au promis „miine te ducem noi la aeroport, la Frankfurt pe Main dar au zis-o așa să mă liniștească și apoi, pe îndelete, au reluat povestea, și eu prostul, după ei; pe alte căi, mai ocolite prin același labirint de vezi tu asta, vezi tu alalaltă, de pedeapsă tot nu scapi, din moment ce-ai lăsat biletul, da, lăsasem, pus de Horia, un bilet la hotel, că și intenția se condamnă, vorbe din astea, care zăpăcesc omul și nu mai știe încotro se duce și uite-așa, avionul a plecat fără mine.

A doua zi, zi fierbinte de început de iulie, cînd colegii împreună cu care fusese trimis să-și sporască priceperea profesională primeau îmbrățișarea celor de-acasă, Moga Matei, imbarcat cu voie, mai fără de voie, zice el astăzi, pe corabia iluziei, începea călătoria în derivă pe marea instrăinării.

Despovărat, cite puțin, prin mărturisirea ce-o face în fața celor cărora le cere să le redevină din nou tovarăș de muncă, de rușinea pe care nu i-o dorește nici celui mai aprig dusman, M. M. vorbește acum cu privirea ridicată și într-un ritm ce-i divulgă nerăbdarea de a se elibera cit mai repede de coșmarul ce l-i provoacă chiar și numai aducerea aminte. Cum bănuiri, poate, dragostea celor doi iubitori fii adoptivi s-a stins brusc chiar de-a doua zi cînd și usa apartamentului lor din strada Bedina, din Offenbach, s-a închis cam definitiv în urma celui care pentru citeva zile fusese „tati drag”. Generoși, nevoie mare, i-au cumpărat un bilet, l-au urcat în tren și, uitînd să-l spună, după vorba locului, aufwiedersehen i-au făcut vînt la Nürenberg. De unde, în liniile sale esențiale, povestea lui M. Moga e aidoma cu povestile tuturor celor care, părăsindu-și țara, dintr-o parte sau alta a Europei, ajung să caute pe-aiici potcoave de cai morți sau buldogi cu covrigi în coadă”. La Oficiul de Cruce Roșie, aflat chiar în gară, formalitățile sint sumare și operative. Politicos și se cere pașaportul, îl predă cu o ezitare mai mult sau mai puțin vizibilă, de parcă ai presimți că în clipa în care ai făcut-o și-ai pierdut identitatea. Chiar asta e, zice M. M. cu tremurată, cînd mi-au luat pașaportul, pașaportul cu care călătorisem, trimis de fabrică, în atîtea rînduri, pașaportul cu care chiar și în această țară căpătăsăm respect la firmele la care cooperasem, am simțit cumplita schimbare: am devenit nimeni. Ca un nimeni transportat într-o

Omul — interioare de conștiință

Nea Tică

Luni, după-amiază, Constantin Oțet, antrenorul de care Universitatea Craiova și-a legat, în istoria orașului și a țării, performanțele cele mai strălucite, nea Tică a fost destituit.

Antrenori mai mari decît el au împărțășit, la curtea împăratului fotbal de-a lungul vremurilor, același destin. Și nea Tică n-ar fi ce-a fost dacîng ratitudinea vieții l-ar fi ocolit. Ingratitudinii vieții nu-i plac medoc și nu se leagă de ei. Platinidinea n-o să fie niciodată victima nerecunoștinței.

Vreau să spun că, la urma urmelor, cu nea Tică lucrurile nu putea merge altfel. Destituirea aceasta, ea însăși face parte din regula marelui joc Sigur, această recunoaștere nu-i de natură să-i desfacă nodul de lacrimi din gît. Cu Craiova s-a întimplat ce se întimplă, după marea performanță, c orice colectiv, cu orice individ la o adică: relaxarea. Într-un interviu acordat unui reporter de la „Viața studentească” (interviu care din păcate n-a apărut) subsemnatul a anticipat această stare de azi încă de acum un an. Nea Tică se face vinovat că s-a petrecut ce trebuia să se petreacă și știam cu toții că se va petrece.

De aceea Ștefan Covaci a fost atît de mare la Ajax; el a amînat și rescul, imlăcabilul. Nea Tică trebuia schimbat imediat după marea performanță și cu onorurile corespunzătoare. Acum este tîrziu, este și trîs Nea Tică, primește stringerea mea de mîna și nu uita: oriunde te vei duce numele dumitale este legat de Craiova și prin strălucirea ei rămîne nemuritor în fotbal.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Urăm noii conduceri tehnice (Mircea Rădulescu, Costică Ștefănescu) noi izbînzii spre binele fotbalului și al sportului românesc.

mașină, am ajuns la lagărul de triere din Berta von Suttner 31/33, ca un nimeni m-am lăsat purtat la vizita medicală și apoi, timp de vreo săptămînă prin cleștele anchetei obligatorii: din birou în birou ca să-ți spuî rudele, prietenii, vecinii, ca să arăți ce-ai făcut, cu ce te-ai ocupat, dacă ai fost persecutat, dacă știi pe alții persecutați, ce nemulțumiri ai, și din nou, dacă ai familie, dacă ai stare materială, dacă și ce politică ai făcut și așa, pînă la ultimul birou unde ți se dă propoș, perie de dinți, pastă și doi ciorapi și apoi de la început, iar, pînă cînd ți se dă să semnezi un formular tipărit către ambasada, pe care, chiar dacă știi, n-ai să-ți citești deși e vorba de renunțarea la cetățenia ta; și ca tu, nimeni acesta care ai devenit, să te deosebești de ceilalți nimeni între care necugetarea ta te-a adus, și se dă o fișă cu număr de ordine. Eu, Moga Victor Matei, fost tehnician și șef de atelier la una din cunoscutele întreprinderi de tricotaș din București, am ajuns să fiu nr. 3203. Un nimeni înregistrat.

Au urmat apoi alte și alte drumuri. Cu cele 225 de mărci, prima pomană din viața mea, înapoi la Frankfurt și de acolo la Eschborn, într-o cameră pe la etajul al 8-lea al imobilului „Fluchttings Wouhelm” pe care-l administra, cu tot disprețul de care era în stare, o voluminoasă doamnă Wagner, apoi tevatura cealaltă de la lagăr la poliție, de la lagăr la oficiul de plasare, pentru a fi adică arbeitsam în toată regula, adică nu tu domn, nu tu tovarăș, ci așa, un număr, o piesă într-un computer!

Au fost apoi drumurile la Holterseim unde s-a ocupat de reparatul unor războaie de țesut, apoi la Weber din Gundersberg Kassel, unde citeva zile a lucrat la făcut plase, din acelea în care se vind cartofi și portocale, alte și alte probe de lucru, școala, lagărul, citeva săptămîni bolnav și iar lagărul, drumurile, fel de fel de munci ocazionale în căutarea unei angajări.

„Umblam ca un năuc, mă conformam mecanic la tot ce mi se ordona pentru că gîndul meu era în altă parte. Nu vă mint, dar chiar din primele zile mi-am

dat seama de prostia pe care am făcut și, deși, neavînd încotro și temătoare, ceea ce poate să i se întimpla lesne acolo unui om fără identitate, ducînd viața de internat în lagăr fără conflicte remuşcarea mă măcina însă și mîrmea, mînt pe care ar fi trebuit s-o la vreme, căuta o cale de scăpare. tot căutat și la prima ocazie care mi s-a ivit mi-am luat inima în dinți și, afindu-mă dintr-unul din drumurile s-o firmă oarecare, m-am dus la ambasada României. Pe 22 noiembrie am completat documentele. Am așteptat, timp trecea și nu primeam nici o veste. Știam că sint luat la ochi. Unul, Taconschi, un fel de vechil al lagărului, mă tot chema la prelucrări, dîndu-mi înțeleg că nu-i bine de loc să iei legăra cu ambasada, iar un altul, Bodor Erincera să mă încodească tot timpul fac, pe unde merg, ce am de gînd. Mă mai tîrziu, cînd, profitînd iarăși de ocazie, m-am repezit din nou la ambasada, am aflat că plicul cu formulare mi se trimisese pe numele meu în lagăr fusese returnat pe motiv că destinatar adică eu, era necunoscut. Nu mai poteam, înțelegîți, mă ardea dorul de acasă, de ai mei, de dumneavoastră, vroiam să fiu iar cineva, să-mi recapăt demnitatea de om. Am mai completat o formulare, am mers iar la ambasada și încă o dată și, în sfîrșit, mi s-a comunicat aprobarea și mi s-a dat viză. Doua zi intram în țară. Nu-mi ajungea pămîntii să iau aer pe cit aveam nevoie. Doamne, nu credeam că-am să mai scap. Acum faceți-mi ce vreți...”

Nu i-au făcut nimic. Vreo cîțiva au luat cuvîntul, alții au zis așa, cite-o vorbă, două, aspre, ce-l drept și pe mer Moga îi înșelase, Moga, care multora fusese șef și dascăl în meserie, că așa o știa, nu-i vorba, ca un neamt, fi înșelase. Bine c-a trecut. L-au judecat aspi și, apoi, ca o încheiere, unul l-a zis „haide, ai făcut-o de oate, ce mai. Acum la treabă...”

Pentru oamenii noștri, deprinși cu legile omeniei, munca a fost dintotdeauna și un fel de leac.

NICOLAE ARSENI

Pînă la urmă...

Totuși, cînd un om, ajuns la respectabila vîrstă de 62 de ani, îndeplinind o funcție de răspundere — aceea de inspector pentru protecția muncii într-un minister — săvîrșește o faptă ieșită din comun, adică dintre cele aflate sub incidența legii penale, cazul stîrnesce stupeoare. Și pe bună dreptate, pentru că un asemenea personaj care ar trebui să îndeplinească toate virtuțile vîrstei și funcției, atunci cînd se dovedește a fi altfel decît încearcă să lase impresia, nu poate fi trecut ușor cu vederea. Ca un infractor oarecare, spre pildă...

Recent, cînd a fost prins în flagrant de luare de mită, Marian Rambela, căci despre el este vorba, multora dintre colegi și cunoscuți nu le-a venit să creadă. „Cum, adică? Să se preteze el la săvîrșirea unei fapte atît de josnice?” se întrebau unii dintre cei care îl cunoscuseră, superficial de altfel.

„Trebuia să i se înfunde odată” constatau alții, în sinea lor, sau poate chiar între „patru ochi”, cunoscînd mai vechile metode ale lui M.R. — element cu o

moralitate dubioasă, preocupat de rezolvarea unor interese meschine, îndeosebi de obținerea unor avantaje materiale, pe alătura cu morala și normele legale.

După ce a fost surprins în clipa în care primea suma de 6000 lei, pretinsă în prealabil de la un regizor, pentru a-i repartiza, dată fiind funcția pe care o deținea într-o instituție centrală, tematica unui film pe linie de protecția muncii, Marian Rambela avea să demonstreze, cu prilejul percheziției domiciliare, că este un element cu totul străin cauzei și moralei celor cărora, chipurile, le proteja interesele. Dovezile incontestabile ale unei vieți imorale, opulente, ale sfidării legilor în vigoare cu privire la deținerea de mijloace de plată străine reprezintă tot atîtea semne de întrebare și pentru colectivul în care s-a aflat cel în cauză. Căci, dacă ne trezim, uneori, cu surprize, nu doar coplesitoare din punct de vedere sentimental, dar și cu alte consecințe chiar mai grave, provocate de necinstea sau incompetența unor intruși, vina este și a celor care erau obligați să-i cunoască temeinic pe cei în cauză și în privința moralității, a corectitudinii.

MIHAI GROZAVU

Bătăușul

O casă de țară obișnuită, în comuna Vărăști, județul Giurgiu. Dintre cei patru frați, fiulul mai mic, Nicolae Gane, i-a fost hărăzit să rămînă în casa părintească. Așa cum aliminteri sună și tradiția. Nicolae se căsătorește cu Alexandrina și lucrurile păreau că-și urmează cursul firesc. Dar iată că încep scandalurile, certurile, înjururile și amenințările, culminînd cu brufuțiile și pîruieli. Cauzele sint consumul abuziv de alcool și dorința tinerei perechi de a scoate pe bătrînica din casă. Au și reușit în cele din urmă.

Să intrăm în casa unde s-a consumat tot „cîrcul”. O găsim pe Maria Tane cărînd o rădăcină de lemn uscat de la propria casă spre casa de „refugiu”, aceea a surorii sale, Păuna Penciu, din aceeași localitate. Vrea, desigur, să-și încălzească bătrînețile și să-și ostioiască rînille sufletești. Ce-l drept, se duce mai rar și se duce mai cu fereală la casa pe care a construit-o în anul 1942, împreună cu so-

țul ei. Vecinii Mihai Zamfir și Nicola Zamfirescu spun, pe drept cuvînt, că imobilului nu l s-au adus îmbunătățiri, inci soții Nicolae și Alexandrina Gane să emita pretenții de proprietar.

Bătrînica îi ocolește pe soții Gane și nu le lasă nici măcar loc do bună-zlăua. În vremea din urmă a fost nevoie să intervină organele de miliție și procuratura pentru a „tempera” zelul celor doi. Bătrîna a lertat multe și a lertat și ultima bătăie dovedită cu certificat medico-legal în toată regula. Cum să-l facă rău fiului său?

Ce este de făcut, totuși? Introducerea acțiunii de ieșire din indiviziune a imobilului din Vărăști se reclamă ca de la sine, Nicolae Gane avînd vocație de moștenitor alături de ceilalți trei frați ai săi. Acolo unde buna înțelegere și buna-cuviință n-au rezolvat nimic este chemată să rezolve justiția. Aruncarea pe stradă și purtare pe drumuri a unei mame de 73 de ani de către propriul ei fiu trebuie să cîntărească serios în balanța dreptății.

DORIN SALAJAN

Dincolo de frontierele veacului

UNIVERS

● Sub teroarea... poștei ● Reabilitarea lui Paganini ●

De pe toate meridianele

Paganini n-a stat la pușcărie

Asupra vestitului Niccolò Paganini, compozitor și violonist de geniu, plana de multă vreme învinuirea — printre cei ce o susțineau aflându-se și scriitorul francez Stendhal — de a fi petrecut cel puțin patru ani în închisoare, în urma săvârșirii unui omor. Și cu toate că mulți nu acordau credit învinuirii, aceasta continua să umbrească numele muzicianului. Iată însă că recent, după cum scrie ziarul sovietic „Trud“, doi criminaliști din Sverdlovsk, E. Devikov și E. Iașcenko, după o îndelungă și minuțioasă cercetare, au izbutit să demonstreze totala lipsă de fundament a acuzației aduse lui Paganini. Timp de trei ani criminaliștii amintiți au examinat sute de izvoare de peste hotare sau sovietice, reconstituind viața marelui violonist aproape lună cu lună. Treptat, cercul căutărilor s-a restrins la perioada 1801—1804, adică la perioada în care, din cauza lipsei oricăror informații documentare referitoare la viața lui Paganini, adversarii săi plasaseră șederea lui la pușcărie.

Dar iată că celor doi cercetători le-a căzut în mină o mărturie de excepțională importanță, provenind de la o persoană din anturajul lui Paganini, un oarecare François Fetice, care scria: „Obiectul pasiunii inflăcărate a lui Niccolò a devenit o doamnă binecunoscută. Și intrucât ea a răspuns la sentimentele lui, îndrăgostiții s-au retras la moșia ei din Toscana. Această doamnă cînta la chitară și i-a transmis și lui Niccolò dragostea ei pentru acest instrument. El au consacrat trei ani de zile chitarei și treburilor agricole“. O altă dovadă a nevinovăției lui Paganini o constituie înseși compozițiile lui din această perioadă. Fiindcă în ele nu există nici o urmă întunecată, semn al unei eventuale treceri prin închisoare, în schimb există două chipuri luminoase ce răsună emoționant, suav în partiturile pentru vioară și chitară. Concluzia cercetătorilor sovietici este că ipoteza infamantă cu privire la anii de detenție ai lui Paganini trebuie definitiv respinsă.

Cum să scapi de maculatura

primită prin poștă

După cum scria ziarul „Guardian“, una din cele mai mari neplăceri ale medicilor englezi este primirea zilnică, prin poștă, a tot felul de tipărituri de reclamă, în cantități imense. Unul dintre medici, de pildă, scria că numai într-o lună a primit prin poștă 69 de prospecte și reviste pe care nu le-a solicitat niciodată (adresele medicilor sînt la îndemîna tuturor, ele figurînd în toate ghidurile). Aceste reclame cîntăreau 6,7 kilograme, ceea ce înseamnă 80 de kilograme anual. Cum să scapi de această maculatură? Propunerile n-au lipsit. Astfel, doctorul Tony Chapman i-a sfătuit pe colegii lui să încerce să trimită acest potop de hirtii retur. El însuși procedează în acest fel, tăind cu un creion gros adresa proprie și scriind alături „adresantul în pușcărie“ sau „adresantul plecat fără adresă“. Și astfel firmele trimițătoare de reclame îl lasă în pace. Iar doctorul D. A. Spencer a dat în clinica lui o altă întrebătoare maculaturii: copertile groase le-a folosit ca mape pentru evoluția bolii fiecărui pacient, foile albe le-a folosit pentru corespondență iar pozele colorate le-a lipit pe pereții sumbri ai secției de nebuni a spitalului, pentru a le mai infrumuseța pensionarilor existența.

ION CODRU

Vecinii de compartiment

Procesoarele și-au instalat serviciile în birouri financiare, asemenea mașini, pentru transmiterea foarte rapidă de facsimile, se folosesc pe larg în domeniul lingvistic. Sint semnalate serviciile informaționale care apelează la telefon. Vrei să rezervi bilete la cinematograful, tren, numaidecît să apelezi la telefonul de acasă și totul se rezolvă. Fabricanții își pun mari speranțe în predispoziția pe termen lung a cetățeanului japonez pentru folosirea microcomputerelor acasă, pentru acceptarea calculatorului personal. Într-un viitor nu prea îndepărtat, se speră, gospodinele și copiii și alte categorii de cetățeni vor apela la computer, ca la un hobby, ca la un tovarăș de timp liber. Cele întimplare în domeniul mijloacelor de comunicare în masă tind a susține aceste priviri pline de speranță. Videocasetofonul pare a fi un argument ca și faptul că televizoarele au permis prin corectări să joace roluri multiple, să-și diversifice și să-și amplifice forța de atracție pe seama adaptării lor ca videodisplay sau prin conectare ori combinare cu alte mijloace de comunicare ce sînt anunțate pe viitor. Am risca însă,

am comite o eroare, dacă privind către aceste jucăușe imagini sub care sisteme internaționale ni se prezintă le-am lua drept jocuri pur și simplu, fantezii turnate în haina concretului, schimbări de dragul schimbării. Eforturile în slujba informației se cer încadrate, circumstanțializate în activitatea mai largă consacrată raționalizării activității omului, preocupărilor sale. Informația se dorește o utilă prezență în înțelesul utilizării mai efective a resurselor în activitatea economică și să nu ne surprindă prin urmare că la rîndu-i industria se găsește în punctul cel mai avansat al cortegiului de mijloace puse în mișcare. Lucrurile par a se așeza într-un cerc în care fiecare făcînd un pas înainte asigură în felul acesia condiții pentru ca cel din urma să fie în stare să facă pasul respectiv.

Nu se îndoiește nimeni că printr-o expansiune bine condusă a acestor mijloace munca noastră devine mai simplă, mai atrăgătoare, timpul nostru dincolo de muncă poate îmbrăca forme inedite, atractive și, prin aceasta, convenabile. Vom alerga mai puțin, vom lăsa deci timp mai scurt în sălile de așteptare, pe peroane, în vagoanele de cale ferată, pe coridoare, ne vom uita de mai puțin ori strîmb la vecinii noștri de compartiment

care ignoră inscripțiile ce interzic fumatul în trenuri pe seama existenței acestor terminale, a rețelei de telecomunicație ce promite să ne stea la îndemînă pentru a ne oferi informații, pentru a transmite informații, pentru a ne ține de urit. Sint, iată, alături de toate aceste avantaje îndubitabile, și inconveniențe la care unii n-au ezitat să se gîndească. Partea goală a paharului ar cuprinde în viziunea lor faptul că în societatea informațională totul devine, totul se petrece, se consumă sub controlul computerelor și al băncilor de date. Nu noi deci, ci computerul va face multe din treburile la care astăzi sîntem înhamăți. Există cu adevărat riscul să ne uităm chiorși la aceste mașini care prea știu totul? Cine știe? Clar este faptul că prezența tot mai plină a automatizării, a computerelor în sfera unor profesii va accelera schimbările și în alte zone, determinînd apariția de meserii noi, ajustări de mișcare continuă în anatomia unor grupări profesionale tradiționale. Sfirșitul acestui secol pare a fi din acest punct de vedere predestinat să asigure trecerea de la ceea ce reprezentăm la această oră la ceea ce ne pregătim să fim dincolo de frontierele veacului.

NEAGU UDROIU

Al 10-lea zbor al lui Challenger

În pofida progreselor extraordinare obținute în ultimele decenii în explorarea spațiului cosmic, oamenii ce călătoreau și lucrau în Cosmos le mai lipsea ceva esențial. Ceva mai puțin sofisticat decît navele sau navele spațiale ce se înscriu pe orbite de o mare diversitate în jurul Terrei sau a altor planete, sau străbat imensitatea sistemului solar, ba chiar depășesc limitele lui, dar tot atât de necesar pentru viitorul cuceririi spațiului cosmic — posibilitatea de a se deplasa în mod liber, de o manieră autonomă în afara navei care i-a scos din sfera de atracție gravitațională a pămîntului. Și iată, acest vechi vis al umanității, ilustrat — și de cite ori!!! — de autorii lucrărilor de science-fiction, a fost în sfîrșit realizat de doi astronauți — Bruce McCandless (47 de ani) și Robert Stewart (42 de ani), în timpul celui de-al zecelea zbor al navei spațiale Challenger, ce a avut loc în perioada 3—11 februarie. În cursul acestei misiuni, N.A.S.A. a decis să rupă, odată pentru totdeauna, „cordonul ombilical“ care îl lega pe cosmonaut de navă în timpul ieșirilor în spațiul cosmic. Astfel, omul cosmic a trecut — pentru a folosi o comparație — de la situația de scafandru în adîncul apelor, greoi în costumul său, jenet în mișcări de furtună care îl alimentează cu oxigen și de ghetete cu tălpi de plumb, la statutul de plonjor submarin, liber în mișcări și autonom atîta timp cît buteliile cu oxigen sînt pline. Dar cum au decurs lucrurile? Marți, 7 februarie, la ora 13.25 G.M.T., McCandless și Stewart au ieșit din navetă îmbrăcați în costumele de astronauți. Apoi, McCandless s-a așezat în „fotoliul cosmic“, o creație tehnică ce are un aspect hibrid de rucsac-fotoliu, în greutate de 150—160 kg, ce nu costă decît... 12 milioane dolari. Grație unui sistem de comandă plasat pe cele

două brațe de sprijin pot fi efectuate complicate manevre de deplasare, cu ajutorul a 24 mici propulsoare cu azot furnizat de rezervoarele plasate pe spatete „fotoliului“. „E frumos aici, afară“ — a spus McCandless în momentul cînd naveta se afla la o altitudine de 300 km deasupra Hawaiiului, apoi a întrerupt cordonul de siguranță și a devenit primul om din istorie care a plutit liber în spațiul cosmic, primul „satelit uman“ al Terrei. Și ceea ce părea doar o fantezie rezervată filmelor de ficțiune s-a realizat. Făcînd aluzie la cuvintele pronunțate de Neil Armstrong, primul om care a pășit pe Lună („Este un pas mic, dar cit de mare este el pentru omenire“), McCandless a afirmat prin legătura ra-

dio: „Poate că pentru Neil a fost un pas mic; pentru mine însă este un pas teribil“ și a adăugat: „Grozav, minunat, neasemuit...“ După ce a verificat manevrele și a constatat că „fotoliul“ răspunde cu precizie comenzilor și că totul funcționează ireproșabil, imediat mini-computerul care menține satelitul într-o anumită poziție, pentru ca astronautul să aibă mișcările libere necesare a lucra, McCandless s-a îndepărtat pînă la o distanță de aproximativ 109 de metri de navetă, zburînd liber în spațiu. Stewart l-a ținut sub observație pe colegul său în timpul cit acesta a evoluat liber, apoi, două ore mai târziu, a preluat comenziile „fotoliului cosmic“ și a precuțit la rîndul lui 65 de minute în situația de „satelit uman“ al Terrei. În navetă, ceilalți trei membri ai echipajului — Vance Brand (comandant), Robert Gibson și Ronald McNair — erau gata pentru o acțiune de salvare în cazul cînd lucrurile nu s-ar fi petrecut conform programului. Și aveau și de ce să fie îngrijorați, pentru că prima parte a misiunii lor se încheiase cu un eșec — doi sateliți lansati de la bordul navei s-au înscris pe orbite defectuoase ca urmare a unei proaste funcționări a rachetei auxiliare ce are rolul de a plasa satelitul de telecomunicații de pe orbita circulară a navei de la 300 km altitudine pe o orbită la 36 000 km altitudine. Seria eșecurilor a continuat însă. O a doua ieșire liberă în spațiul cosmic, la 9 ianuarie, nu s-a putut realiza obiectivele vizînd simularea reparării în condiții cosmice a unui satelit defect, deoarece balonul care trebuia să reprezinte satelitul defect a explodat și brațului mobil al navei i s-a defectat o articulație. Toate aceste eșecuri n-au avut decît un singur aspect pozitiv — Pentagonul a renunțat la misiunea exclusiv militară a unei nave Challenger ce trebuia să aibă loc în această vară.

ROMEO NADAȘAN

Roza vinturilor

FERNANDO PESSOA (Portugalia)

În casa din fața mea

In casa din fața mea și-a viselor mele,
ce nesfîrșită fericire!
Locuiesc acolo oameni necunoscuți mie, i-am văzut și nu i-am văzut.

Cit do fericitei ei, că nu sunt eu!

Copiii jucîndu-se acolo pe înaltele balcoane
trăiesc mereu
printre flori.

Vocile care răzbat din încăperile casei
sunt pururea cîntec.

Fără îndoială, cîntec.

Cînd afară-i sărbătoare,
înăuntru-i sărbătoare.

Așa trebuie să fie, unde totul rimează —
omul în natură, intrucît orașul e natură.

Ce fericire că nu-s nevoit a fi eu!

Dar nu simt și alții același lucru?
Care ceilalți? Nu există ceilalți.

Ceea ce simt alții, e-o casă cu ferestre închise,
ori deschise
numai ca fîcîi să zburde pe veranda ocrotită,
printre flori ce-mi rămîn tănuite.

Cei ați nu simt niciodată.
Cine simte, suntem noi,
da, noi! Noi.
ca însumi, care chiar acum nu simt...

Nimic? Nu-mi dau seama...
Un nimic dureros...

Mi-am scos masca și m-am privit în oglindă

Mi-am scos masca și m-am privit în oglindă

Am fost iarăși copilul de altădată.
Nu mă schimbasesm...
Iată foșorul, de ești în stare să-ți înălțuri-masca.

Rămii pururea copilul

și trecutul pe care-l trăise copilul.
Mi-am scos masca și mi-am pus-o din nou.

Așa e mai bine, așa, fără mască.
Revin la personalitate ca la stația terminus.

Ah, voi cereți o lumină mai bună decît a soarelui!
Vreți pajisti mai verzi decît acestea!
Vreți flori mai frumoase decît acestea!
Pe mine mă mulțumește această soare și această pajiste și aceste flori.

Dar dacă vreodată mă saluz de ele iați ce vreau: un soare, soare mai mult decît soarele acesta, pajisti, pajisti mai multe decît pajistile acestea, flori, flori mai multe decît florile acestea — totul mai ideal decît există acum, în același fel și-n același chip.

În românește de PETRE STOICA

Lumea se amuză

După ARC — Italia

„A urca înseamnă a te sacrifica. Orice culme este severă“

Victor Hugo

• Mult succes campioanei României în returul cu Dinamo Minsk! •

Dinamo: la un pas de semifinale!

„Egalul“ de la Tbilisi, repetăm, cele transmise imediat după meci, a fost obținut prin hărnicie și devotament, prin sacrificiu și disciplină tactică, dar el a însemnat, să rămânem lucizi, obiectivi, mai degrabă rodul jocului bun, exact, practicat în apărare, unde linia de fundasi (după noi, în ordinea Stănescu, Ion Marin, Nicolae) și, întâi și întâi, Moraru, cel mai bun jucător de pe teren, și-au făcut cu prisosință datoria. Apărarea a dus greul și în contul ei trebuie trecut rezultatul de egalitate ce conferă campionilor noștri, după toate calculele, prima șansă a calificării. În celelalte compartimente însă, e un punct de vedere pe care l-au împărțit și antrenorii Nicușor și Dinu, jocul fotbalistilor români n-a avut decât rareori randamentul așteptat, fie din motive obiective (absența lui Custov, „frica“ lui Orac reintrat după o pauză de 12 zile), fie din cauza formei slabe arătate de Movilă (mai sigur spre final) și, mai ales, de Turcu, încă neintegrat în „geometria“ noii sale echipe. Nici Rednic, să ne fie cu iertare, n-a strălucit, dar se cuvine să menționăm, atunci când îl cîntărim prestația, că a izbutit (după minutul 30) să-l tempereze pe Pudîșev, „placa turnantă“ a formației din Minsk, și că el, jucător de mijlocul terenului, cu sarcini stricte la marcaj, a înscris și golul egalizator, ce va fi, sintem siguri, foarte important în economia calificării. „Mutarea“ aceea, înlocuirea lui Movilă cu Rednic la Pudîșev, dictată de intuiția antrenorilor, a însemnat, după opinia noastră, „cheia“ meciului, ea și ieșirea din joc a năbădăosului Gotsmanov (petrecută în minutul imediat următor) ducind la o echilibrare a forțelor, consfințită pînă la urmă și pe tabela de marcaj.

Sigur, totul e bine cînd se termină cu bine, dar asta nu trebuie să ne determine, elegind rezultatul și eforturile, adesea eroice, depuse pentru obținerea lui, să trecem cu ușurință peste erorile (indeobște individuale) comise de jucătorii noștri. Îmbătărea cu apă rece n-ar servi nimănui și la nimic. Am învățat, asta a fost soarta fotbalului românesc, din

Un portar și la Tbilisi de nota 10 :
Moraru

eșecuri, a venit momentul să învățăm și din izbinzi, căci cum altfel trebuie privit acel 1-1 de la Tbilisi care deschide larg dinamoviștilor bucureșteni poarta spre semifinalele Cupei campionilor? Greu, ca să nu mai lungim vorba, abia începe! Căci Dinamo Minsk va sosi la București, pentru confruntarea din 21 martie, nu doar cu intenția (declarată de antrenorul Arzamastev) de a forța calificarea, ci și cu o „carte de vizită“ pe care stau înscrisi 8 goluri marcate în deplasare în actuala ediție a C.C.E., două la Zürich și șase la Győr! Pudîșev și ceilalți, o știu bine Nicușor și Dinu, alcătulesc o echipă căreia îl convin de minune spațiile mari, atât Sokol (practic anihilat la Tbilisi), cit și Gurinovi și Gotsmanov (dacă nu, surprinzător, și fundasul Kurnenin, cu două goluri la activ), preferind zonele libere jocului „pe metru pătrat“ la care au fost siliți la Tbilisi. Dinamo București e, fără îndoială, la un pas de calificare, dar acest pas nu va veni de la sine,

ci va trebui făcut, el presupunînd același devotament și aceeași risipă de energie ca și miercurea trecută, dar și mai multă inspirație și mai multă forță. Cine crede că, după acel 1-1 demn de laudă, Dinamo București are calificarea în buzunar, se înșală! Mai e pînă acolo, iar o atitudine de supralicitare a rezultatului de la Tbilisi n-ar fi, considerăm, decît dăunătoare. N-o spunem atît pentru tehnicienii dinamoviști sau pentru conducătorii echipei, la care am depistat, pe drumul de întoarcere din Gruzia, mult echilibru și tot atîta realism, cît o spunem pentru componenții formației și, nu în ultimul rînd, pentru public, care poate fi tentat să vadă în Dinamo Minsk o „pradă ușoară“! Amara experiență de anul trecut a Craiovei, care a ratat acasă o calificare de care n-o desprătea decît un gol, ni se pare a fi un exemplu demn de luat în seamă.

Spre satisfacția supporterilor și, în aceste momente, spre satisfacția tuturor iubitorilor fotbalului românesc, Dinamo merge bine. N-a mai pierdut o partidă oficială din toamnă. Dacă n-am calculat pripit, de 16 meciuri (campionat, cupă, C.C.E.) echipa lui Nicușor și Dinu e neînvinsă. Asta spune mult, de acord, dar nu spune totul, pentru că returul cu Dinamo Minsk va fi, fără discuție, testul cel mai pretențios. El îi va solicita pe Augustin și ceilalți la nivelul maxim al posibilităților, dar nu ne îndoim că ei se vor arăta la înălțime, dornici să realizeze o performanță fără precedent în istoria fotbalului românesc. Performanță care, judecînd după cele văzute la Tbilisi, le stă la îndemînă. Nu va fi ușor, e sigur, dar cînd e ușor în fotbal și, mai ales, în această fază a Cupei campionilor, cînd rămîn în cursă numai cei mai buni dintre cei mai buni?

Cum această revenire ține loc, vrînd, nevrînd, și de avangardă, mai spunem o dată: Dinamo București poate și trebuie să se calibreze! I-o dorim din tot sufletul, urîndu-i să prindă, miercuri, o zi fastă, care să se încheie, după 90 de minute de joc, cu un tur de onoare! Hai, Dinamo!

VIDIU IOANIȚOIA ■

Înainte și după meciul de la Tbilisi

La Tbilisi, în holul marelui hotel „Iveria“, vorbă românească la tot pasul. Opt avioane plecate din București, unele în miez de noapte, au descărcat aici aproape o mie de suporteri ai echipei de fotbal Dinamo. Iar toți aceștia au adus cu ei larma stenică a stadioanelor. Oamenii cîntă, agită steagurile clubului, suflă în trompete, revărsînd o agitație multicoloră, molipsitoare, care amuză fără să supere. Temperamentul latin a găsit aici porți deschise. Georgianul e și el un ins volubil, prietenos, fire pasională și ardentă ca toți meridionali. Dar chiar și peisajul, în complementaritatea lui afectivă, oferă asemănări frapante cu ceea ce turistii noștri au lăsat la ei acasă, la mii de kilometri. Georgia e toată o grădină, iar Tbilisi reamînteste din prima clipă Brașovul României, deoarece la fel ca orașul de sub Timpa, capitala Republicii Socialiste Sovietice Gruzine se răsfată într-o căldare largă sub cununa înălțimilor de brazi și foioase.

Efluvii de simpatie și euforica dezlănțuire a supporterilor români a fost recepționată de membrii și antrenorii echipei dinamoviste cu bucurie reținută. Încleștați din toate părțile de cohortele de simpatizanți, jucătorii făceau mai degrabă impresia unei clase de elevi cumînți, sfielnici, candidi, strînși grămădă în jurul

dascălului lor. La asaltul zecilor de întrebări, Cornel Dinu s-a mărginit să răspundă cu deferență, dar fără pronosticări facile: „Vorbiți mai multe după meciul de la București“. Antrenorul principal, Dumitru Nicolae-Nicușor, laconic indeobște, a trimis doar cîteva zîmbete și cuvinte de încurajare. Modestia și prudența s-au revendicat din nou ca o calitate a fotbalistilor dinamoviști.

Antrenamentele au început chiar din zlua sosirii. Primul, în seara de luni, pe stadionul „Lokomotiv“, următorul, marți seara pe stadionul „Lenin“. Au existat totuși și cîteva ore de desfășurare, marți dimineața, cînd echipa și delegația clubului au fost invitate într-un tur al orașului. Din păcate, sub un cer plumburiu (de sfîrșit de iarnă), vizitatorii au izbutit mai greu să-și facă o idee despre ceea ce reprezintă pămîntul Georgiei, vreme de opt luni pe an: o țară binecuvîntată în care termometrul urcă pînă la valori subtropicale spre încintarea culturilor de viță-de-vie, ceai, pomi roditori, lămii, portocali, roșii și grădăni. N-a fost timp nici pentru vizitarea celebrului muzeu al orașului, care oferă una din cele mai emoționante reînnoireri pe firul timpului. Gruzia, Colchida de altădată, e o țară străveche în care locuitorii își conservă de mii de ani identitatea și profilul etnic.

Dar ca să gusti pe indeleto deliciose unei promenade turistice este nevoie să fii tu însuși turist și nicidecum component al unei echipe de fotbal, obligată la un program drămuț pe secunde, cu ore fixe de muncă și odihnă. Într-o după-amiază, Cornel Dinu a făcut aproape o explozie de indignare, aflînd într-o came-

ră patru băieți la o partidă de remi. O plăcere nevinovată, dar pe care rigorile vieții sportive o exclud fără drept de apel.

Desfășurarea și rezultatele meciului de la Tbilisi sînt cunoscute desigur cititorilor noștri. Cunoscut e și faptul că scorul partidei anunță o bătălie cîștigată, dar nu o victorie deplină. Seara, la hotel, succesul a fost sărbătorit tocmă de aceea cu deferență și luciditate. S-a reconsiderat lucid, cu nervii destîlniți, filmul confruntării, s-au prefigurat primele scheme de luptă ale întîlnirii din 21 martie. Ne așteaptă un meci greu în care e de presupus că adversarii noștri vor ataca intens, desfășurînd un joc pe spații largi. Vom fi la noi acasă, dar să nu uităm că avantajele terenului propriu se pot uneori transforma într-un soi de pastilă tranchilizantă cu efecte imprevizibile. Mai ales acum cînd avem de înfruntat o echipă care de monstrează cu precădere forță ofensivă în deplasare. Desigur, publicul și, imprevizibil, cu acesta, condițiile de climă și altitudine, vor fi de partea celor de la Dinamo București. Dar la toate acestea s-a gîndit, evident, și conducerea clubului din Minsk. De o parte și de alta, la ora actuală, se desfășoară o muncă tiranică pentru stăpînirea dificilului joc al probabilităților. Oricum, la 21 martie, fotbalului românesc i se oferă pentru înțita oară o șansă reală de a plasa o echipă în primele patru formații de club ale Europei. Nu credem, fără a pretinde că vorbim de pe poziția specialistului, că o va rata!

LIVIU TIMBUS ■

Onoarea rugbystului

Deși primăvara ne întîmpinase cu armindeni și cu sălcii despletite vernii în pragul Stadionului Tei, la numai o săptămînă înainte, capriciile tradiționale meteorologice s-au reactualizat la cea de a unsprezecea etapă a campionatului pentru divizia A de rugby.

S-a jucat pe zloată și la o temperatură înviorătoare, uneori asprimea vremii reflectîndu-se în aceea a scorurilor. Astfel, în cadrul primei serii valorice, în special echipele studentești aflate în deplasare au suferit înfrîngerii categorice, explicabile numai printr-un efectiv incomplet ori prin ivirea unor diverse probleme administrative, nerезolvate.

Într-adevăr, cum s-ar putea explica altfel faptul că Politehnica Timișoara, care opusese, acasă, o dirză rezistență Farului

— Constanța, pierzînd oarecum „acceptabil“, este învinsă în etapa imediat următoare cu 35-3 (9-0) de către Dinamo — București? Numai lovitură de pedeapsă a timișoreanului Roxia reușește să înscrie cele 3 puncte „de onoare“ ale oaspeților!

Și mai interogativă apare prezența formației Politehnica-Iasi în etapa de la Constanța. Dacă Steaua reușise cu greu (9-6) s-o învingă în săptămîna trecută pe stadionul de la Copou; iată că acum Farul de pe litoral îl administrează un scor capabil să solicite semnul mirării, prin absența oricărei minime rezistențe, necum să mai pomenim despre eventuale străfulgerări active: 32-0 (22-0).

În special la rugbi, datorită faptului că punctarea este mai generoasă decît la alte jocuri sportive, scorurile obținute „la zero“ sînt destul de rare, chiar și cînd e vorba de meciuri strînse și derbiuri ocazionale. Onoarea „unicului punct“ înscris de echipa învinsă își are, fără îndoială, valabilitatea și în sportul cu balonul oval, cel puțin spre diferențiere de atitudinea forfetară!

Echipele mai slabe, pentru a-și salva cît de puțin „onoarea“, ar putea, măcar, să aplice pasiva „tactică“ a pînței pe „greșala adversarului“, pentru a obține eventuale lovituri de pedeapsă, silindu-l uneori să comită erori fructificabile!

Oricum, inamovibilitatea regulamentară rămîne o performanță sportivă de speranță perfectiunii, ceea ce, constituînd doar un deziderat al mișcării sportive, permite oricărui participant manevrele tactice avantajoase, în spiritul și limita cunoștințelor acumulate. Vreau să spun că, intrînd pe teren, nici un sportiv nu se simte „onorat“ considerîndu-se dinainte învins.

Și chiar dacă superioritatea adversarului îl silește la reflecții lucide, el nu poate fi privat de tentații „onorabile“ și de o rezistență competitivă.

Am putea exemplifica înțelegerea acestor premise prin evoluția „ghinionistă“ a echipei Sportul Studentesc — Constructorul, echipa bucureșteană care a pierdut acasă cu 0-8 la Grivița Roșie, pierzînd de justete, dar „neonorabil“, pentru ca în

La peluză

Cu poetul Tudor George

Zice:

„Sportul? — Nu există educație mai bună pentru viață decît sportul. Ahoe! Prin sport, tinărul învață că nu se poate cîștiga mereu, ceea ce viața n-ajunge să o facă decît foarte tirziu... Dar tot prin sport înveți că nu merită să trăiești decît pentru victorie... Că eșecul este o condiție a victoriei... Că victoria însăși este eșecul cel mai strălucitor... Ahoe! — Trăiască spiritul sportiv! — Sportul desființează duminicile... Și prin ele — speranța absurdă. Orice duminică e o speranță deșartă. O amăgire. Speranța e mai rea decît moartea! Moartea e unică. Definitivă. Nu poți muri de două ori. A doua moarte e un nonsens. După ce-ai murit o dată... Cu fiecare speranță, mori de mai multe ori. Sportul este singurul domeniu unde nu există speranță, ci doar victorii și înfrîngerii, și una o presupune pe cealaltă...“

În sport, fiecare om merită un poem, ceea ce îl face purtătorul vieții. Omul, supremul... În sport, în afară de om nu există nimic. Ahoe! Azi e ziua mamei, Ahoe! — O să-mi dea cinci sute de lei împrumut. Așa e în sport... Transfuzeri de victorie... Viața la puterea infinit! Minus și plus infinit... — Uită-te în jur!... Fețele lor au devenit zîmbet de joacă. Ascultă, am deschis drumul spre frumos... Jocul e viață exponențială... Artă! Arta e banca de valori a vieții! Banca de valori a posterității. Ahoe! — Iubesc totul și nu urăsc decît speranța. Amăgirea. Cel mai crud adevăr e mai fertil pe cîmpul realității decît orice speranță ambiguă. Poetul e un adevăr crud... Prozaorul e un adevăr crud. Amîndoi sînt atletii vieții fără amăgire. Noi sîntem efemeridele eternității. Sportivii ei!“

NICOLAE CRISTACHE ■

P.S. Un răspuns demn de cel mai bun atacant al țării citim în revista Fotbal '84 (excepțională și în acest an!) Reporterul: „Vii după un sezon excelent și cu toate acestea un mare gazetar te-a cam înțepat. Sînt oltean, dar întreb pe ardelenese, drept îi?“ Rodion Cămtaru răspunde: „În turul campionatului în curs, din cinci victorii în deplasare ale Craiovei le-am semnat pe toate. Dacă unii vor să iese în față înțepindu-mă, asta e treaba lor, eu nu mă supăr. Au mai făcut-o și alții rupîndu-și mina. Ce-ar fi însemnat dacă puneam totul la inimă, nici nu mai auzea lumea de mine. Ca și Obleneco, nu am un joc prea spectaculos, dar sînt util echipei, sînt și eficient, numai cine nu înțelege jocul și are steaua lui nu mă poate accepta...“ (Sublinierea ne aparține)

Subtil, tăios și ironic. E foarte frumos... Felicitări!...

Frumos, dar dureros e orgoliul la 25 de ani. De s-ar putea juca fotbal măcar pînă la 50 de ani.

deplasare să-i înscrie lui C.S.M. Sibiu 7 puncte, din prima repriză, deși a pierdut, pînă la urmă, cu 7-10, dar „onorabil“!

„Onorabilă“, deși modestă, ni se pare și evoluția echipei R.C. Grivița Roșie, care, după cum am menționat, repurtase o victorie „norocoasă“ la Sportul Studentesc, reușind, de data aceasta, un egal intens disputat la Știința CEMIN din Baia Mare 6-6 (0-6), prin două lovituri de pedeapsă realizate de același botei R. Tudor și Tudose, care o ajută în continuare să țină trena locului al treilea în clasament.

Prin victoria Stelei în deplasare, asupra Științei Petroșani cu 16-10 (12-4), în singurul joc mai îndrîjit al acestei ultime etape, campionatul divizionar de rugby își menține pozițiile anterioare; într-un „stafu-quo“ împietrit, dar care așteptăm, o dată cu perseverența primăverii, să se „dezghețe“.

În definitiv, este în joc „onoarea“ oricărui veritabil rugbyst!

TUDOR GEORGE ■

„Învingătorul e cu atît mai onorat, cu cît învinsul e mai renumit”

SPORT, TIMP LIBER

Cervantes

„Măi, colegă, tu n-ai impresia că mergi prea repede?!“ • Chiar și marii șahiști greșesc uneori copilărește! •

Gafele

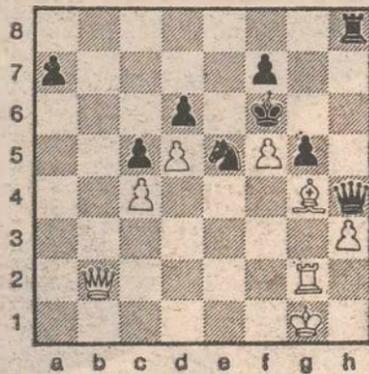
A gafa interceptarea unei pase, care poate aduce un gol pe terenul de fotbal, nu are consecințe atât de grave ca în șah, unde gafele reprezintă greșeli dezastruoase care duc la pierderea imediată a partidei. O partidă pierdută nu înseamnă totul într-un concurs, excepție făcând desigur ultima partidă, care poate să te salte sau să te coboare în clasamentul final. Motivația gafelor constă în insuficiența mobilizării și dinamizării a procesului gândirii, ce generează încercările grave în calculul variantelor. De cele mai multe ori, mecanisme psihologice destul de cunoscute determină greșelile copilărești în poziții mai bune, jucătorul fiind tentat în mod cu totul inexplicabil să efectueze brusc, necontrolat mutarea de răspuns. Gafele, uneori, nu pot fi înțelese în timpul partidei, ele putînd să se lege în continuare. Reluarea motivației greșelii, prin analizarea desfășurării logice a ostilităților, duce la descoperirea reacției caracteristice fiecărui șahist la greșală, iar această reacție reprezintă cel mai exact document informativ al procesului logic de dezvoltare a gândirii critice.

A. A. Alehin, fost campion mondial, spunea: „Noi învățăm mai mult din greșelile proprii decît din cele ale altora”. Înțelegerea unei greșeli poate antrena îmbunătățirea sistemului de gândire. Este

știut că o greșală, nu prea gravă, nu duce automat la pierderea partidei, dar poate provoca dezavantajul survenit. Uneori este mai bine să consideri greșala drept gafă și nu calcul greșit, iar așa-zisa gafă trebuie să evite succesiunea greșelilor prin planuri corecte de apărare.

Istoria șahului cunoaște nenumărate gafe, devenite celebre fie prin maniera de realizare, fie prin conjunctură, fie prin soarta gafeurului. Era ziua de 28 februarie a anului 1892. Se juca cel de-al doilea meci dintre doi ași ai șahului. Primul meci pentru titlul mondial se desfășurase între 20 ianuarie și 24 februarie 1889 și dăduse cîștig de cauză lui Steinitz, care își adjudecase victoria în fața lui Cigorin cu scorul memorabil de 10,5 : 6,5. Dacă în primul meci s-au jucat 20 de partide, victoria revenind aceluia care acumulasese 10,5 puncte, în cel de al doilea urma să se joace pînă la 10 partide cîștigate. În primele 19 partide Cigorin a condus, pornind cu victorie chiar din prima partidă a meciului, dovedindu-se superior lui Steinitz : 8 victorii, contra 7 și 4 remize. În runda a XX-a, în Gambitul damei, Cigorin se recunoscuse învins, iar în runda următoare, deși avea avantaj de dezvoltare în Gambitul regelui, n-a reușit să-și adjucească victoria, fiind nevoit să se mulțumească doar cu egalitatea. Dezastul a început din partidă a XXII-a, unde, tot în Gambitul damei, după întreprindere, la mutarea a 49-a, Cigorin cedă. Scorul devenise astfel 11,5 : 10,5 pentru Steinitz. Era un moment deosebit de greu pentru Cigorin care, depășit psihologic de situație, a cerut time-out. Partida a XXIII-a a început cu mutările caracteristice Gambitului regelui, varianta Schallop. Cigorin, cu piesele albe, a jucat bine

KASPARIAN

ROMANOVSKI

deschiderea, dar în jocul de mijloc a pierdut inițiativa și nu a reușit să stabilizeze avantajul obținut. Partida s-a desfășurat astfel : 1. e4 e5 2. f4 e : f4 3. Cf3 Cf6 4. e5 Ch5 5. Ne2 g6 6. d4 Ng7 7. 00 d6 8. Cc3 00 9. Cel d : e5 10. N : h5 g : h5 11. d : e5 D ; d1 12. C : d1 Ce6 13. N : f4 Nf5 14. Ce3 Ne4 15. Cf3 Tfe8 16. Cg5 Ng6 17. Cd5 N : e5 18. C : c7 N : c7 19. N : c7 Tac8 20. Ng3 Cd4 21. c3 Ce2 22. Rf2 h4 23. Nd6 Cd4 24. c : d4 Te2 25. Rg1 Tee2 26. Tael T : g2 27. Rhl Rg7 28. Te8 f5 29. Ce6 Rf6 30. Te7 Tge2 31. d5 Tcd2 32. Nb4 ??? T : h2 și negrul cîștigă ! Cigorin putea ușor la mutarea a 26-a să cîștige după ce negrul sacrificase îndoienic calul pe cimpul d4. La mutarea a 30-a se efectuase controlul timpului, iar imediat Cigorin a slăbit concentrația pentru ca, după 20 de minute de gândire (la ce s-o

fi gîndit oare ? !), să joace mutarea catastrofală 32. Nb4, care duce la mat forțat prin T : h2 și Tdg2 mat. Cigorin gafă incredibil făcînd dovada că i-au cedat nervii și astfel și cel de-al doilea meci a revenit lui Steinitz, dar cu scorul de 12,5 : 10,5.

În afara gafelor propriu-zise efectuate în poziții cu ușor avantaj pozițional sau cu inițiativă, există o așa-numită barieră psihologică a pozițiilor în mișcare ce conduce la mici inexactități legate deseori de starea emoțională, ce poate favoriza greșeli grave. Un exemplu, aproape incredibil pentru practica marilor turnee, este finalul partidei dintre Romanovski și Kasparian, jucată la Leningrad în anul 1938. Albul a stat toată partidă mai slab, Kasparian, cu negrele, jucînd în atac pe flancul regelui alb. A survenit poziția din diagramă, în care negrul deține, pe lîngă avantajul material al unui pion liber depărtat și în plus, și posibilități net superioare, de continuare a atacului la rege. Kasparian a ținut cu îndeminare rețeaua de mat din care adversarul n-a mai putut țese. Și totuși lucrurile cunoscute o întorsătură neașteptată : mina jucătorului conducător al pieselor negre o ia înaintea gândirii și urmează : 52... Del 53. Rh2 mutare unică, 53... T : h3 ?? Kasparian, convins că dă mat, sacrifică fără a mai sta pe gînduri. 54. N : h3, iar acum urmează 54... Cf3 mat. Kasparian execută mutarea anunțînd mat, dar spre surpriza sa adversarul zîmbește și nu cedează, ci doar arată cu mina diagonală neagră al-h8 pe care se aflau interferate dama albă și regele negru prin calul de pe cimpul e5. Mutarea 54... Cf3 se dovedise a fi imposibilă, regele negru neputînd rămîne în șah ! Kasparian cedă cu nemulțumire, gîndindu-se că a pierdut o partidă „ca și cîștigată”, gafînd copilărește.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Cititorii au cuvîntul

María Ștefan, comuna N. Bălcescu nr. 548, județul Constanța, ne-a scris : „Publicarea scrisorii tovarășului Nicolae Popcov ar fi de dorit să aibă ecou în rîndurile părinților cu copii handicapați fizici și, mai ales, poate că cineva de la Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport va înțelege cit de necesare sînt concursurile sportive organizate pentru persoanele handicapați fizici. Numărîndu-mă printre cei care de mult sînt imobilizați pe un cărucior, cunosc bine problemele noastre. Știu că există printre noi oameni care ar fi surprinși, ca să nu spun șocați, de ideea că ar putea participa la un campionat sportiv. Ei nu bănuiesc că pentru a deveni campion la aruncarea suliței, de exemplu, nu sînt puțini cei care se antrenează în tovarășia

căruciorului. Și o fac cu succes atît pentru sănătatea lor fizică, cit și pentru că datorită programului de antrenament capătă încredere în ei și în viață. Fair play ar fi față de noi să faceți publică propunerea adresată C.N.E.F.S. de a se înființa secția care să legitimeze sportivi handicapați fizici. Desigur, atît nu va fi suficient. Pentru a combate unele prejudecăți și a da curaj celor în cauză de a se înscrie în asemenea secții, presa are un important cuvînt de spus, făcînd cunoscute exemple din toată lumea, prezentînd informații despre campionatele internaționale ale handicapatilor etc.”

Stimată tovarășă Ștefan, rubrica noastră din 2 martie a fost consacrată în întregime oamenilor curajoși printre care vă numărăm și dumneavoastră. Pe măsură ce vom afla și alte exemple asemănătoare le vom încredința tiparului.

De la inginerul Gheorghe Crișan, str. Circumvalațiunii 39, Timișoara, am primit următoarele rînduri : „Un grup de suporteri despre care s-a vorbit multă vreme în anii '70, minunata galerie a studenților timișoreni, a reînscut acum. Făcînd parte dintr-un vast și ambițios program de readucere a echipei Politehnica în primul eșalon fotbalistic al țării, înființarea acestei galerii de tip nou este fără îndoială un moment remarcabil, cu consecințe multiple în planul muncii și educației prin sport și pentru sport. Căci, în accepțiunea și intențiile organi-

zatorilor, studenții, elevii, muncitorii, în general tinerii de toate profesiile, grupul timișorean este mai mult decît o galerie ce-și propune să atingă faima predecesoarei, este un veritabil organism sportiv afiliat muncii și vieții clubului sportiv studentesc. Dincolo de perimetrul arenei fotbalistice, cei peste 200 de membri ai clubului suporterilor lui „Poli” sînt ajutoare prețioase ale conducerii tehnice și administrative a secției, contribuînd la organizarea deplasărilor, asigurarea ordinii și disciplinei pe stadionul propriu, înregistrarea pe film a unor meciuri, organizarea unor manifestări culturale proprii, a unor întîlniri ale suporterilor cu jucătorii, popularizarea rezultatelor echipei prin montaje, afișe sau chiar articole în presa locală, confecționarea unor materiale de propagandă cu însemnele clubului, funcționarea în bune condițiuni a agenției „Poli” etc. Iar pe stadion, galeria cîntă mereu, deviza ei fiind : „Dacă am învins — cîntăm, de-am fost învinși — cîntăm !” Am însoțit galeria timișoreană la citeva meciuri. Cred cu tărie că ea va determina o schimbare de optică a multor factori responsabili de organizarea și desfășurarea competițiilor sportive, că va reuși să contribuie la canalizarea simpatiei întregului public timișorean spre „Poli” și că va fi un factor decisiv în aspra bătălie pentru revenirea în divizia A. nefiind cu nimic mai prejos decît galeria despre care, după finala Cupei

României din 1974, Radu Cosasu scria : „Sînt incredințat că fotbalul nostru n-a dat nimic mai nobil și mai patetic în ultimii ani decît această superbă galerie care cîntă și mulțumește idolilor ei și echipei adverse pentru frumoasele clipe pe care le trăiesc împreună în preajma balonului rotund”.

Stimate tovarășe Crișan, ca vechi admiratori ai galeriei timișorene, ne bucurăm nespuse de mult renașterea ei. Ce poate fi mai frumos în tribunele stadioanelor decît să auzi cîntecele de încurajare și de victorie ale suporterilor ? Prea multă vreme a stăruit pe timpanele multora dintre noi, neplăcut și strident, acel umilitor „Afi min-cat bă-ta-ia !”, pe care-l scandau unii „suporteri” certați cu bunul-simț și străini de respectul elementar pentru ceea ce se numește întrecere sportivă. Ne-a fost dat să auzim asemenea scandării nedorite chiar la unele întreceri școlarești, deseori sub privirile neutre ale profesorilor și dirigintilor respectivi. Convingeți-l, dragi timișoreni, și pe alții, pe cit mai mulți dintre cei cu care vă întîlniți în tribune, că terenul de sport este un lăcas de cultură, de educație, și nu de manifestare a unor instincte primare. Așteptăm vesti de la meciurile din 13 mai (C.S.M. Restla — „Poli” Timișoara) și din 20 mai („Poli” Timișoara — Universitatea Cluj-Napoca).

CRISTIAN TOPESCU ■

Cronica șoselei

Euforie nejustificată

Vocabularul traficului rutier sau, mai precis, al siguranței circulației, s-a completat în ultimii 10—15 ani cu o sumedenie de termeni noi. O parte țin, să zicem așa, atît de domeniul circulației, cit și de cel al unei științe care aduce imense servicii securității traficului rutier : psihologia. Este de necontestat existența unui comportament specific al începătorului, al șoferului care a trecut în „anul II” de conducere, al pietonului, al celui ce pilotează un autotren etc. Bineînțeles că a ține seamă de aceste „psihologii” reprezintă o dovadă de înțelepciune din partea celui care utilizează strada, drumul.

În ultimele luni, cînd neaua, poleiul, mizga, ploile, lapovița au pus stăpînire pe drumuri și cînd doar temerarii se încumetă să urce la volan, s-a conturat „psihologia” șoferului care se deplasează pe șosele pustii. Circulînd pe căi rutiere unde rar întîlnești un partener de trafic, la pilotul fie el amator sau profesionist se creează începutul cu incertul falsa impresie că fiind singur pe șosea el a devenit automat și stăpînul ei. Cum se concretizează această „psihologie” ? Desi pilotul respectiv nu a sorbit nici măcar un gram de licoare, începe să fie dominat de o teribilă stare euforică. Mărește subit viteza autovehiculului,

„taie” curbele, circulă pe mijlocul sau pe stînga șoselei, renunță la folosirea luminilor de drum etc. „Cu cine o să mă întîlnesc, cu cine o să mă ciocnesc, de cine să-mi fie frică ? De nimeni”. Dar pietonul ? „De trei zile n-am văzut nici țipenie de mașină, cine să dea peste mine ?” În consecință, renunță la precauțiile din lunile cînd automobilele formau pe șosea coloane nesfîrșite. El abordează panglica de asfalt destinată „zeului”, aidoma unui banal trotuar. Merge pe mijlocul șoselei în zig-zag (cînd e în stare babilică) și chiar își face culcuș pe drum (cînd prea multe licori sorbite îi atacă „frontal” membrele inferioare).

O componentă a „psihologiei” celor care se consideră stăpîni atotputernici ai șoselelor libere o reprezintă „satisfacția” de a păcăli pe cineva, indiferent pe cine : pe cei însărcinați cu controlul, gheața, mizga, poleiul. Un autoturism gonește pe o șosea din județul Cluj. „Au trecut două ore și din sens contrar n-a apărut nimic. Nici o mașină. Cîlmea ! Nici pietoni prin comune n-am văzut. Stau oamenii în casă. Pe frigul ăsta, vorba aia, să nu dai nici cînele afară”. „Dar nici nu ne-a depășit nimeni”, răspunde interlocutorul. Apoi continuă : „Măi, colegă, tu nu ai impresia că mergi prea repede ? Goală, goală șoseaua, dar nu uita porțiunile de gheață care le întîlnim rar, dar totuși le întîlnim”. „În aliniament trec în zbor peste ele, cauciucurile nici nu le simt”. „Dar dacă te trezești cu un petec de gheață înaintea unei curbe ori chiar în viraj ?” „Am eu grijă”. Celălalt tăce și reflectă în sinea lui ; „Are volanul în mîna, știe el ce face, nu-mi propun să-i fiu men-

tor. Colegului meu nu-i place să fie dădăcit. Mai ales că el conduce de 20 de ani și eu abia de doi”. Adevărul că șoseaua goală te îmbie la viteză, e ca un fel de „Fata Morgana” cu tentațiile ei : „Hai, repede, repede să ajungi cit mai curînd la țîntă, nu te împiedică nimeni, depinde de tine, de măiestria ta, de talentul tău să scurtezi timpul, distanțele”. Vai, citi s-au lăsat înșelați de aceste himere ! Citi au plătît cu viața lor, a celor apropiați lor sau a altora total nevinovați ! Precum automobilistul mai sus-amintit, „Grija” lui s-a dovedit în cele din urmă falimentară într-o curbă pe care, cu nonșalanță, a tăiat-o. Singurul loc unde, tocmai atunci, venea o mașină din sens opus. Impactul a fost violent și necrutător, secerînd viața omului de la volan într-un moment cînd nimic nu părea să periclitze buna desfășurare a călătoriei sale și a prietenului care-l însoțea.

Tocmai din nordul Ardealului a venit la nuntă un prieten în sudul Olteniei, o familie. El, maistru, ea, muncitoare la o fabrică de confecții, și un bebeluș. Pe drum a mai urcat un pasager ocazional. Călătoresc spre casă. S-au odihnit bine, pilotul e în formă, schimbă impresii despre tinerii proaspăt căsătoriți, despre musafiri, despre organizarea nunții, despre, despre...

Micutul băiețel, pe care îl necăjesc dințșorii ce-i sparg gîngile, dă semne de nervozitate.

„Șoseaua-i goală, putem ajunge mai repede acasă, mașina-i pusă la punct, eu odihnit. Avem, cum s-ar spune, condiții optime de călătorie”. „După 100 000 de km pe care i-ai făcut la volan, sper să-ți duci cu bine nevasta acasă. Mai

ales că Marcel, care gingurește acolo în spate, va avea peste două luni o surioară. Cel puțin așa sper. Nu ?” „Știi prea bine cit îmi doresc o fetiță, pe care sînt convins că o să mi-o dăruiești”.

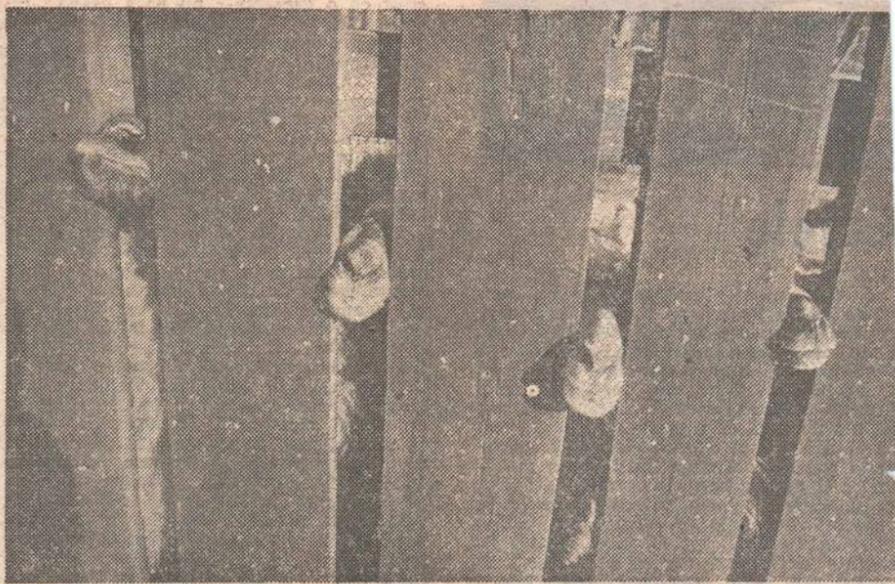
Șoseaua bună, uscată. Înaintea pilotului, pe cel puțin 10 km, nu se vede țipenie de om și nici mașină. Parcă fără să-și dea seama, piciorul apasă tot mai mult accelerația. Nici o problemă, totul se desfășoară normal. Departe se vede cursul unui pîriu. Curînd, pilotul observă și podul, un pod de lemn, nu prea lung. „Dragă Ovidiule, eu am să atîpesc puțin. Mă bizui pe tine, pe experiența ta. Înainte de plecarea, tocmai am văzut ultimul episod cu Leonardo da Vinci. Ai remarcat ce spunea : „Experiența e mama înțelepciunii”. Așa că trage concluziile cuvenite”.

Mașina se apropie de pod. Viteza cam de 60—70 km pe oră. Prea mare pentru porțiunea de șosea acoperită cu gheață, tocmai cînd drumul face o curbă la dreapta. Șoferul apasă pe pedala de frînă pentru a micșora viteza. Mașina nu-l ascultă. Ia cu asalt parapetul podului care nu rezistă. Dacia 1300 se prăbușește în apa înghețată a pîriului. Se înfige în milul de pe fundul apei, nu mai adîncă de un metru și jumătate. Curios, nici pilotul și nici soția nu reușesc să se salveze. Se înecă și băiețelul. Pasagerul ocazional, un tînăr de 20 de ani, se salvează. El ne-a povestit teribilă dramă. Una din cele 20 întimplări în decurs de 60 de zile. Ianuarie și februarile ale acestui an au avut același numitor comun : subaprecierea șoselelor pușin circulare.

VICTOR BEDA ■

Anotimpul mieilor

• Vrînd-nevrînd, ei vor trebui să devină oi • Ciobanii-doici, biberonul de cauciuc...

Au ieșit, vorba poetului, „mieii primi”. Ei ies o dată cu ghiociei. Ei se nasc din zăpadă, din zăpada mieilor. Ei se nasc albi, iar cînd nu sînt albi sînt alți de gingași și de puri ca și cum tot albi ar fi. Ca și ghiociei mînjii de nămolurile dezghețului sau ca și fulgii care, lovindu-se uneori de funinginea slăvilor, nu-și pierd toași din strălucire.

Cînd se nasc mieii lumea intră în regimul inocenței, culorile și tonurile ei se metamorfozează spre serafic și cast, ne bucurăm ca niște copii, în timp ce niște oameni albesc de griji. Ciobanii intră în dîrdora unei trade de zile mari, ei trebuie să-i ajute pe micii și grațioșii zei albi să devină bănaie, vulgare, umile oi cu capul plecat în pămînt și blana scorbosă, plină de colbul și scăieșii transhumanțelor. Deci ciobanii se transformă în doici, hrănindu-i pe puii firavi cu biberonul de cauciuc, supraveghindu-le zilnic creșterea, punindu-le note de bună sau rea purtare la dorința lor de a ajunge oi.

Unele exemplare vor fi, fatal, supuse selecției, ceea ce ne aduce aminte că toate pe lume trec, uneori mai încet, alteori mai repede, cu inocența e soră bună cu sacrificiul, că deseori sacrificiul caută în primul rînd inocența.

Dar acum să ne bucurăm, au ieșit mieii primi, care cu albul lor sporesc omătul, îl fac mai mare, vestindu-ne un an cu semne bune.

ILIE PURCARU

Fotografii de PAUL AGARICI

Flacăra Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștelănescu - 25 42, 21 30; audiențe - 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantin - 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrușcu, Victor Niță - 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoiu, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balocciu, Margareta Mureșan - 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

